

Osztályozatlan

GOV/SIGMA(2007)4

**Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet
Organisation de Coopération et de Développement Economiques
Organisation for Economic Co-operation and Development**

**ÁLLAMI IRÁNYÍTÁS ÉS TERÜLETI FEJLESZTÉSI IGAZGATÓSÁG
PUBLIC GOVERNANCE AND TERRITORIAL DEVELOPMENT DIRECTORATE**

**SIGMA - AZ OECD ÉS AZ EURÓPAI UNIÓ KÖZÖS KEZDEMÉNYEZÉSE, MELY
ELSŐSORBAN EU FORRÁSBÓL FINANSZÍROZOTT**

**KÖZPONTI KÖZBESZERZÉSI SZERVEZETRENDSZEREK ÉS
TELJESÍTŐKÉPESSÉGÜK AZ EURÓPAI UNIÓ TAGÁLLAMAIBAN**

40. sz. SIGMA TANULMÁNY

Jelen tanulmány a Tagállamok központi közbeszerzési szerveinek funkcióit, szerkezetét és teljesítőképességét mutatja be.

Huszonkét közbeszerzési rendszer egymástól független vizsgálata zajlott le a huszonkét közreműködő Tagállamban egy részletes kérdőívre adott nemzeti válaszok alapján. A nemzeti rendszerek vizsgálatának alapos áttekintése vezetett jelen tanulmány összehasonlító elemzés részéhez, mely különböző szempontok szerint tárgyalja a Tagállamokban megfigyelhető különböző modelleket.

További információ: Peder Blomberg, Sigma, Tel: (33-1) 45 24 85 51, Email: peder.blomberg@oecd.org

JT03224737

A teljes dokumentum eredeti formájában elérhető az OLIS-on

SIGMA
Kormányzati és Irányítási Fejlesztés Támogatása
Az OECD és az Európai Unió közös kezdeményezése, elsősorban EU forrásból finanszírozva

**KÖZPONTI KÖZBESZERZÉSI SZERVEZETRENDSZEREK ÉS
TELJESÍTŐKÉPESSÉGÜK AZ EURÓPAI UNIÓ TAGÁLLAMAIBAN**

40. sz. SIGMA TANULMÁNY

Jelen dokumentum az Európai Unió pénzügyi támogatásával jött létre. Az itt kifejtett vélemények semmilyen módon nem tekinthetők az Európai Unió hivatalos álláspontjának, és semmiképpen nem tükrözik az OECD és részes államainak, vagy a Sigma Programban részt vevő kedvezményezett államok álláspontját.

A mű eredeti címe: **Central Public Procurement Structures and Capacity in Member States of the European Union**, Sigma Paper No. 40, Copyright OECD 2007.

Jelen fordítás a Közbeszerzések Tanácsa, Magyarország megrendelésére készült, az nem az OECD hivatalos fordítása.

A SIGMA PROGRAM

A Sigma Program - Kormányzati és Irányítási Fejlesztés Támogatása - a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (OECD) és az Európai Unió közös kezdeményezése, mely elsősorban EU forrásból finanszírozott.

A kedvezményezett államokkal társulva, a Sigma az alábbiakkal támogatja a jó kormányzatot:

- Reform folyamatok értékelése és prioritások azonosítása azon alapállások mellett, melyek a jó európai gyakorlatot és a fennálló EU jogalkotást (acquis communautaire) tükrözik
- Döntéshozók és a közigazgatás támogatása szervezet-építésben, valamint az európai sztenderdeknek és jó gyakorlatoknak megfelelő eljárásokban
- Donor oldali támogatás ösztönzése Európán belülről és kívülről a projektek tervezésében való segítség nyújtásával, az előfeltételek biztosításával, és a megvalósítás támogatásával.

2007-ben a Sigma az alábbi partner-államokkal dolgozott együtt:

- Új EU Tagállamok - Bulgária és Románia
- EU jelölt államok - Horvátország, Macedónia volt Jugoszláv Köztársaság és, Törökország
- Nyugat-balkáni államok - Albánia, Bosznia Hercegovina (Állam, BIH Szövetsége, Republika Srpska), Montenegró, Szerbia és Koszovó (1999 júniusától az ENSZ Belső Koszovói Közigazgatási Missziója - UNMIK - irányításával)
- Ukrajna (a tevékenységeket Svédország és az Egyesült Királyság finanszírozta).

A Sigma Program a következő területeken támogatja a partner országok reform törekvéseit:

- Jogi és közigazgatási keretek, közszolgálat és igazságügy, közelet tisztaságát biztosító rendszerek
- Közigazgatás belső pénzügyi ellenőrzése, külső audit, csalás elleni küzdelem, továbbá EU alapok kezelése
- Állami adósság kezelése, költségvetési és kincstári rendszerek
- Közbeszerzés
- Vezérelvek kialakítása és koordináció
- Hatékonyabb szabályozás

A Sigmával kapcsolatos további információkért keresse fel honlapunkat:

<http://www.sigmaweb.org>

Copyright OECD, 2007

Jelen anyag részének vagy egészének terjesztésére vagy fordítására vonatkozó engedély-kérelmek a következő címen nyújthatók be: Head of Publication Service (Közzétételi Szolgálat Vezetősége), OECD, Párizs 75775, 2 rue André Pascal, Franciaország.

ELŐSZÓ

Az EU Tagállamaiban a közbeszerzési funkciók ellátására szervezetrendszerre van szükség. A közbeszerzési feladatok igen széles kört fognak át: a vonatkozó jogalkotás megalkotásától és a közbeszerzési irányok fejlesztésétől a közbeszerzési tisztviselők képzéséig és a hirdetmények közzétételéig. Az EU Tagállamok többsége a kormányzati szervezetrendszerbe épített központi közbeszerzési szervekkel rendelkezik. Noha ezek a szervezetek eltérnek felelősségük, funkcióik és feladataik tekintetében, mégis számos közös vonásuk van. Összevetve az új Tagállamokban található csaknem egységes képpel, a 15 "régi" Tagállam sokkal eltérőbb képet mutat. A központi közbeszerzési funkciók felépítésében megfigyelhető különbségek számos alapvető kérdést vetnek fel, mint például:

- a Tagállamok között fennálló különbségek fő okai a szervezeti modellek és funkciók felépítésében,
- a központi beszerzési funkciókhoz kapcsolódó legfontosabb felelősségi körök megszervezésében megmutató modellek előnyei és hátrányai azonosításának megvalósíthatósága

Az új Tagállamokban a központi közbeszerzési szervek kiemelkedéséhez láthatóan jelentősen hozzájárult a nemrégiben lezajlott eredményes fejlődés, valamint a közbeszerzési rendszerek ezekben az országokban összehasonlíthatóan kedvező helyzete. Egy közbeszerzési rendszer minden lényeges résztvevője - ideértve a parlamentet, kormányt, ajánlatkérőket, a magánszektor és a polgárokat - alapvetően számít arra, mennyire támogatják a közbeszerzési szervek a nemzeti közbeszerzési rendszer megbízható és hatékony fejlesztését. Az elégséges közigazgatás erőforrásainak elérhetősége, akármilyen szervezeti modellt vagy rendszert vizsgáljunk is, egyformán fontos marad minden jelenlegi és jövőbeli Tagállam számára. Ez különösen igaz a következő évtizedben várható, jogalkotási és szabályozási keretet, technológiai fejlődést, az állami szektor fejlődését, erőforrás-fejlesztés és teljesítmény-értékelést, átláthatóság elősegítését, valamint nemzetközi koordináció és együttműködés területét érintő változások tekintetében.

Jelen tanulmány a Tagállamok központi közbeszerzési szerveinek funkcióit, felépítését, kormányzaton belüli elhelyezkedését és teljesítőképességét vizsgálja, azonban nem témája ezek előnyeinek és hátrányainak összehasonlítása, továbbá nem tesz javaslatokat meghatározott szervezet-alakítások tekintetében. Huszonkét közbeszerzési rendszer egymástól független vizsgálata zajlott a huszonkét közreműködő Tagállamban egy részletes kérdőívre adott nemzeti válaszok alapján. A nemzeti rendszerek vizsgálatának alapos áttekintése vezetett jelen tanulmány összehasonlító elemzés részéhez, mely a Tagállamokban élő különböző modelleket, különösen egy meghatározott intézményi modell működésének hátterét és ésszerűségét tárgyalja.

A Sigma álláspontja szerint az EU Tagállamok központi közbeszerzési szervei megszervezésének és teljesítőképességének ismerete és jobb megértése ösztönzésül szolgál, és segíti a jelenlegi és jövőbeli EU csatlakozó országokat és más Sigma partner országokat saját közbeszerzési rendszereik felépítése és megreformálása érdekében tett erőfeszítéseikben.

Módszertan

Jelen tanulmányt a Sigma Projekt Csapat készítette az Ellenőrző Csapat felülvizsgálata mellett. A szükséges adatokat egy részletes kérdőív alapján gyűjtötték össze, melyet 2006-ban küldtek ki a 25 EU Tagállam kapcsolattartóinak, és egyidejűleg Bulgáriának és Romániának is (2007-ben csatlakoztak az EU-hoz). A tanulmány a 2006 augusztusában a Tagállamokban fennálló helyzetet tükrözi. Minden tagállam lehetőséget kapott saját országjelentésének kommentálására (ld. Melléklet).

A **Sigma Projekt Csapat** tagjai voltak Martin Trybus úr, Peder Blomberg úr és Piotr-Nils Gorecki úr. Az **Ellenőrző Csapat** azzal a céllal jött létre, hogy véleményezze a módszertant, a kérdőívet, és a jelentések tervezetét, valamint végleges változatát. A Csapatot alkotta Tomi Hytonen úr (Finnország), Gabriele Herlemann asszony (Németország), Marian Lemke úr (Lengyelország) és Lourdes Camacho asszony (Portugália).

Létrejött a Tagállamok közigazgatásán belüli **Kapcsolattartók Hálózata (Network of Contact Points)**, azzal a feladattal, hogy átadja a Sigma Projekt Csapat számára a központi közbeszerzési szervezetrendszer felállításával és tapasztalataival kapcsolatos dokumentációt és információt. A Kapcsolattartók többségét az **Európai Közbeszerzési Hálózat (European Public Procurement Network - PPN)** tagjai közül választották ki, mely egy közbeszerzési szakértőket, tisztviselőket tömörítő nemzetközi együttműködés szervezete, minden EU Tagország, EEA Tagok, Svájc, EU jelölt államok és más európai országok részvételével.

A Sigma Projekt Team részletes kérdőívet állított össze, melyet minden Kapcsolattartónak megküldtek megválaszolásra. Amennyire ez lehetséges volt, a Sigma Projekt Csapat és az Ellenőrző Csapat elemezte az anyagot, ami alapul szolgált az egyes országjelentések és az összehasonlító elemzés elkészítéséhez. Mindösszesen huszonkét kérdőív érkezett vissza a Sigma Projekt Csapathoz 2006 márciusa és augusztusa között, nevezetesen az alábbi országokból: Ausztria, Bulgária, Ciprus, Cseh Köztársaság, Észtország, Finnország, Franciaország, Németország, Magyarország, Írország, Olaszország, Lettország, Litvánia, Luxemburg, Málta, Lengyelország, Portugália, Románia, Szlovák Köztársaság, Szlovénia, Svédország és Egyesült Királyság.

A **módszertani megközelítés korlátaiból** adódóan számos megjegyzést kell tenni. Elsőként: nem minden EU Tagállam küldte vissza a kérdőívet. A tanulmány ezért nem ad teljes áttekintést minden jelenlegi Tagállamban működő központi közbeszerzési szervezetrendszeréről. Ennek ellenére a huszonkét válasz a lehetséges huszonhétből pozitív hozzáállást képvisel, aminek elégségesnek kell lennie egy informatív áttekintés alapjául. Másodszor, a Kapcsolattartók nem válaszoltak a meglehetősen kiterjedt kérdőív minden elemére, időnként azért, mert a megkövetelt információ egyszerűen nem állt rendelkezésükre. Ezért a nemzeti rendszerek lefedettsége a jelentésekben nem egységes, mivel néhány Kapcsolattartó rendkívül terjedelmes információval szolgált, míg mások válaszai kevesebbre korlátozódtak. Harmadszor, bizonyos területek tekintetében félreértések adódtak a Projekt Csapat és a Kapcsolattartók között. A teljes felmérés, beleértve a kérdőívet is, angol nyelven zajlott. Ez a probléma legalább részben annak a ténynek köszönhető, hogy minden befejezett országjelentést visszaküldtek a Kapcsolattartóknak véleményezésre. A Tagállamok által nyújtott információ mindezek ellenére a fennálló közbeszerzési rendszerek objektív áttekintését eredményezte.

A tanulmány nem foglalkozik különösebben a központi közbeszerzési szervek felelőssége alá eső szerződések természetével. Néhány Tagállamban ezeknek a szervezeti elrendezéseknek lehet hatásuk a jelen tanulmány összehasonlító elemzés részében kifejtett összegzésre. Ez különösen

azokra a Tagállamokra nézve jelentős, ahol a koncessziókat érintő szabályozási feladatokat nem ugyanaz a szerv gyakorolja, amelynek a feladatkörébe tartozik a közbeszerzési szerződések szabályozása és felügyelete, hanem ettől elkülönülően egy másik szervezet. Ezért jelen tanulmány nem szolgál rendszerezett információval arra nézve, hogy a Tagállamok hogyan szervezik szabályozási és támogatási struktúrájukat, különös tekintettel a szerződések típusára.

A tanulmányon végigvezethető alapfeltevés az, hogy a Tagállamok szervezetileg nem tesznek különbséget a közbeszerzési szerződés értéke alapján, pl. nem differenciálnak azon az alapon, hogy a szerződés a közösségi értékhatárok fölé vagy alá esik. Ennek ellenére a Tagállamok általában másképp szabályozzák a közösségi irányelvek hatálya alá nem eső beszerzéseket. Néhány Tagállamban ezek a szerződések egyáltalán nincsenek szabályozva, melynek elvileg szintén lehetnek intézményi hatásai, azonban az ilyen eshetőleges jellegű következtetések megfontolására jelen tanulmány keretei között nem volt lehetőség.

TARTALOMJEGYZÉK

A SIGMA PROGRAM

ELŐSZÓ

Módszertan

VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

I. RÉSZ: A KÖZPONTI KÖZBESZERZÉSI SZERVEZETRENDSZER MEGHATÁROZÁSA

Bevezetés

1. A kulcsfontosságú központi közbeszerzési feladatok azonosítása

1.1 Elsődleges politika és jogalkotói funkciók

1.2 Másodlagos politika és szabályozási funkciók

1.3 Nemzetközi koordinációs feladatok

1.4 Felügyelet és ellenőrző feladatok

1.5 Tanácsadói és működést támogató feladatok

1.6 Közzétételi és információ-kezelési feladatok

1.7 Szakmai színvonal és teljesítőképeség megerősítésével kapcsolatos feladatok

1.8 Fejlesztési és beszerzési koordinációs feladatok

1.9 Kapcsolódó de nem alkalmazható funkciók

1.9.1 Központi beszerzés

1.9.2 Felülvizsgálat és jogorvoslat

2. Az alaptevékenységek és kiegészítő tevékenységek osztályozása

3. Szervezeti elhelyezkedés és státusz a közigazgatás rendszerében

4. A központi közbeszerzési szervezetrendszerek modellje

II. RÉSZ: AZ EU TAGÁLLAMOK KÖZPONTI KÖZBESZERZÉSI SZERVEZETRENDSZERÉNEK ÉS TELJESÍTŐKÉPESSÉGÉNEK ÖSSZEHASONLÍTÓ ELEMZÉSE

5. Központi közbeszerzési szervezetrendszerek és intézményi modellek

5.1 Használt osztályozási modell

5.2 Az alap- és kiegészítő tevékenységek fő szervezeti konstrukciója

5.2.1 Az alaptevékenységek elhelyezkedése a közbeszerzési szervezet-rendszerben

5.2.2 A kiegészítő tevékenységek elhelyezkedése a közbeszerzési szervezetrendszerben

5.3 Központosított vagy fél-központosított közbeszerzési szervezetrendszerű Tagállamok

5.3.1 Kettős központosítás

5.3.2 Uralkodó beszerzési szervvel rendelkező közbeszerzési szervezetrendszerek

5.4 Decentralizált közbeszerzési szervezetrendszerű Tagállamok

5.5 Példák a decentralizált közbeszerzési szervezetrendszerre

5.6 Egyes közbeszerzési funkciók hiánya

5.7 Intézményesített beszerzési funkciók

6. Szervezeti modellek és a fő közbeszerzési szervek belső szervezeti konstrukciója

6.1 Jogi alapok

6.2 Szervezeti konstrukciók és döntéshozó struktúrák áttekintése

6.2.1 Igazgatási és döntéshozói struktúrák

6.2.2 Végrehajtó és működési struktúrák

7. A központi közbeszerzési szervezetrendszerek közigazgatási teljesítőképesége

7.1 A közigazgatási teljesítőképeség fogalmának meghatározása

7.2 Központi beszerzési szervek közigazgatási teljesítőképesége

7.2.1. A személyzet létszáma és képzettsége

7.2.2 Pénzügyi bevételi eszközök

8. Változó közbeszerzési környezet

9. Összefoglaló és főbb következtetések

MELLÉKLET AZ EURÓPAI UNIÓ TAGÁLLAMAI KÖZBESZERZÉSI SZERVEZETRENDSZERÉNEK ÖSSZEHASONLÍTÓ ÁTTEKINTÉSE

VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

A központi közbeszerzési szervek lehetséges funkciói közé tartoznak a politikával és elsőfokú jogalkotással, nemzetközi együttműködéssel kapcsolatos, adminisztratív és ellenőrző feladatok, fejlesztés és üzleti koordináció, közzététel és információ, tanácsadói és működési támogatás, képzés és tudás-fejlesztés.

Jelen tanulmányban a politikával és elsőfokú jogalkotással, nemzetközi együttműködéssel kapcsolatos, adminisztratív és ellenőrző feladatokat az **“alaptevékenységek”** közé soroltuk, minden további feladatra **“kiegészítő tevékenységként”** hivatkozunk. Az alaptevékenységek meghatározhatók, mint olyan feladatok, melyeket a nemzeti jog szabályoz, gyakran az európai uniós tagsággal kapcsolatos kötelezettségeknek eleget téve. Ezért ezeket a feladatokat központi kormányzati szinten kell kezelni, mint ahogy ez tapasztalható is. Ennek megfelelően minden további feladat, noha kulcsfontosságúak a közbeszerzési rendszer működése szempontjából, kiegészítő tevékenységként határozhatóak meg, mivel ezek nem az Európai Unió minden Tagállamában érvényes jogi kötelezettségből következnek.

Jelen tanulmánynak nem témája a jogorvoslat, illetve a központi adásvételi funkciók ismertetése, de mivel ezeket a feladatokat néhol ugyanazon szervezeti struktúrában belül hajtják végre, mint az alap- és kiegészítő tevékenységeket, ezért jelen tanulmány röviden ezekre is kitér.

A felmérésben közreműködő huszonkét Tagállam közbeszerzési struktúrája szerint három tág csoportra osztható. Tizenegy Tagállamot határoztunk meg, melyek **központosított** közbeszerzési struktúrával rendelkeznek, melynek jellemzője, hogy a közbeszerzési feladatok többségét néhány központi intézmény végzi, kilenc Tagállamban figyelhetünk meg **fél-központosított** közbeszerzési struktúrát, melyben a közbeszerzési feladatok vegyesen megosztva több intézményhez telepítettek, és végül két Tagállam került a **decentralizált** közbeszerzési struktúra kategóriájába, melyben a felaprózott közbeszerzési feladatok a közigazgatási szervezetrendszer számos szervének hatáskörébe tartoznak.

Az **alaptevékenységeket** minden Tagállam **központosított** módon szervezi, míg a **kiegészítő** tevékenységeket különböző szervezetek széles skálája végezheti, ideértve a magánszektor is, mind a közigazgatási szervezetrendszer központi, mind a decentralizált szintjein.

Néhány Tagállamban a jogalkotói és politikai feladatokat a minisztériumi szervezet gyakorolja, míg más fontos beszerzési feladatokkal különleges beszerzési szervezetet hatalmaznak fel, melyek tartozhatnak a kormányzathoz, vagy a törvényhozásnak vannak alárendelve.

Azokban a Tagállamokban, ahol közbeszerzési szervezetrendszerben egyetlen közbeszerzési intézmény az uralkodó, a jogalkotói és a politikai feladatokat általában ugyanaz az intézmény gyakorolja. Így a jogalkotói feladatokat csak azok az uralkodó intézmények végzik, melyek a kormányzathoz tartoznak. Kormányzati tanácsadás, beszerzési irányelvek fejlesztése, nemzetközi együttműködés és egyes ellenőrzési feladatok - más szavakkal a fent említett **“alaptevékenységek”** - szintén olyan funkciók, melyeket az uralkodó intézmény gyakorol. A képzéssel és kutatással, fejlesztéssel és üzleti adminisztrációval, közzététellel és információ-kezeléssel, valamint közigazgatással és ellenőrzéssel kapcsolatos feladatokat az uralkodó intézményen kívül valósítják meg.

A fél-központosított vagy decentralizált közbeszerzési szervezetrendszerrel rendelkező Tagállamokban a közbeszerzési feladatok különböző intézmények és szervezetek között oszlanak meg. Míg néhány intézményt, mindenképp a megfelelő pénzügyminisztériumokat vagy

kincstárakat mindig szabályozási feladatokkal ruházzák fel, általában nem találunk olyan szervezeti gyűjtőpontot, mely erős hangsúlyt helyezne egy meghatározott intézményre vagy szervezetre, és ez különösen érvényes azokra a Tagállamokra, ahol méginkább decentralizált a szervezetrendszer. Ez a kategória ellentéte a központosított közbeszerzési szervezetrendszernek, melyet a feladatok magas koncentrációjának néhány intézményhez való telepítése jellemez.

A tanulmány megállapítja, hogy a közigazgatási teljesítőképesség a központi közbeszerzési intézményekben nem csupán a személyzet számához és a rendelkezésre álló pénzügyi forrásokhoz köthető, hanem ennél jóval szélesebb értelmezést igényel. A Tagállamok teljes összeadott közbeszerzési működést támogató teljesítőképessége megerősödhet, ha a társadalom minden szereplőjét, mint a helyi és regionális hatóságok társulásait, nagy ajánlatkérőket és közszolgáltatókat, képzési intézményeket és ügyvédi irodákat is bevonják, így az nem korlátozódik a központi intézmények teljesítményére. Mindamelllett a tanulmány feltár néhány érdekes információt a központi szinten történő erőforrás-megosztás mértékével kapcsolatosan. Ugyanakkor szem előtt kell tartani, hogy a központi közbeszerzési intézmények mérete a munkatársak számának tekintetében számos tényezőtől függ, mint például a gazdaság mérete, valamint az ajánlatkérők és a közbeszerzési szerződések száma, és nem szükségszerűen tükrözi a kormányzati prioritásokat. A központi beszerzési intézmények munkatársainak száma eltérő a Tagállamokban. Ezen túlmenően, mivel az érintett intézmények jelentős része számos más, a fentiekben kifejtett közbeszerzési feladatokon kívüli üggyel foglalkozik, nem mindig világos, hogy pontosan hány ember dolgozik a központi közbeszerzés alap-, illetve a kiegészítő tevékenységeinek megvalósításán.

A legtöbb Tagállamban a közbeszerzés az általános kormányzati vagy minisztériumi költségvetésből finanszírozottként jelenik meg, és a közbeszerzési költségek nagyobb részét minden Tagállamban hasonló forrásból fedezik. Magyarországon és Lengyelországban a jogorvoslati eljárások lefolytatásáért fizetendő díjakból és előlegekből egy további bevétel is befolyik. Azonban az ehhez hasonló berendezkedés azt is jelenti, hogy a jogorvoslati feladatokat ugyanannak a szervezetnek kell végeznie, amelyik a jelen tanulmányban meghatározott központi közbeszerzési feladatokat is gyakorolja.

Bármilyen szervezeti modellt választanak is, úgy tűnik, a közbeszerzés általában a Pénzügyminisztérium, a Gazdasági Minisztérium vagy a Munkaügyi Minisztérium felelősségi körébe tartozik. A jogi alapokat többnyire a közbeszerzési jog vagy a közigazgatási jog teremti meg. Néhány Tagállamban közbeszerzési irodákat és ügynökségeket is felállítottak, melyeket egy még függetlenebb státusszal ruháztak fel a parlamentnek vagy közvetlenül a kormánynak alárendelve, míg mások a minisztériumi struktúrában belüli osztályokként tevékenykednek. Más, működési természetű feladatokat közjogi intézmények végeznek.

Röviden tárgyaltuk a kulcsfontosságú közbeszerzési funkciók fejlődését a változó közbeszerzési környezet fényében, mely összetettségében fokozatosan növekszik köszönhetően az új közbeszerzési eszközök és mechanizmusok bevezetésének, a technológiai fejlődésnek, és a hatékonyság erősebb ösztönzésének a közszolgáltatások biztosítása terén. Minden közbeszerzési szervezetrendszernek szüksége lesz megfontolás tárgyává tenni, hogyan lehet a legjobban elérni a beszerzési funkció szakmai színvonalának növelését, és megfelelni a további fejlődés követelményeinek, különösen a beszerzési támogatási szervezetrendszerrel illetően. Ezért létfontosságú megtalálni azt a megfelelő általános szervezeti modellt, amely egy hatékony és természetes egyensúlyt teremt a szóban forgó feladatok jellegzetességei és ezen feladatok követelményei között a függetlenség és kölcsönhatások tekintetében, ugyanakkor elkerüli az összeférhetetlenséget.

I. RÉSZ: A KÖZPONTI KÖZBESZERZÉSI SZERVEZETRENDSZER MEGHATÁROZÁSA

Bevezetés

Minden Tagállam a közigazgatási rendszerén belül szervezi meg a fontos közbeszerzési feladatokat, azonban eltérőek tekintetben, hogy hogyan szervezik ezeket a feladatokat: a szervezeti felépítés jogi megalapozását, az említett funkciók hatáskörét és ezek elhelyezkedését a közigazgatási struktúrában, a feladatok és felelősségi körök valódi megosztását a különböző központi beszerzési szervek között, és ezek egymáshoz való kapcsolódását, végül az egyes szervekhez rendelt erőforrások és kapacitás alakulását.

Az elmúlt években a Sigma aktívan támogatta az EU-ba nemrégiben (2004 és 2007 között) belépő Tagállamok csoportjában végrehajtott közbeszerzési reformokat. Ezen országok jelentős többsége, mint korábbi kommunista államok közös történelmi háttérrel rendelkezik, amelyben az állami tervezés és beszolgáltatási rendszer érvényesült minden piaci-gazdasági alapelven nyugvó versenyeztetési beszerzési eljárás alkalmazása nélkül. Kezdetben a jogi alkotóelemek reformjával párhuzamosan folyó közbeszerzési reformfolyamatban kulcsfontosságú kihívás volt annak kérdése, hogyan lehet egy országban a legjobban felépíteni a szervezeti struktúrát a közbeszerzés összehangolása, végrehajtása és ellenőrzése érdekében. Egy erős közbeszerzési központi csomópont felállítása magas központi szinten, meglehetősen széles hatáskörű funkciókkal és felelősségi körökkel felruházva létfontosságú eszköznek látszott - és látszik ma is - ezekben az országokban közbeszerzési rendszerük megszervezése folyamatában. Ez alapvetően **központi irányítású megközelítésnek** tekinthető, ahol a "központ" a kezdeményező, és a beszerzési reform-folyamat vezető pozíciójában áll. Ahogy az a későbbiekben az összehasonlító áttekintésben megvitatásra kerül, a Tagállamok másik, az Európai Unióban hosszabb történelemmel rendelkező csoportja egy sokkal változatosabb képet tükröz a közbeszerzési funkciók megszervezése tekintetében, összevetve a nemrégiben csatlakozott Tagállamok által mutatott csaknem egységes képpel. A Tagállamok "idősebb" csoportjában a közbeszerzés területén megfigyelhető eltérések a szervezeti struktúrában elsősorban a jogi, politikai és közigazgatási hagyományaik különbségeivel, de más jelentős tényezővel is magyarázhatóak. A közbeszerzés - mint kereskedelmi tevékenység a közigazgatás keretén belül - több, mint egy évszázada fokozatosan fejlődött, és sajátos nemzeti rendszerek jöttek létre a folyamatos társadalmi fejlődés eredményeképpen, mint például a jóléti állam felemelkedése, a kormányzat szerepének progresszív újradefiniálása, jelentős változások a piaci rendszerekben, szorosabb nemzetközi és regionális együttműködés, politikai prioritások kialakulása (pl. környezetvédelem), és végül - de nem utolsósorban - a kommunikáció és információs technológia területén bekövetkezett fejlődés. A központi beszerzési rendszer felállításának szüksége ezekben az országokban láthatóan egy **külső irányítású megközelítés** eredményeképpen nőtt jobban, ahol bizonyos, de nem minden központi szintű feladat megerősítésére irányuló nyomás a külső környezet hosszútávú változásai hatásának tekinthető, megkövetelve a központi közigazgatás szerepének és feladatainak folyamatos hozzáigazítását. Ezen túlmenően a központi beszerzési feladatok iránti igényt gyakran a működés - beszerzők és gazdasági szereplők - szintjén jelentkező igény idézi elő, mely megfelelő, a közbeszerzési rendszer különböző területeinek növekvő összetettségét tükröző támogatási rendszer létrehozására irányuló kormányzati kezdeményezés formájában valósul meg. Ez az igény ugyanakkor külső kötelezettségekből is következik (mint például tagság az EU-ban és a WTO-ban), együttesen a közbeszerzés területén bevezetett új összetett szabályozási keretekkel és a kapcsolattartási pontok kiépítésének szükségességével a külső kommunikáció céljából.

A Sigma tanulmány az említett szervek által végrehajtott feladatok széles skáláját azonosította, amelyek magukba foglalhatják a nemzeti közbeszerzési jogalkotás előkészítését, a közbeszerzési

képzés biztosítását, a hirdetések közzétételét, vagy az Európai Bizottság és más nemzetközi intézmények kezelését. *Néhány államban ezen feladatok többségét egyetlen központi intézmény tömöríti, egyes országokban a feladatok megosztottak számos központi intézmény között, míg néhány országban hiányozhatnak az egyes feladatok végrehajtását biztosító központi intézmények.* Az EK Alapszerződésében, közbeszerzési irányelveiben vagy bármilyen más másodlagos közösségi jogalkotásban csak alig néhány kifejezett jogi követelmény jelenik meg a központi beszerzési szervezet és teljesítőképesség tekintetében. Az egyetlen kivétel, hogy a 89/665/EK és 92/13/EK jogorvoslati irányelvek megkövetelik a közbeszerzési döntések egy utolsó fokú, független felülvizsgálatát. Mégis az új EU Tagállamok és EU jelölt államok szembekerültek vagy szembekerülnek ezzel a kérdéssel, mint az EU-hoz való csatlakozás közbeszerzési fejezetének kulcsfontosságú követelményeinek egyikével. A jelölt államoknak nem elég egyszerűen megfelelniük az *acquis*-nak, legalább ennyire fontos, hogy a belépő államok annak is tanúbizonyságát adják, hogy közigazgatási teljesítőképességük kielégítő fokúval rendelkeznek központi kormányzati szinten az EK irányelvek nemzeti jogrendszerükbe való átültetéséhez, a közbeszerzés működésének hatékony ellenőrzéséhez, valamint megfelelnek minden olyan további követelménynek, melyet az EK irányelvek, az EK Alapszerződés és az EU pénzügyi elszámoló rendszere támaszt a csatlakozás dátumát követően. Ezek a kötelezettségek magukba foglalják a megfelelő intézmények és mechanizmusok kiépítését is, ideértve azokat is, amelyek a jogorvoslatokkal foglalkoznak, továbbá biztosítani kell, hogy ezek az intézmények kielégítő személyzettel rendelkeznek, és erőforrásaik elégségesek minden feladatuk hatékony gyakorlásához, melyek mind a közbeszerzési alap- és kiegészítő tevékenységek széles skáláját lefedhetik.

1. A kulcsfontosságú központi közbeszerzési feladatok azonosítása

A beérkezett kérdőívek és a Sigma saját tapasztalatai alapján, annak szándékával, hogy továbbfejlesszék a Tagállamokban szervezett központi közbeszerzési feladatok áttekintését, ez a jelentés az azonosított, fő beszerzési feladatok alapvető struktúráját ismerteti, ideértve ezen feladatok szervezeti szempontból történő osztályozását is. Bizonyos átfedések a különböző feladatok ilyen széles osztályozásának keretei között azonban elkerülhetetlenek. A központi feladatok osztályozása az alábbiakban kifejtettek szerint kizárólag jelen tanulmány céljára készült, és így nem tekinthető példaként a közbeszerzési szervezetrendszer meg szervezéséhez. Ebben az összefüggésben hivatkozhatunk a Tanácsadó Bizottság keretében folyt megbeszélésekre, és az új Tagállamok (10 plusz) csoportja és a Bizottság Szolgálatai között létrejött, a kulcsfontosságú beszerzési funkciók listájáról szóló megállapodásra.

Az alábbiakban kifejtettek szerint, a központi közbeszerzési intézmények által gyakorolt fő feladatok a következőképpen csoportosíthatók:

1. Elsődleges politika és jogalkotói funkciók
2. Másodlagos politika és szabályozási funkciók
3. Nemzetközi koordinációs feladatok
4. Felügyelet és ellenőrző feladatok
5. Tanácsadói és működést támogató feladatok
6. Közzétételi és információ-kezelési feladatok
7. Szakmai színvonal és teljesítőképesség megerősítésével kapcsolatos feladatok
8. Fejlesztési és beszerzési koordinációs feladatok

Néhány Tagállamban a központi beszerzési feladatok és a végrehajtói, valamint jogorvoslati funkciók részét képezik a központi közbeszerzési szervezetrendszernek, azonban sajátos

természetükre tekintettel ezekkel a feladatokkal jelen tanulmány nem foglalkozik, csupán tömören jelennek meg az alábbi fejtegetésekben. Ahogy arra a későbbiekben a jelentés is kitér, a Tagállamokban azonosított intézményi felállások számottevő változatossága jelenik meg, azonban a közbeszerzési rendszerekben végrehajtott feladatok egységessége eltűnőben van.

1.1 Elsődleges politika és jogalkotói funkciók

Minden Tagállam kormányzati szinten jelöli ki azokat a szerveket, melyek feladata az alapvető közbeszerzési irányok kialakítása a közbeszerzés működését átfogó és irányító jogi keretek meghatározása céljából. Ebben az összefüggésben a legfontosabb feladat előkészíteni és megtervezni az elsődleges közbeszerzési jogalkotást, amely magába foglalja az EK közbeszerzési irányelvek nemzeti jogba történő átültetésével kapcsolatos törvénykezést éppúgy, mint azokat a szabályozási vagy politikai kereteket, melyek az EK irányelvek hatáskörén kívül eső területeken érvényesülnek. Minden Tagállam átültette az EK irányelveket (de még mindig nem minden tagállam vette át az új irányelveket) az elsődleges jogalkotásába, de nem mindegyikük szabályozta az elsődleges jogban az irányelvek által nem fedett területeket. A jogalkotás megtervezésének feladatait nyilvánvalóan a Pénzügyminisztérium/Kincstár, a Gazdasági Minisztérium és az Igazságügyi Minisztérium gyakorolja leginkább, akár elkülönített módon, akár a központi közbeszerzési szerv összetevőjeként megszervezve. Ezen funkció keretein belül rendszerint a következő feladatokat ruházzák át:

- A tervezési folyamatot végző, és a közbeszerzés fő résztvevőivel folytatott konzultációs eljárást szervező munkacsoport vezetése;
- Részvétel más lényeges, a közbeszerzéssel összefüggő jogalkotási tevékenységben;
- Az értékhatárok nemzeti valutában történő meghatározása - amennyiben azt nem szabja meg a Bizottság a nem EU országok számára - a közbeszerzési jog EK irányelvekkel és a pusztán nemzeti vonatkozású szabályozással összhangban történő alkalmazása érdekében.

1.2 Másodlagos politika és szabályozási funkciók

A másodlagos politika és szabályozási funkciók ahhoz a szabályozáshoz kapcsolódnak, melyet formálisan a kormányzat fogad el az elsődleges jog különleges területeken való érvényesülésének, vagy az elsődleges jog alkalmazását elősegítő eszközök bevezetésének biztosítása érdekében. Egyértelmű különbségek figyelhetők meg a Tagállamok között a másodlagos jogalkotás iránti igény, és annak kiterjedtsége tekintetében. Néhány Tagállam teljesen nélkülözi a másodlagos jogalkotást, vagy csupán nagyon kis mértékben használja, és helyette inkább például a törvénykezésben, az elsődleges jog előkészítésénél megjelenő beszámolókra (a különböző rendelkezések mögött meghúzódó magyarázatok), a kijelölt szervektől érkező értelmező kommunikációra, vagy a bírósági esetjogra támaszkodik. Más Tagállamokban a jog követeli meg, különböző mértékben, egy sor másodlagos jog kibocsátását, néhány esetben az elsődleges jog hatályba lépésének feltételeként. Egyes Tagállamok még tovább is kiegészítik az elsődleges és másodlagos jogalkotást harmadlagos jogalkotási rendelkezésekkel (pl. működési irányelvek), melyeket a központi beszerzési szervek alkotnak meg. A kiegészítő szabályozások sora magában foglalhatja az alábbiakban meghatározott típusú dokumentumokat:

- A beszerzési folyamat technikai szempontjait lefedő alkalmazási szabályozás, azokon a területeken, melyeket az elsődleges jog nem szabályoz, vagy ahol az alkalmazást segítő útmutatások szükségesek;
- Működési irányelvek;

- Hirdetmények irányadó formai követelményeinek meghatározása azokban az esetekben, ahol az EU szabvány-formái kötelezőek
- Áruk, szolgáltatások és építési beruházások dokumentációinak mintái, melyek tartalmazzák az ajánlattevőknek szóló útmutatókat, ajánlati formákat és műszaki meghatározásokat;
- Áruk, szolgáltatások, építési beruházások és koncessziók általános szerződéses feltételeinek mintája, mely magában foglalja a szerződési formákat is.

1.3 Nemzetközi koordinációs feladatok

A nemzetközi és Európán belüli közbeszerzési tevékenységek koordinációja egy tagállam fontos feladata, mely általában magában foglalhatja az alábbi feladatok bármelyikét vagy mindegyikét:

- A nemzetközi szabályozási tevékenységekben való nemzeti közreműködés felelőssége, többek között olyan területeken, mint a Világkereskedelmi Szervezet (World Trade Organisation) Kormányzati Beszerzési Megállapodása (Government Procurement Agreement), vagy az Egyesült Nemzetek Szervezet (United Nations) Nemzetközi Kereskedelmi Jogért Felelős Bizottságának (Commission for International Trade Law) Mintajoga (Model Law);
- Az EU közbeszerzésekkel foglalkozó tanácsadói bizottságban és munkacsoportokban való nemzeti közreműködés felelőssége;
- az Európai Bizottság nemzeti kapcsolattartójaként való tevékenység kérdések megválaszolásával és az EK Alapszerződés 226. cikke alapján zajló végrehajtási eljárásokkal kapcsolatban;
- Részvétel akár egy intézmény képviselőjeként, akár egyéni szakértőként nemzetközi hálózatokban, mint például az Európai Közbeszerzési Hálózat (PPN);
- Más országok hasonló intézményeivel való együttműködés.

1.4 Felügyelet és ellenőrző feladatok

Mivel a Tagállamokban a közbeszerzés felügyeletének és ellenőrzésének területeit a nemzeti jog és az EK irányelvekben megfogalmazott kötelezettségek is szabályozzák, ezek a feladatok központi szerepet játszanak minden nemzeti közbeszerzési rendszerben. Ebben az összefüggésben az ellenőrzésbe nem tartoznak bele a belső és külső audit intézmények és a panaszokat kivizsgáló felügyeleti szervek kötelezettségei, hanem csak a központi közbeszerzési intézmények által gyakorolt feladatokra utal. Ilyen feladatok lehetnek az alábbiak:

- Éves jelentés készítése a kormánynak a nemzeti közbeszerzési rendszer működéséről;
- Statisztikai és egyéb információk gyűjtése többek között a közbeszerzési tervezéssel, piaci behatolással, odaítélt szerződésekkel, és a közbeszerzési rendszer teljesítményével és hatékonyságával kapcsolatban (ideértve közbeszerzési piac adatainak összegyűjtését is az EK irányelvekben meghatározottak szerint);
- Az ajánlatkérőkre előzetesen átruházott engedélyező feladatok gyakorlása a közbeszerzési eljárás bizonyos döntései tekintetében, mint például kevésbé versenyképes eljárások vagy gyorsított eljárások alkalmazása;
- Minősített gazdasági szereplők (ajánlattevők) és/vagy minősített közbeszerzési hivatalnokok hivatalos listájának kezelése;
- Noha az Európai Unió nem ajánlja, néhány Tagállamban olyan hivatalos feketelista vezetése, mely a közbeszerzési szabályokat megsértő, a közbeszerzési szerződéseket megszegő, vagy hamis információt szolgáltató gazdasági szereplőket (ajánlattevőket) tartja nyilván.

1.5 Tanácsadói és működést támogató feladatok

Ezek a fontos feladatok minden Tagállamban megtalálhatóak, hogy segítsék mind az ajánlatkérőket, mind az ajánlattevőket saját teendőikben, abból a célból, hogy képessé tegyék őket hatékonyan és a nemzeti szabályoknak, az EK Alapszerződés alapvető irányelveinek, valamint a jó gyakorlatoknak megfelelően eljárni. Különösképpen a jogi tanácsadói feladatok tartoznak általában a központi közbeszerzési szervek felelősségi körébe, emellett azonban néhány ilyen funkció gyakorlása gyakran megoszlik a közbeszerzési közösség nagy számú szereplője között, mint például regionális és helyi közigazgatási szövetségek, nagy ajánlatkérők és közszolgáltatók, a magánszektor (tanácsadók és ügyvédi irodák), kereskedelmi kamarák, valamint kis- és középvállalkozások (kkv-k) egyesülései. Úgy tűnik, különösen a közbeszerzési szervezetrendszer és közösség szereplői vezetik a szakmai támogatási feladatok ellátását. A tanácsadói és működést támogató funkciók rendszerint az alábbiakhoz kapcsolódnak:

- Információs szolgálat (help-desk) felállítása a beszerzők és gazdasági szereplők (ajánlattevők) jogi és szakmai támogatásának mindennapos biztosítása érdekében;
- Irányítási rendszerek és - internetes és papír alapú - működési eszközök fejlesztése a közbeszerzési eljárás minden szakaszának kezelésére, pl. az ajánlatok értékelésének módszertanai;
- Publikációk, kommentárok és értelmező anyagok kibocsátása számos területen.

Néhány Tagállamban egyes feladatokat és használatban lévő dokumentációkat formálisan a másodlagos jogalkotás fogadott el (ld. fent 1.2).

1.6 Közzétételi és információ-kezelési feladatok

Egyes Tagállamokban különböző közzétételi feladatokkal a központi közbeszerzési szerv lehet felruházva. Ez a szerv végezheti a nemzeti közbeszerzési közlöny adminisztrációját, amit azonban a Tagállamokban fokozatosan felvált egy központi honlap, melyen közzétételre kerülnek az EK értékhatárok és más nemzeti értékhatárok feletti hirdetmények. Ehhez a feladathoz tartozhat a hirdetmények közzétételük előtti vagy a hirdetmények luxemburgi közzétételi irodához (TED) történő feladását megelőző minőségi ellenőrzése is, amely néhány esetben a közösségi értékhatárok alá eső szerződésekkel kapcsolatos hirdetményeket is érintheti. A közösségi értékhatárokat meghaladó értékű szerződések tekintetében a központi szervet ruházhatják fel az Európai Unió Hivatalos Lapjával történő, az ajánlatkérők és közszolgáltatók hirdetményei kezelését magában foglaló kapcsolattartás kötelezettségével, melyhez hozzátartozhat az EK közbeszerzési irányelveiben vagy az EK Alapszerződésben meghatározott követelményeket nem teljesítő hirdetmény-tervezetek elutasításának feladata is. Szintén ehhez kapcsolódó feladat a közbeszerzési jogalkotással és politikával kapcsolatos információ közzététele és osztályozása, ideértve más információforrások, anyagokat és értesülések feldolgozását is. Ez az adathalmaz papír alapú és internetes forrásokból, vagy bármilyen médiához kapcsolódó forrásból is származhat. Még részletesebben kifejtve, ehhez a funkcióhoz kapcsolódó feladatok lehetnek:

- Hirdetményi minták és használati útmutatók kibocsátása;
- Az ajánlattételi és odaítélési hirdetmények internet alapú közzétételi rendszerének működtetése, ideértve a hirdetmények kezelését, a beérkezett hirdetmények minőségi és jogi ellenőrzését, a hirdetmények közzétételét és a hirdetmények továbbítását a TED-hez;
- Közbeszerzési nyilvántartások vagy más beszerzési adatbázisok kezelése (amely a felügyeleti funkció részét is képezheti, ld. fent 1.4);

- A közbeszerzési közösség támogatására létrehozott internet alapú információs és tájékoztató rendszer működtetése, útmutató anyagok, ajánlati minták, szerződéses dokumentációk, értelmező és magyarázó tájékoztatók rendelkezésre bocsátásával (amely szintén tartozhat a felügyeleti funkcióhoz is, ld. fent 1.4).

1.7 Szakmai színvonal és teljesítőképesség megerősítésével kapcsolatos feladatok

A közbeszerzési feladatok szakmai színvonalának emelése és a közbeszerzési műveletek teljesítőképességének megerősítése láthatóan kritikus feladat bármely nemzeti közbeszerzési rendszer hatékonyságának növelésében. Ezeket a feladatokat gyakorolhatja a központi közbeszerzési szerv, amely megbízható az állami szektornak és a közszolgáltatóknak célzott nemzeti képzési program bevezetésével és koordinációjával, az egyetemeken, képzési központokban, és magán cégeken keresztül zajló független oktatás és kutatás támogatásával, a közbeszerzési jog, gazdaság és politika kutatási programjának megszervezésével, valamint a közbeszerzési joggal, gazdasággal és politikával kapcsolatos nemzeti és nemzetközi tudományos és más rendezvényeken történő részvétellel is. E funkció tekintetében a képzés kulcsfontosságú tevékenység, azonban a központi szerv a leghatékonyabban a közbeszerzők és közszolgáltatók számára szervezett közbeszerzési képzés *kezdeményező* (ide tartozik a képzési politika meghatározásának feladata), *vezető* és *koordinátor* szerepében tevékenykedhet, sokkal inkább, mintha a képzési programok végrehajtója lenne. A központi beszerzési szervek gyakorlati bevonása általában tájékoztató természetű konferenciák és szemináriumok megszervezésére korlátozódik, a jogalkotást és más kapcsolódó területeket érintő előadásokkal, melyek ezen szervek fontos kötelezettségei közé tartoznak. Ennek ellenére e szervek bevonhatóak a képzési program és anyagok előkészítésébe is, azonban az ennél átfogóbb, specializáltabb, és hosszútávú teljesítménynövelő tevékenységeket többnyire az egyetemek, kutatóintézetek és végül, de nem utolsósorban a magánszektor végzi. Néhány Tagállamban a központi szervek felelősek a közbeszerzési hivatalnokok vagy beszerzési tanácsadók akkreditációs eljárásainak kidolgozásáért. Mindezek ellenére a szakmai színvonal növelése és teljesítőképesség megerősítése nem korlátozódik a képzésre és kutatásra, ez a funkció sokkal szélesebb megközelítéshez és kihívásokhoz illeszkedik, nevezetesen:

- Az ajánlattételi szakaszon túlnyúló közbeszerzési fogalom, és a beszerzési ciklus minden szakaszát lefedő szabályozási keretrendszerrel való összhang szélesítése
- A beszerzési feladatok politikai térképre helyezése, minthogy ezt kulcsfontosságú stratégiai feladatként ismerték fel az elégséges közszolgáltatás lehető legalacsonyabb költségen való biztosításának területén;
- A beszerzés biztosítása a költségvetés központja és az állami kiadások folyamata főáramaként;
- A megfelelő beszerzési professzionális szakértelem begyűjtése és a beszerzési szakma helyzetének javítása;
- A beszerzési műveletek legkedvezőbb módon történő megszervezésének és irányításának meghatározása szerződéskötési szinten
- A döntéshozó folyamatok optimális tervezése és a megfelelő egyensúly megállapítása a diszkrecionális hatalom és ellenőrzés között.

1.8 Fejlesztési és beszerzési koordinációs feladatok

Végül a tanulmány feltárja azon feladatok közbeszerzési szervezetrendszerbe eső csoportját, melyek vagy nem sorolhatóak egyik fent említett kategóriába sem, vagy különös figyelmet érdemelnek. A fejlesztési és beszerzési koordinációs feladatok minden Tagállamban fontossá válnak a gyors

technológiai és jelentős jogalkotási változásokkal (mint például az új EK irányelvek) érintett területeken jelentkező központi kormányzati kezdeményezések, szervezeti és működési támogatás iránti rohamosan növekvő igény eredményeképpen. Néhány Tagállamban ezek a feladatok a fontos központi beszerzési szervek hatáskörébe tartoznak, míg máshol e funkciókat és kötelezettségeket specializálódott intézményekre ruházzák, a tisztán jogalkotói és felügyeleti feladatok kivételével, melyek a központi beszerző szabályozási szerveknél maradnak. A fejlesztési és beszerzési koordinációs tevékenység alatt az alábbi feladatokat érthetjük:

- Keretszerződések megerősítése és koordinációja a kormányzati szektorban, és az önkormányzatoknál;
- Koncessziók és PPP projektek koordinációja és támogatása;
- Az elektronikus közbeszerzés módszertanának és rendszereinek fejlesztése;
- A közbeszerzés teljesítmény-értékelését szolgáló rendszerek bevezetése;
- Beszerzési technikák fejlesztése, például teljesítmény alapú műszaki követelmények;
- Az állami szektorban használt szerződési minták kidolgozására irányuló kezdeményezések elindítása.

1.9 Kapcsolódó, de nem alkalmazható funkciók

1.9.1 Központi beszerzés

Egy központi szerv tevékenykedhet olyan központi beszerző egységként, amely más helyi, regionális, illetve nemzeti szintű ajánlatkérők és közszolgáltatók érdekében jár el. Az ilyen központi beszerző egység felállításának lehetősége kifejezetten megjelenik a 2004/17/EK és a 2004/18/EK új irányelvekben. Néhány berendezkedésben a központi beszerzési funkció jelentette a szervezeti megalapozást minden további feladat vállalásához. Más szavakkal, az olyan feladatok, mint a beszerzési politika kialakítása és a Bizottság kapcsolattartójaként való tevékenység később adódtak azon egység feladatlistájához, amely elsősorban a központi beszerzéssel foglalkozott. Mindezek ellenére a központi beszerzési feladat jelen tanulmány keretei között nem tekinthető közbeszerzési funkciónak. Mindazonáltal az említett központi beszerzési feladat elhelyezkedése szintén vizsgálat tárgya volt annak meghatározása érdekében, hogy elkülönítetten gyakorolják-e más központi közbeszerzési funkcióktól.

1.9.2 Felülvizsgálat és jogorvoslat

Bizonyos feladatok a felülvizsgálat, jogorvoslat és a közbeszerzési rendszer elemeinek érvényesítése összefüggésében a központi közbeszerzési szervezetrendszeren belül helyezkednek el. Számos közigazgatási jogérvényesítő feladat ruházható át egy központi beszerzési szervre, mint például:

- Bírság kiszabása a közbeszerzési szabályokat megsértő ajánlatkérőkkel szemben;
- Fegyelmi intézkedések egyéni szerződő tisztviselőkkel szemben.

Azonban a legfontosabb funkciók a vitarendezéshez és a panaszok kivizsgálásához kapcsolhatóak, melyek az alábbi feladatokat is magukban foglalhatják:

- Ajánlatkérők és szerződő felek (ajánlattevők) közötti viták bíróságon kívüli rendezése;
- Bírósági jogorvoslati eljárás kezdeményezése közbeszerzési jogsértésekkel foglalkozó bíróságokon, bünvádi eljárás kezdeményezése korrupciós, vagy más közbeszerzési bűncselekményeket érintő esetekben;

- Választottbírókra vonatkozó szabályok kidolgozása és a választottbírók nyilvántartásának adminisztrációja.

Ki kell jelenteni azonban, hogy a 665/89/EGK és a 92/13/EK irányelvek megkövetelik, hogy a végső fokú bírósági felülvizsgálat - más szavakkal olyan bírósági felülvizsgálat, melyben olyan döntés vagy ítélet születik, amely ellen nemzet szinten nincs további fellebbezési lehetőség - egy jogász által elnökölt független jogorvoslati szervhez legyen telepítve. Ez a követelmény korlátokat szab a végső fokú bírósági felülvizsgálati szerv elhelyezkedésének ugyanazon szervezetrendszeren belül, mint ahova más központi közbeszerzési funkciókat telepítenek.

Ennek megfelelően a végső fokú bírósági felülvizsgálat nem tekinthető közbeszerzési funkciónak jelen tanulmány keretei között. Mindazonáltal e végső fokú bírósági felülvizsgálat elhelyezkedése szintén vizsgálat tárgyát képezte annak meghatározása érdekében, hogy más központi közbeszerzési funkciótól függetlenül gyakorolták-e.

Összefoglalva, a központi beszerzés, a jogérvényesítés és jogorvoslat nem tárgya jelen tanulmánynak, azonban szükséges megemlíteni őket, mivel néhány Tagállamban ezen feladatok egyes tényezői fontos összetevőit képezhetik a központi közbeszerzési szervezetrendszer keretének. E feladatok lényeges elemei a közbeszerzési rendszernek, de általában és kifejezetten a központi közbeszerzési szervezetrendszer központi politika-meghatározására irányuló és tanácsadói funkcióitól elkülönítve gyakorolják őket. E funkciók kombinációja ugyanazon szervezetrendszeren belüli érdekellentétekhez vezethet, és az EU követelményekkel való összeférhetlenség kockázatát is felveti.

2. Az alaptevékenységek és kiegészítő tevékenységek osztályozása

Jelen tanulmány céljaira, a fentiekben azonosított és felsorolt funkciók osztályozhatók mint **alaptevékenységek** vagy **kiegészítő tevékenységek**, azonban ez a felosztás nem fontosságukon alapul, hanem inkább az érintett feladatok természetére utal. Alaptevékenységek azok a feladatok, melyeket a nemzeti jog szabályoz, gyakran közvetlen válaszként az Európai Unióban való tagsághoz kapcsolódó kötelezettségekre. Ezért ezeket a feladatokat központi kormányzati szinten szükséges kezelni, ahogy az tapasztalható is. **Alaptevékenységek** a következők:

- a) Elsődleges politikai és jogalkotói funkciók
- b) Másodlagos politikai és szabályozási funkciók
- c) Nemzetközi koordinációs feladatok
- d) Felügyelet és ellenőrzési feladatok

Következésképpen minden más funkció, még ha kiemelkedően fontos is a közbeszerzési rendszer működőképessége szempontjából, **kiegészítő tevékenység**ként határozható meg, mivel ezek nem az Európai Unió minden Tagállamában érvényesülő jogi kötelezettségből következnek. Mindamellet e funkciókat gyakorolhatják a közbeszerzési szervezetrendszer középpontjában elhelyezkedő közbeszerzési szervek, és határozottan ez a helyzet ezen feladatok szabályozási és felügyeleti szempontjainak vonatkozásában. Azonban e funkciók éppolyan gyakran megoszlanak, vagy több különböző szerv által gyakoroltak a közbeszerzési szervezetrendszeren vagy a szélesebb közigazgatási rendszeren belül, mint ahogy az a magánszektorban jellemző. A kiegészítő tevékenységek közé tartoznak:

- a) Tanácsadói és működést támogató funkciók
- b) Közzétételi és információ-kezelési feladatok

- c) Szakmai színvonal emelése és teljesítőképességet megerősítő feladatok
- d) Fejlesztés és beszerzési koordinációs funkciók

3. Szervezeti elhelyezkedés és státusz a közigazgatás rendszerében

Az érdeklődés fontos területe jelen tanulmány számára a közigazgatási szervezetrendszer felépítése és a központi közbeszerzési szerv alkotmányos helyzete. Az ezzel összefüggő kérdések érintik a központi beszerzési szerv vagy szervek elhelyezkedését a kormányzat intézményi szerkezetében, a jogi megalapozását, mint ahogy a státusát, fő szervezeti felépítését és funkcióit.

Ami a központi közbeszerzési szerv vagy szervek elhelyezkedését illeti, a tanulmány számos rendelkezésre álló szervezeti megoldást mutat be. A központi közbeszerzési funkciókat központi szervek gyakorolják, melyek különböző alá-fölérendeltségi viszonyba rendezhetőek. Ezek a központi szervek gyakran az alábbi intézményeken belül, vagy azok alá szervezettek:

- Pénzügyminisztérium vagy Kincstár;
- Munkaügyi Minisztérium;
- Regionális Fejlődés Minisztériuma
- Miniszterelnöki Hivatal / Kancellár / Elnök mint alárendelt szerv;
- Minisztertanács;
- Parlament;
- Versenyhatóság vagy más közjogi szerv.

Egységek sokasága végezhet egy vagy több közbeszerzési funkciót, valamint intézményi környezetek kombinációi szervezhetőek. A politika és elsődleges jogalkotás funkciói gyakran minisztériumokhoz telepítettek, mint például a Pénzügyminisztérium vagy az Igazságügyi Minisztérium, míg ugyanakkor a tanácsadói és közzétételi funkciók inkább olyan központi szerveknél találhatóak, melyek máshol helyezkednek el, és különböző alá-fölérendeltségi láncba tartoznak.

A közbeszerzési szerv helyzete szintén újabb fontos terület, mivel a helyzet (status) meghatározza az ilyen szervek által gyakorolt szerepet és lehetséges befolyást a közbeszerzési rendszerben. A státus a következő elemekre utal:

- A közbeszerzési szerv pozíciója vagy elhelyezkedése a közigazgatásban (ld. fent);
- Döntéshozói hatalom, megbízatás, a szervhez rendelt funkciók és hatalmának jogi megalapozása (pl. közbeszerzési jog);
- A vezetés függetlensége, a vezetőség kinevezésére és elbocsátására vonatkozó feltételek és eljárások szerint meghatározva (pl. elnök, igazgató, osztályvezető);
- Szervezeti tervezés, összetétel, és a szervhez telepített személyzeti erőforrások;
- Pénzügyi eszközök és a személyzetre, valamint működési költségek fedezéséhez szükséges erőforrások összege (pl. általános költségvetés, különleges alapok, és saját finanszírozás);
- Felülvizsgálati eszközök a közbeszerzési szerv tevékenysége felett.

4. A központi közbeszerzési szervezetrendszerek modellje

A kérdőívre adott válaszok információi alapján a Tagállamok közbeszerzési szervezetrendszere különböző csoportokba osztható aszerint, hogyan és hol kerültek megszervezésre az alap- és kiegészítő közbeszerzési tevékenységek.

Elsőként megállapítható, hogy minden Tagállam közigazgatásának központi szintjén szervezi meg a négy alaptevékenységet.

Másodsorban, bármilyen megkülönböztetés az eltérő nemzeti modellek között a fő központi szervekhez telepített közbeszerzési funkciók koncentrációjának mértéke alapján tehető. Ha a feladatok egy jelentős többségének, és különösen az alaptevékenységek gyakorlására néhány központi szerv jogosult, akkor ezek a Tagállamok **központosított** közbeszerzési szervezetrendszerrel rendelkeznek. Más Tagállamok különös jellegzetessége a funkciók **megosztott** koncentrációja, ahol bizonyos feladatokat nagy számú szerv gyakorol a közbeszerzési szervezetrendszeren belül. Ezek a Tagállamok a **decentralizált** közbeszerzési szervezetrendszerrel rendelkező országok csoportjába tartoznak. E két szélsőség között találhatjuk a funkciók **kevert** koncentrációját, amely gyakori állapotként figyelhető meg, különösen a “régi” Tagállamok csoportjában, és ezek **fél-központosított** közbeszerzési szervezetrendszerként határozhatóak meg.

Szükséges kiemelni, hogy a tagállamok szervezetrendszerének ez az osztályozása minden különösebb pontosság nélkül készült, célja csupán bizonyos minták azonosítása és a jelentés olvasói áttekinthetőségének és megérthetőségének szolgálata. Így az osztályozás valóban vitatható.

II. RÉSZ: AZ EU TAGÁLLAMOK KÖZPONTI KÖZBESZERZÉSI SZERVEZETRENDSZERÉNEK ÉS TELJESÍTŐKÉPESSÉGÉNEK ÖSSZEHASONLÍTÓ ELEMZÉSE

5. Központi közbeszerzési szervezetrendszerek és intézményi modellek

Tekintettel a módszertani részben fent kifejtettekre megjegyezzük, hogy jelen tanulmány nem szentel különös figyelmet a központi közbeszerzési szervek hatáskörébe tartozó szerződések természetének, melynek azonban lehet hatása az e fejezetben szereplő következtetésekre. Ennek különös jelentősége lehet azon Tagállamok esetében, ahol a koncessziókkal kapcsolatos szabályozási feladatok, szervezeti szempontból különválasztottak azoktól a szervektől, melyek a közbeszerzési szerződések szabályozásáért és ellenőrzéséért felelősek.

5.1 Használt osztályozási modell

A fentiekben kifejtett osztályozási modellt követően úgy tűnik, hogy a jelen felmérésben részt vevő huszonnégy Tagállam három csoportba osztható aszerint, hogyan szervezik központi közbeszerzési szervezetrendszerüket:

1. **Központosított** közbeszerzési szervezetrendszerrel rendelkező Tagállamok, melyekben a közbeszerzési funkciók magas koncentrációja a jellemző, és ezek a funkciók néhány, központi helyen álló szervezet között oszlanak meg (általában egy vagy két intézmény között);
2. **Fél-központosított** közbeszerzési rendszerrel rendelkező Tagállamok, melyekben a közbeszerzési funkciók vegyes koncentrációja jellemző, és a funkciók korlátozott számú, a közigazgatási rendszer különböző szintjein elhelyezkedő intézmény között oszlanak meg (általában három vagy négy intézmény között);
3. **Decentralizált** közbeszerzési szervezetrendszerrel rendelkező Tagállamok, melyeket a közbeszerzési funkciók koncentrációjának szétszóródása jellemez, és amelyekben a funkciók számos, a közigazgatási rendszer különböző szintjein elhelyezkedő intézményei között oszlanak meg, gyakran ideértve a magánszektor és a közszféra társaságait is (általában ötnél több intézmény érintett).

5.2 Az alap- és kiegészítő tevékenységek fő szervezeti konstrukciója

Mindegyik, a jelen tanulmányban közreműködő Tagállam, ideértve azokat is, amelyek nagymértékben decentralizált szervezetrendszerrel rendelkeznek, az alaptevékenységeket (főként az irányvonalak meghatározása és jogalkotói feladatok, de nemzetközi koordináció és felügyelet is) a központi közbeszerzési szervezetrendszerükön belül szervezik, valamint a Tagállamok többségében ez a szervezetrendszer néhány, a legfontosabb közbeszerzési feladatokért felelős intézményt foglalja magában. Tulajdonképpen a használt osztályozási modell alapján a jelen tanulmányban közreműködő Tagállamok többsége rendelkezik a központi közigazgatáson belül álló központi szervekkel, amelyek a fentiekben kifejtett közbeszerzési funkciók legnagyobb vagy jelentős részéért felelősek, így ezek az intézmények a közbeszerzési szervezetrendszeren belül meghatározó szerepet játszanak (ld. Melléklet).

Ugyanakkor ezek az intézmények eltérnek egymástól, tekintettel a hozzájuk rendelt feladatokra. A modellek eltérőek a funkciók maximalizálásától kezdve, mint például a máltai Szerződések Főosztálya (Department of Contracts - DC) vagy a lengyel Közbeszerzési Hivatal (Public Procurement Office - PPO) esetében, ahol csupán a központosított beszerzés, és a végső fokú bírósági felülvizsgálat kizárt a hatáskörükből, egészen a feladatok minimalizálásáig, mint például

Szlovénia esetében, ahol a Közbeszerzésekért, Közszolgáltatókért és Koncessziókért felelős Főosztály (Department for Public Procurement, Public Utilities and Concessions - DPPUC) csak a legfontosabb feladatokat gyakorolja. Ennek megfelelően a központosított közbeszerzési szervezetrendszerrel rendelkező Tagállamok csoportja tovább differenciálható. Ugyanakkor ezen Tagállamok mindegyike rendelkezik intézményekkel, amelyekben a legfontosabb feladatok koncentrálnak anélkül, hogy más intézmény is jogosult lenne hasonló mértékben gyakorolni a lényeges funkciókat.

5.2.1 Az alaptevékenységek elhelyezkedése a közbeszerzési szervezet-rendszerben

1. Politikák és jogalkotói feladatok

A jogalkotói és politikai feladatok gyakran a megfelelő központi közbeszerzési szervhez telepítettek. Ez jellemző Bulgáriában, Cipruson, Romániában, a Szlovák Köztársaságban és az Egyesült Királyságban. A jogalkotás előkészítése vonatkozásában különbségek figyelhetők meg. Az Egyesült Királyságban a Kincstári Ügyészek Osztályának (Treasury Solicitor's Department) jogászai, akik a Kormányzati Kereskedelmi Hivatalhoz (Office of Government Commerce - OCG) tartoznak, az OCG részéről érkező utasításra készítik elő a jogalkotást.

Mindemellett, a központi közbeszerzési szerv státuszától függően az elsődleges, és néha a másodlagos jogalkotás előkészítése is időnként függetlenül történik a kormányzati struktúrán belül. Általában az ilyen feladatokért való felelősség a Pénzügyminisztérium, Gazdasági Minisztérium vagy az Igazságügyi Minisztérium hatáskörében marad. Ez a helyzet például Észtországban, ahol a Közbeszerzési Hivatalt is magában foglaló Pénzügyminisztérium felelős ezért a feladatért. Így e funkció gyakorlása szoros kapcsolatban áll az észti Közbeszerzési Hivatallal. Ezzel ellentétben a lett PMB és a litván Közbeszerzési Hivatal nincsenek közvetlenül bevonva a jogalkotás előkészítésébe, azonban erőteljes szerepet játszanak a konzultációs eljárások során, mivel ezek a feladatok a Pénzügyminisztérium és a Gazdasági Minisztérium területére tartoznak.

Azok az országok, ahol az irányvonalak, politikák meghatározása és a jogalkotás funkciója világosan elkülönül a fő központi közbeszerzési szervektől a következők: Észtország, Magyarország, Olaszország, Lettország, Litvánia és Svédország.

2. Nemzetközi koordináció feladata

Az említett nemzetközi koordináció funkciója magában foglalja például az EU tanácsadó bizottságában, és ennek a közbeszerzésekkel foglalkozó munkacsoportjaiban való közreműködés feladatát, valamint az Európai Bizottság kapcsolattartójaként való tevékenységet kérdések megválaszolásával, és az EK Alapszerződés 226. cikkén alapuló végrehajtási eljárással kapcsolatban.

A legtöbb Tagállamban ez a feladat a központi közbeszerzési szerv vagy a jogalkotás előkészítéséért felelős szerv hatáskörébe tartozik, vagy gyakran megoszlik két szerv között, amint az megfigyelhető például Észtországban, Magyarországon, Lettországban, Litvániában és Svédországban.

3. Felügyeleti és ellenőrzési feladatok

A közbeszerzések felügyeletének és ellenőrzésének területeit a Tagállamokban a nemzeti jog és az EK irányelvekben meghatározott kötelezettségek szabályozzák, így ezek a feladatok központi szerepet játszanak minden nemzeti közbeszerzési rendszerben. Néhány kivételtől eltekintve a Tagállamok a központi közbeszerzési szerv keretében szervezik meg ezeknek a feladatoknak az

ellátását. Az Európai Bizottság számára benyújtandó éves statisztikákra vonatkozó kötelezettségeken, és a nemzeti közbeszerzési rendszer működéséről szóló, kormánynak készülő éves beszámolóra vonatkozó általános kötelezettségen felül számos Tagállam ex ante alapú ellenőrzést is működtet a közbeszerzésben. A központi közbeszerzési szerv vagy egy külön erre kijelölt egység jogosult lehet előzetes engedélyeket kiadni az ajánlatkérők számára a közbeszerzési eljárás során hozott egyes döntésekkel kapcsolatban, vagy véleményeket kibocsátani az eljárás folyamán a szabályozási keretrendszer alkalmazása vonatkozásában. Néhány közbeszerzési szervnek az is feladata, hogy hivatalos feketelistát vezessenek - ahol ilyen lista létezik - azokról a gazdasági szereplőkről, akik megsértették a közbeszerzési szabályokat, nem teljesítették szerződéseiket, hamis adatot szolgáltatottak vagy megvesztegetésben vettek részt.

Példák azokra a Tagállamokra, amelyekben megtalálható az ex ante alapú ellenőrzés valamilyen formája: Ciprus, Észtország, Franciaország, Magyarország, Lettország, Málta, Lengyelország és Románia.

A fentieket összefoglalva, azokban a Tagállamokban, ahol az alaptevékenységeket egynél több központi közbeszerzési szerv látja el, szükséges a szoros együttműködés és összehangoltság e szervezetek között. A Tagállamok ezen csoportja tekintetében az összes ilyen szerv képviselteti magát a Tanácsadó Bizottságban.

5.2.2 A kiegészítő tevékenységek elhelyezkedése a közbeszerzési szervezetrendszerben

A kiegészítő tevékenységek csoportja definiálható, mint olyan tevékenységek a közbeszerzési szervezetrendszer területén, melyek nem kapcsolhatók kifejezetten az EK irányelvekből és az EK Alapszerződésből eredő kötelezettségekhez, de ennek ellenére a legfontosabb szerepet játsszák a közbeszerzési rendszer funkcionalitása szempontjából. Mindazonáltal, az EU-hoz nemrégiben csatlakozott államok mindannyian felismerték, hogy a "közigazgatási teljesítőképesség" a közbeszerzési jogalkotás hatékony végrehajtásához és felügyeletéhez a csatlakozási folyamat lényeges része volt. Ez a kérdés következetesen feltűnt az Európai Bizottság által kibocsátott éves előmeneteli jelentésekben, és fontos eleme volt a kétoldalú egyeztetéseknek és tárgyalásoknak a Bizottság Szolgálatainak a csatlakozást megelőző években.

1. Tanácsadói és működés-támogatási feladatok

A közbeszerzési szervezetrendszeren belüli információs szolgálat funkcióinak mindennapi rendelkezésre állása jogi és szakmai tanácsok szolgáltatásában és a beszerzők, illetve gyakran a gazdasági szereplők támogatásában közös jellemzője a Tagállamoknak, azonban ezeknek a feladatoknak a hatásköre lényegesen eltérő a különböző államokban. A feladatok e csoportjához tartozik az irányítási rendszer és működési eszközök (például internet és alapú) fejlesztése a közbeszerzési folyamat minden szakaszának kezelésére, például módszertanok az ajánlatok értékeléséhez. A tanulmány megállapítja, hogy a jogi tanácsadási funkciók gyakoribbak, mint a tipikus szakmai támogatási funkciók. Ennek az eltérésnek legfőbb magyarázata lehet a központi szervek személyzetének sajátos összeállítása, azaz többségében jogászokat alkalmaznak, és a tény, hogy általában ezt a területet tartják felelősnek a közbeszerzési közösség más szereplőitől, ideértve a magánszektor is.

Szintén nyilvánvaló, hogy az új Tagállamok csoportja általában egy központosítottabb megközelítést alkalmaz, amelyben a központi közbeszerzési szerv a szolgáltatások szélesebb skáláját nyújtja, mint ami az államok másik csoportjában jellemző.

2. Közzétételi és információ-kezelési feladatok

Míg a központi közbeszerzési intézmények közbeszerzési **információt és iránymutatást** nyújtanak különböző eszközök révén, ideértve a saját weboldalukat is, a **közzétételi** funkciók tekintetében jelentős különbségek figyelhetők meg. Például Bulgáriában, Észtországban, Lettországban, Lengyelországban és a Szlovák Köztársaságban a megfelelő intézmények rendelkeznek közzétételi feladatokkal, alapvetően annak érdekében, hogy biztosítsák az EK irányelvek alkalmazási körén kívül eső szerződések a központi közzétételi szolgáltatások körébe tartozását. Más szavakkal, ezen intézmények feladata a nemzeti hirdetmények közzététele, amely magába foglalja valamennyi a közbeszerzési kötelezettség alá eső szerződést. Ezen túlmenően, Magyarországon és a Szlovák Köztársaságban például a közbeszerzési hivatalok a hirdetmények tervezetét is ellenőrzik mielőtt még továbbküldenék azokat az EU Hivatalos Lapjának. Írországban, Szlovéniában és az Egyesült Királyságban a központi közbeszerzési intézményeknek nincs ilyen funkciója. Itt a hirdetmények közlönye vagy a hivatalos lap hirdetményi része az intézményen kívül szervezett, és az ajánlatkérők közvetlenül küldik meg hirdetményeiket az EU Hivatalos Lapjának.

3. Szakmai színvonal emelésének és a teljesítőkéesség növelésének feladatai

A képzési, információs és tudatossági kampányok végrehajtása rendszerint a központi közbeszerzési szervekkel közösen történik, azonban bevonásuk gyakran korlátozott, többnyire az új szabályozási kezdeményezések és jogi aktusok jogi és eljárási vonatkozásait fedik le, míg a mélylégi képzést és tudás-fejlesztést más szervek végzik, mint az egyetemek, magán társaságok, vagy a közsféra általános nemzeti képzési intézményei. A közbeszerzési szervek inkább kezdeményezőként, koordinátorként tevékenykednek, valamint elősegítik a fennálló oktatási rendszeren belül (pl. egyetemek és képzési intézmények) a közbeszerzés területének általános képzési programjának megalkotását, mint hogy gyakorlatilag is részesei legyenek az ilyen széleskörű oktatás lebonyolításában. Ennek ellenére, a Tagállamok központi intézményei jelentősen hozzátesznek az ilyen szervek tevékenységéhez, például előadók részvételével a szemináriumokon és konferenciákon.

4. Fejlesztési és beszerzési koordinációs feladatok

Az új EK irányelvek bevezetésével a feladatok e specifikus területének jelentősége fokozatosan növekszik minden Tagállamban, de különösen azokban az államokban, ahol a keretmegállapodások és összehangolt beszerzési intézkedések teljesen új elemek. Néhány Tagállamban ezek a feladatok a legfőbb központi közbeszerzési szervek felelősségévé váltak, mint például az Egyesült Királyságban, míg más államokban ezek a feladatok és felelősségi körök eloszlanak a specializálódott szervek között, mint például Svédországban. Noha főszabály szerint lehetséges, hogy a politikákért és szabályozásért felelős központi szerv feladataihoz illesszék ezeket funkciókat, a Tagállamok láthatóan tartózkodnak az összeférhetlenség lehetséges veszélyének kialakulásától, különösen az ajánlatkérőként való minősítéstől. Ezért ennek a feladatnak a működési oldalát általában másik egységben szervezik meg, míg a politikai kapcsolódású feladatok maradnak a központi szervnél. Az Egyesült Királyságban a központi közbeszerzési szervhez (OCG) tartozó külön egység, "OCG Megoldások vásárlása" névvel, felelős a kormányzati szektor bizonyos termékei és szolgáltatási területei keretmegállapodásainak összehangolásáért és a beszerzésekért.

Az elektronikus közbeszerzés működési oldala és az IT kérdésekkel általában a közigazgatás specializálódott szervei foglalkoznak.

5.3 Központosított vagy fél-központosított közbeszerzési szervezetrendszerű Tagállamok

5.3.1 Kettős központosítás

Két Tagállamban az érintett feladatok többsége vagy mindegyike **két fő központi közbeszerzési intézmény között oszlik meg**. Ezen túlmenően ez a két intézmény **független** egymástól. Ez a rendszer nevezhető “kettős központosításúnak”. A Cseh Köztársaság, a cseh Regionális Fejlesztési Minisztérium és Versenyhivatal, valamint Olaszország, és az olasz Közbeszerzési Építési Hatóság és a CONSIP alkotják ezen Tagállamok csoportját. Általában a legszembetűnőbb különbség a két szervezet között, hogy az egyik a kormány alárendelt része, mint például egy minisztérium, míg a másik valamilyen szintű függetlenséget élvez. Ez a kettős központosítás lehetővé teszi a feladatok megosztását egy alárendelt és egy független intézmény között.

Azokban a Tagállamokban, ahol a közbeszerzési szervezetrendszerben két uralkodó intézményt találunk, a **jogalkotói és politikai funkciók** inkább az alárendeltebb minisztériumi közbeszerzési intézményhez, mint a függetlenebb közbeszerzési intézményhez tartoznak. A Cseh Köztársaságban ezek a feladatok a Regionális Fejlesztési Minisztériumhoz tartoznak, Olaszországban az elsődleges jogalkotás előkészítését a parlament és a Minisztertanács végzi, a másodlagos jogalkotást az Infrastruktúra Minisztérium, valamint a Regionális Intézmények.

A **Cseh Köztársaságban** a Regionális Fejlesztési Minisztérium felelős néhány képzési, közigazgatási, fejlesztési és üzleti adminisztrációs feladat ellátásáért s. Ezen túlmenően hozzá tartoznak a közzététellel kapcsolatos feladatok. A Versenyhivatal főként felülvizsgálati és jogorvoslati panaszokkal foglalkozik, valamint éves jelentést készít a parlament és a kormányzat számára.

Olaszországban a Közbeszerzési Építési Hatóság felelős néhány felügyeleti feladatért és vitarendezésért, évente jelent a parlamentnek, és végrehajt néhány felügyeleti és közigazgatási feladatot is. A CONSIP képzéssel és kutatással foglalkozik, felügyeli a közbeszerzési rendszert, elvégez néhány közzétételi, fejlesztési és üzleti adminisztrációs feladatot, valamint központi beszerző ügynökségként tevékenykedik.

5.3.2 *Uralkodó beszerzési szervvel rendelkező közbeszerzési szervezetrendszerek*

A Tagállamokban, ahol a közbeszerzési szervezetrendszerben egyetlen kulcsfontosságú intézmény található, a fontos feladatok eloszthatók több különböző intézmény és szervezet között, de egy intézmény sokkal jelentősebb pozícióban van. Példák ebben a csoportban: Ausztria és az osztrák Szövetségi Kancellár Hivatala Alkotmányjogi Szolgálat (BKA-VD), Németország és a német Gazdasági és Technológiai Szövetségi Minisztérium (BMW), Magyarország és a magyar Közbeszerzések Tanácsa (KT), valamint Luxembourg és a Közmunkák Minisztériuma.

Ausztriában a BKA-VD felelős a jogalkotási feladatokért, nemzetközi együttműködésért, valamint tanácsadást nyújt a kormányzatnak. Ezen túlmenően korlátozott mértékben tanácsadást nyújt az ajánlatkérők számára. A többi feladat megoszlik a Szövetségi Közbeszerzési Hivatal (*Bundesvergabeamt*), a Gazdasági és Munkaügyi Szövetségi Minisztériuma, Szövetségi Pénzügyminisztérium, a magánkézben lévő *Bundesbeschaffungs GmbH* között, továbbá külön szervezik a közzétételi funkciót, például a “*Lieferanzeiger*”.

Németországban a BMW felelős a jogalkotási feladatokért, nemzetközi együttműködésért, statisztikai adatok gyűjtéséért, és néhány információ-kezelési feladatért. A többi funkciót a következő szervek látják el: Közlekedési, Építési és Városügyi Szövetségi Minisztérium, Szövetségi Kormányzati Koordinációs és Tanácsadó Ügynökség, Szövetségi Belügyminisztérium Közbeszerzési Hivatala, Szövetségi Közigazgatási Iroda (*Bundesverwaltungsamt*), Szövetségi Közigazgatási Akadémia, valamint a külön szervezett közzétételi feladat, végül a Közbeszerzési Tanácsadó Irodák.

Magyarországon a Közbeszerzések Tanácsa látja el az adminisztrációs és felügyeleti feladatokat, tanácsadást nyújt a kormánynak, részt vesz a jogalkotás előkészítésében, valamint felelős a nemzetközi együttműködésért, képzésekért és a közzétételért. A többi fontos feladat megoszlik az Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium, a Közbeszerzési Döntőbizottság, a Külügyminisztérium, a Központi Szerződés-kötő Egység, a magánszféra és egyetemek, Állami Számvevőszék és a Kormányzati Ellenőrző Hivatal között.

Luxembourgban a Közmunkák Minisztériuma készíti elő a jogalkotást, valamint a nemzetközi együttműködésért is felelős. Számos más feladat vonatkozásában együttműködik más minisztériumokkal. Más feladatok a Kutatási Központ, Számvevőszék, Pénzügyi Ellenőrzés Igazgatóság, Közigazgatás Nemzeti Intézménye (*Institut national de l'Administration publique*) valamint magánkézben lévő újságok között oszlanak meg.

Svédországban a NOU feladata a politikák kialakítása, fejlesztése, felügyelet, információ-kezelés, valamint tanácsadás nyújtása a kormánynak és az ajánlattevők számára. A többi feladatot a Külügyi Minisztérium, Kereskedelmi Ügyfélszolgálat Nemzeti Bizottsága, Pénzügyminisztérium, Központi Statisztikai ügynökség, Versenyhatóság, a magánszektor tanácsadói, egyetemek, valamint magánkézben lévő közzétételi társaságok, mint az Allego és Opic végzik.

5.4 Decentralizált közbeszerzési szervezetrendszerű Tagállamok

A decentralizált közbeszerzési szervezetrendszerrel rendelkező Tagállamokra jellemző a közbeszerzési funkciók elosztott koncentrációja, a fontos feladatokat több különböző intézmény végzi. Míg néhány intézmény, különösen a lényeges pénzügyi vagy kincstári minisztériumok mindig alapfeladatokat végeznek, a szervezetrendszerben nincs központi elem, nincs egy különösen hangsúlyos intézmény vagy szervezet. Ebbe a csoportba sorolható Finnország és Portugália. A jövőben azonban Finnország maradhat az egyetlen ország, amely ilyen szervezetrendszerrel rendelkezik, mivel a portugál berendezkedés megreformálása következhet be, elmozdulva a feladatok erősebb központosítása, valamint a szereplők számának korlátozása felé.

Finnország a legtisztább példa a decentralizált rendszerű közbeszerzési szervezetrendszerre, melyet a funkciók világosan szétosztott koncentrációja jellemez, ahol a közbeszerzési feladatokért sok intézmény felelős, és ahol nem található uralkodó közbeszerzési intézmény. A közeli jövőben nem tervezik megváltoztatni ezt az alapvető felállást. A fontos feladatok a Pénzügyminisztériumban (irányvonalak fejlesztése és szűkebb dokumentumok) és a Kereskedelmi és Ipari Minisztériumban (jogalkotás előkészítése és néhány felügyeleti feladat) tömörülnek. Ugyanakkor más feladatok eloszlanak a Külügyminisztérium, a Kormányzat Közbeszerzési Bizottsága, a Közbeszerzési Tanácsadó Egység, a Finn Önkormányzatok és Regionális Hatóságok Szövetsége, az Állami Számvevőszék, és a magánszektor által irányított (de alapvetően a közszféra tulajdonában álló) HAUS Ltd., Efeko Ltd. és Hansel Ltd. között. Ezen túlmenően az állam vertikálisan decentralizált, mivel a régiók és önkormányzatok fontos szerepet játszanak, részben a nemzeti szövetségükön keresztül. Még egyszer, nincs tervbe véve az alapkoncepció megváltoztatása.

Portugáliában a jogalkotásért a kormány felelős, és nincs külön szerv a nemzeti közbeszerzési politika fejlesztésére. A fontos feladatok számos szerv között oszlanak meg, nevezetesen: *Direcção Geral dos Assuntos Comunitários*, *Direcção Geral do Património*, *Instituto de Mercados de Obras Públicas e Particulares Imobiliárias*, *Instituto Nacional de Administração* és *Direcção de Serviços do Aproveitamento Público*, mely a *Direcção Geral do Património* része. Továbbá az állam vertikálisan decentralizált, mivel Azori-szigetek és Madeira széleskörű autonóm kormánnyal rendelkezik, és az önkormányzatok figyelemreméltó szerepet játszanak a közbeszerzésben. Mindezek ellenére a jövőben, a „*Unidade Nacional de Compras*” tervezett létrehozásával Portugália

is csatlakozhat a központosított közbeszerzési szervezetrendszerrel rendelkező Tagállamok azon csoportjához, melyekben a feladatok magas koncentrációja néhány intézményben tömörül.

Táblázat. A közbeszerzési szervezetrendszerek tagolódásának összefoglalása

Központosított szervezetrendszer	Fél-központosított szervezetrendszer	Decentralizált szervezetrendszer
Bulgária Ciprus Cseh Köztársaság Észtország Magyarország Lettország Litvánia Málta Lengyelország Románia Szlovák Köztársaság	Ausztria Franciaország Németország Írország Olaszország Luxembourg Szlovénia Svédország Egyesült Királyság	Finnország Portugália
11	9	2

5.5 Példák a decentralizált közbeszerzési szervezetrendszerre

Egy vertikális közbeszerzési szervezetrendszerben a kormányzati szint alatt elhelyezkedő szervek és intézmények látnak el néhány közbeszerzési feladatot. A decentralizáció két kategóriájának megkülönböztetése szükséges. Először, a központi közbeszerzési szerveknek lehetnek helyi irodáik a fő székhelyükön kívül. A legszemléletesebb példa erre a Szlovák Köztársaságban található, ahol a Közbeszerzési Hivatal három helyi irodája lát el bizonyos tanácsadói és képzési feladatokat. Másodszor, A Tagállam a közbeszerzésre tekintettel is lehet decentralizált. A szövetségi Tagállamokban – Ausztriában és Németországban –, valamint átruházott kormányzattal rendelkező Tagállamokban – mint például az Egyesült Királyság a Skót Parlamenttel, valamint Wales és Észak-Írország képviselőházaival, vagy Portugália az Azori-szigetek és Madeira autonóm kormányzataival – a szövetségi államok vagy szervek gyakran szintén létrehozhatnak közbeszerzési intézményeket, amelyek korlátozott, vagy éppen széleskörű közbeszerzési feladatokat látnak el. Továbbá számos Tagállamban a régióknak, tartományoknak, megyéknek és önkormányzatoknak is lehetnek hasonló szerveik, melyek vagy központosítottak, vagy decentralizáltak.

Ausztriában és Németországban a szövetségi államok (tartományok) részt vesznek a szövetségi törvényhozás előkészítésében a „Szövetségi Államok Munkacsoportján” (Ausztria) és a Közbeszerzési Bizottságokon (Németország) keresztül, az állami pénzügyi, gazdasági és munkaügyi minisztériumok tanácsadással segítik a kormányzatokat és az ajánlattevőket, az állami (tartományi) polgári szolgálat akadémiái végeznek egyes oktatási tevékenységeket, és az állami (tartományi) számvevőszékek feladata a felülvizsgálat. Északrajna-Westfália Német Tartomány vezeti az ajánlattevők fekete listáját. Olaszországban a régiók, megyék és önkormányzatok mind rendelkeznek közbeszerzési egységekkel, melyek néhány fontos feladatot látnak el. Hasonlóképpen, az Egyesült Királyság és Portugália átruházott részeinek is megvannak a saját közbeszerzési intézményei.

Az Olasz Közügyi Hatóság helyi kirendeltségei nem rendelkeznek jogi személyiséggel. Ezek az irodák tanácsadással foglalkoznak, képzéseket szerveznek, és helyi információkat gyűjtenek. Így a függő helyi kirendeltségek funkciói meglehetősen korlátozottak. Ezzel szemben az államok, régiók, vagy önkormányzatok közbeszerzési intézményei a feladatok sokkal szélesebb skálájával lehetnek felruházva, ideértve a helyi közbeszerzési politikák fejlesztését, közigazgatási és felügyeleti feladatokat, közzétételi és információ kezelési funkciókat, tanácsadást, valamint képzési és kutatási tevékenységeket.

5.6 Egyes közbeszerzési funkciók hiánya

Míg sok Tagállamban a központi közbeszerzési szervezetrendszer lefedi a fent kifejtett közbeszerzési funkciók legtöbbjét vagy mindegyikét, néhány államban előfordulnak olyan funkciók is, melyek semelyik intézmény hatáskörébe nem tartoznak. A közbeszerzési rendszer általános megfigyelése teljesítőképességének és hatékonyságának felmérése és értékelése érdekében, a közbeszerzési kutatás, átfogó oktatási program a szerződéskötő hivatalnokok számára, és a széleskörű közbeszerzési politika fejlesztése azok a legjelentősebb feladatok, amelyek néhány Tagállamban hiányoznak. Másrészt a lényeges funkciók, mint például a jogalkotás előkészítése, nemzetközi együttműködés, tanácsadás az ajánlatkérőknek, és közzététel, minden Tagállamban megtalálhatóak.

5.7 Intézményesített beszerzési funkciók

Néhány Tagállamban számos közbeszerzési feladatot intézményesítettek. Ilyen szervezet részben vagy egészben a kormányzat tulajdonában állhat, és általában a kormányzat bizonyos mértékben felügyeli is. Az ilyen szervezetek feladatai lehetnek a központi beszerzés, keretszerződések elősegítése, hirdetések közzététele, képzés, minősítési jegyzékek adminisztrációja, azonban nem tartoznak ide az alaptevékenységek. Ezen berendezkedések ésszerű magyarázata tagállamonként eltérő lehet, de általában a szervezeti modell előnyei az ilyen működés kereskedelmi jellegéhez kapcsolódó magánjogból erednek, amelyek gyakran együtt járnak rendkívüli jövedelmekkel és költség-struktúrákkal, szerződéses kötelezettségekkel, fizetés megkülönböztetésre vonatkozó igényrel stb., amelyek nehezen valósíthatóak meg a közigazgatási szervezetrendszerben.

Például **Ausztriában** a **Bundesbeschaffung GmbH (BBG)** közhasznú társaság a Pénzügyminisztérium felügyelet alatt mint központi beszerző egység tevékenykedik. A BBG a keretmegállapodások létrehozatalát is segíti. 2004-ben bevezette az elektronikus közbeszerzési eljárást.

A köztulajdonban álló társasággal, az Edita Plc-vel együtt a **finn** Kereskedelmi és Ipari Minisztérium kifejlesztett egy új közbeszerzési értesítési internet szolgáltatást az EU értékhatarok alatti és feletti beszerzésekre. Az internet szolgáltatást az Edita Plc üzemelteti. Ezen túlmenően kereskedelmi oktató szervezetek, legfőképpen a kormányzat által ellenőrzött HAUS Ltd. (60%-ban állami tulajdonban) különböző tanfolyamokat ajánl a közszféra, a közszolgáltatói szektor és az ajánlattevők számára. A HAUS Ltd. a Pénzügyminisztérium alá rendelt szervezet. A finn önkormányzatoknak hasonló oktató szervezete van, az Efeko Ltd.. Végül pedig a Hansel Ltd., egy 100%-ban állami tulajdonban álló zártkörű társaság, mely non-profit alapokon működik. A társaság központi beszerző szervként tevékenykedik, és termékek és szolgáltatások beszerzésére irányuló keretmegállapodásokat létesít és adminisztrál. A Hansel Ltd. a Pénzügyminisztériumnak alárendelt közigazgatási ágazat része.

Németországban az építési szerződésekhez kapcsolódó minősítési jegyzékeket a “Verein für die Praqualifikation von Bauunternehmen” vezeti, amely az építési társaságok előminősítésére, az ajánlatkérőkből, ajánlattevőkből és üzleti szervezetekből létrejött közös szövetség. Luxemburgban a szerződéseket magánkézben lévő nemzeti újságokban teszik közzé, Svédországban pedig magántársaságok, mint az *Allego* vagy *Opic* kaptál a szerződések publikálásának feladatát.

6. Szervezeti modellek és a fő közbeszerzési szervek belső szervezeti konstrukciója

Tekintettel a módszertani részben fent kifejtettekre megjegyezzük, hogy jelen tanulmány nem szentel különös figyelmet a központi közbeszerzési szervek hatáskörébe tartozó szerződések természetének, melynek azonban lehet hatása az e fejezetben szereplő következtetésekre. Ennek különös jelentősége lehet azon Tagállamok esetében, ahol a koncessziókkal kapcsolatos szabályozási feladatok, szervezeti szempontból különválasztottak azoktól a szervektől, melyek a közbeszerzési szerződések szabályozásáért és ellenőrzéséért felelősek.

Az összehasonlító áttekintés e fejezete a Tagállamokban található különböző intézményi modelleket tárgyalja, különös tekintettel a kulcsfontosságú központi közbeszerzési szervekre, valamint hogy ezek a szervek széles értelemben hogyan szervezettek. Ezeknek a szerveknek a belső szervezete számottevően eltérhet a jogi alapok, alárendeltség és státusz, valamint alapvető szervezeti és döntéshozó struktúrák tekintetében. Mindazonáltal jelentős hasonlóságok is találhatóak.

6.1 Jogi alapok

A központi közbeszerzési szerv jogi alapjainak elképzelése egy jogi dokumentum rendelkezéseit írja le, melyek megalapítják az intézményt, és szabályozzák céljait, feladatait, szerveit és hatóságát. Az alkotmány, a parlament vagy a törvény aktusa, egy királyi vagy elnöki határozat, egy miniszteri határozat, vagy a szokás alkothatja a központi közbeszerzési szervezet jogi megalapozását. Továbbá a jogi alapok kiterjedhetnek változatos jogi eszközökre, különösen amikor a közbeszerzési funkciókkal több közbeszerzési szervet ruháznak fel. Egy kormányzati minisztérium integráns részét képező közbeszerzési szerv jogi megalapozása többnyire a közjog része, mely a kormányzat szervezetét és eljárásait szabályozza. Például az Észt Pénzügyminisztérium közbeszerzési feladatai a Köztársaság Kormányáról szóló törvényben lettek szabályozva, a francia DAJ feladatai miniszterelnöki határozatban, és a Lett Elektronikus Beszerzés Állami Ügynökségének feladatkörét pedig kormányrendeletben határozták meg. Ezzel ellentétben a szakosított közbeszerzési hivatalok vagy ügynökségek jogi megalapozása gyakran a közbeszerzési jogban található. Többek között ez figyelhető meg a bolgár PPA, a magyar Közbeszerzések Tanácsa, az olasz Közmunkaügyi Hatóság, a lett Közbeszerzési Felügyeleti Iroda, a lengyel Közbeszerzési Hivatal, és a szlovák Közbeszerzési Iroda esetében. A cseh Versenyhatóság jogi alapjai az Alkotmányban, a kormányzati szervezetről szóló törvényben, a közbeszerzési szerződésről szóló törvényben és a koncessziókról szóló törvényben lettek lefektetve. Az Egyesült Királyság Kormányzati Kereskedelmi Hivatalának jogi megalapozása miniszteri határozaton nyugszik, míg az olasz CONSIP jogi alapjait egy jogalkotási határozat és két miniszteri határozat alkotja. A máltai Szerződések Főosztályának jogi megalapozása az általános pénzügyekről és könyvvizsgálatról szóló törvény. Az intézményesített központi közbeszerzési szervek, mint az osztrák BBG és a finn Hansel Ltd. jogi megalapozása gyakran a társasági jogban szabályozott, együttesen olyan jogszabállyal vagy határozattal, amely a társaságot bizonyos közbeszerzési feladatok elvégzésére hatalmazza fel. A központi közbeszerzési szerv jogi megalapozásának jelentősége a saját parlamentje részvételéhez és a saját kormányzatának függetlenségéhez kapcsolható, mely ebből a részvételből adódik. Ha az intézményt miniszteri határozat vagy olyan belső rendelet szabályozza, amely a kormányzat szervezetét és eljárásait határozza meg, egy miniszter vagy a kormány mint egész megváltoztathatja a feladatait vagy jogosultságait, és akár még meg is szüntetheti a jogalkotó szerv bármilyen mértékű bevonása

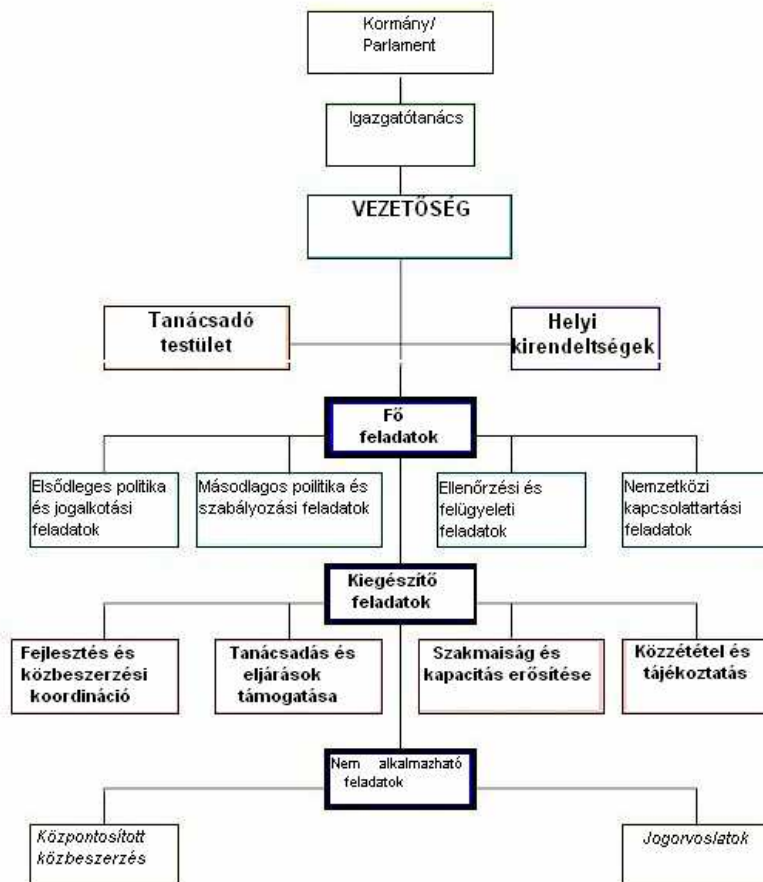
nélkül. Az ilyen jogi alapok teszik az érintett intézményt a kormányzat alárendelt részévé. Ha az intézményt parlamenti aktus vagy formális jog szabályozza, az intézmény feladatainak és jogosultságainak bármilyen megváltoztatása parlamenti hozzájárulás függvénye, kivéve, ha a jog felhatalmazza a kormányt ilyen jellegű változtatások bevezetésére. A parlament jóváhagyásának szükségessége bizonyos kormányzattól való függetlenséget biztosít az intézmény számára, és ez a függetlenség még növekedhet is, amikor a jogi alapok egésze vagy része az Alkotmányban szabályozott.

6.2 Szervezeti konstrukciók és döntéshozó struktúrák áttekintése

Egy kísérlet a Tagállamok különböző intézményi modelljeinek kategorizálására és rövid összefoglalására meglehetősen összetett feladat, mivel a szervezeti megoldások széles változatossága megtalálható. Ennek ellenére, az összehasonlító elemzés különbséget tesz a fő közbeszerzési szervek belső struktúrái között az alábbiak szerint:

1. Irányítási és döntéshozatali struktúrák alapvető keretrendszere (hogyan szerveződnek ezek a fő szervek, fő felépítés és hatalom, hogyan nevezik ki a vezetőséget, beszámolási háló, státusz és hatáskör)
2. Végrehajtó és működési struktúrák (hogyan szerveződik a működési szint, fő funkciók és feladatok)

ÁLTALÁNOS SZERVEZETI MODELL KÖZPONTI KÖZBESZERZÉSI SZERVEZETI RENDSZEREK

6.2.1 Igazgatási és döntéshozói struktúrák

A legtöbb Tagállam egy polgári szolgáltatás modelljét követi, ahol a központi közbeszerzési szervek a polgári szolgáltatás részét képezik, és olyan személyzettel vannak ellátva, melynek tagjait ugyanúgy nevezik ki, felügyelik és bocsátják el, mint a többi köztisztviselőt. A vezető beosztású köztisztviselőnek jelentést kell készítenie kormányzati feljebbvalójának.

A **bolgár** Közbeszerzési Ügynökséget egy ügyvezető igazgató vezeti, akinek a szerződését a Gazdasági és Energiaügyi Miniszter írja alá, módosítja és szünteti meg a Miniszterelnökkel egyetértésben. Az **észti** Közbeszerzési Hivatal Főigazgatója, akit a Pénzügyminiszter nevez ki, aláírja az óvások ügyében hozott döntéseket, és megszervezi a Hivatal munkáját. A **lett** Közbeszerzési Felügyeleti Iroda Vezetője képviseli az Irodát, határoz a kiadásokkal kapcsolatban, belső irányelveket bocsát ki, valamint kinevezi és elbocsátja a hivatalnokokat és a munkavállalókat. A lett Elektronikus Beszerzési Állami Ügynökség Igazgatója irányítja az Ügynökség munkáját: vezeti az Ügynökség napi működtetését, meghatározza a stratégiát, képviseli az Ügynökséget, felveszi és elbocsátja a munkavállalókat, valamint ő a felelős a pénzügyi források elosztásáért. Az igazgatót a miniszter nevezi ki egy nyílt versenyezettést követően, amit meghirdetnek a hivatalos közlönyben. A **francia** DAJ Igazgatóját határozattal nevezik ki, és a Gazdasági, Pénzügyi és Ipari Miniszternek jelent. A **szlovén** Közbeszerzésekért, Közszolgáltatókért és Koncessziókért felelős Főosztálynak főosztályvezetője van. Az **Egyesült Királyság** Kormányzati Kereskedelmi Hivatalának Beszerzési Politika Részlegét egy rangidős köztisztviselő felügyeli, akit a Részleg Irányítási Irodája támogat, amely az OGC igazgatósági testületében helyet foglaló ügyvezető igazgatók egyikének jelent. Hasonlóképpen **Ausztria**, **Németország**, **Luxemburg** és **Málta** megfelelő szerveinek vezetői is köztisztviselők.

Néhány Tagállamban a központi közbeszerzési szervezet erős elnök vezeti. Egy ilyen erős személy kinevezése és megbízatásának megszüntetése kritikus kérdése a közbeszerzés megfelelő jelentőségének a kormányzat intézményi felépítésében. Ennek a modellnek meghatározó jellemzője, hogy a közbeszerzési vezetőséget nem egy meghatározott miniszter nevezi ki, hanem a kormány feje, vagy az államfő, vagy akár a parlament. Kevés Tagállam követi ezt a modellt, nevezetesen Ciprus, a Cseh Köztársaság (Versenyhivatal), Lengyelország, Románia és a Szlovák Köztársaság.

A **ciprusi** PPD a Köztársaság Kincstárának egy Igazgatósága, amely független szolgálat (nincs alárendelve egyetlen minisztériumnak sem) a Főkönyvelő vezetésével, akit a Köztársaság Elnöke nevez ki, és nyugdíjba vonulásáig elmozdíthatatlan. A **cseh** Versenyhivatalt egy elnök vezeti, akit a kormány javaslatára a Köztársaság Elnöke hat évre nevez ki. A **román** Közbeszerzési Szabályozásért és Felügyeletért felelős Nemzeti Hatóságot elnök és alelnök irányítja a Miniszterelnök felügyelete alatt.

A **lengyel** közbeszerzési törvény rendelkezéseivel összhangban a Közbeszerzési Hivatal Elnökét a Miniszterelnök nevezi ki egy nyílt versenyezettési eljárás során kiválasztott jelentkezők közül. Kizárólag egyetemi diplomával rendelkező, és a közbeszerzési rendszert jól ismerő személy lehet megfelelő. A hivatali idő öt év, amely egyszer megújítható. Hivatalában marad utódja kinevezéséig. A Közbeszerzési Hivatal Elnökének függetlensége a közbeszerzés erős pozícióját eredményezi Lengyelországban.

A **szlovák** Közbeszerzési Irodát elnök irányítja, akit a kormány nevez ki és mozdít el. Az elnökhelyettest az elnök javaslatára a kormány nevezi ki és mozdítja el. Mind az elnök, mind pedig az elnökhelyettes hivatali ideje 5 év, amely egy alkalommal megújítható. A 25/2006. számú törvény 111. cikke értelmében az elnök és az elnökhelyettes hivatala a hivatali idő lejártával, a hivatalról való lemondással, a Szlovák Kormány által a hivatalból való elbocsátásával, halál bekövetkeztével vagy halottá nyilvánítást követően ér véget. A kormány elbocsátja az elnököt vagy az

elnökhelyettest amennyiben jogerősen megállapították, hogy bűncselekményt követett el, bíróság jogerős döntésével megfosztotta jogképességétől, vagy jogképességét korlátozták, ha olyan hivatalos visel, vagy olyan tevékenységet végez, amely összeférhetetlen az elnök vagy az elnökhelyettes hivatalával, vagy ha nem gyakorolja feladatait hat egymást követő naptári hónapot meghaladóan. A kormány felfüggesztheti az elnök és az elnökhelyettes feladatainak gyakorlását, amennyiben büntetőeljárás indul ellenük feladataik végrehajtásával kapcsolatban. Így a jogszabályok szerint a Közbeszerzési Iroda vezető szerve kizárólag bizonyos meghatározott esetekben menthető fel, csupán azért nem, mert a kormány elvesztette bizalmát vele kapcsolatban. Ez a jogi védelem az elnöki hivatal számottevő megerősítését jelenti. Mint ahogy Lengyelország esetében is, az elnök törvény által garantált függetlensége a közbeszerzés helyzetének megerősítését hozta a Szlovák Köztársaságban.

Egy vagy akár több **elnökhelyettes** vagy **alelnök** is tevékenykedhet, akiket vagy a központi közbeszerzési szerv vezetője nevez ki, vagy kívülről választják meg vagy nevezik ki. A **bolgár** Közbeszerzési Ügynökség Ügyvezető Igazgatója nevezi ki a Főtitkárt, aki irányítja, összehangolja és ellenőrzi az Ügynökség működését a végrehajtási jogszabályoknak és az Ügyvezető Igazgató által meghatározott követelményeknek megfelelően. A **ciprusi** Közbeszerzési Igazgatóságot a Főkönyvelő Helyettes vezeti, aki szakképzett könyvvizsgáló. A **lett** Beszerzési Felügyeleti Irodát vezetője távollétében a helyettes vezető képviseli. A **lengyel** Közbeszerzési Hivatal jelenleg két alelnököt a Miniszterelnök nevezi ki és hívja vissza a Hivatal Elnökének kérésére.

Más Tagállamokban a központi közbeszerzési szerv magasabb kormányzati szinten áll közbeszerzési tanács, bizottság vagy testület formájában. Magyarország, Olaszország és Svédország követi ezt a modellt. **Magyarország** esetében az elnököt a Közbeszerzések Tanácsa választja. A Tanács egy autonóm közigazgatási szerv, és a Közbeszerzési Törvény szerint kizárólag a parlamentnek van alárendelve. Tagjait a közbeszerzésben résztvevők három csoportjának - ajánlattevők, ajánlatkérők és a közérdeket képviselő személyek - képviselői választják egyenlő arányban. A Törvény meghatározza azokat a szervezeteket/személyeket, akik jogosultak Tanácstagot jelölni. A Tanácstagok 2/3-os többséggel választják az elnököt öt éves hivatali időre, és egyszerű többséggel jelölik ki az alelnököt 2 évre. A Tanácstagok, az elnök kivételével, nem teljes munkaidőben dolgozó alkalmazottak. Az **olasz** Közmunkaügyi Hatóságnak egy elnöke, és négy tagja van, akiket a Szenátus Ügyvivője és a Képviselőház Ügyvivője közösen nevez ki. A testület elnökét maguk a tagok választják. Minden tag öt évig marad hivatalában, ami nem hosszabbítható meg. Az olasz CONSIP igazgatótanácsát a Gazdasági és Pénzügyi Minisztérium jelöli ki, a tanács kilenc tagú, közöttük az elnök és a vezérigazgató. Az elnök a stratégiai fejlesztésekért, intézményi kapcsolatokért és kommunikációért felelős, míg a vezérigazgató általában a testület tevékenységéért felel. A **svéd** NOU nemzeti testület, melynek tagjait a kormány nevezi ki a közbeszerzés különböző szereplőinek javaslatára. A teljes testület, mind a nyolc tagjával a NOU kollektív vezetője politikai kérdésekben és értelmezési megállapításokkal kapcsolatban a felhatalmazása keretein belül. A tagok mind az ajánlatkérők, mind pedig az ajánlattevők képviselői közül kerülnek ki. Az elnök a Közigazgatási Fellebbviteli Bíróság bírója. A testület havonta egyszer ülészik. A magyar és az olasz intézmények vezetőinek parlament általi kinevezése számottevően erősíti a hivatalok függetlenségét a fennálló kormányzattal szemben.

Kollektív irányítási struktúrával rendelkező közbeszerzési szervek, mint Magyarországon és Olaszországban, szervezetükön belül teljes munkaidőben dolgozó végrehajtó szervekkel rendelkeznek. A **magyar** Közbeszerzések Tanácsa dolgozó testülete a Titkárság, melyet a Főtitkár felügyel, és amely különböző egységekből épül fel a tanács specifikus feladataihoz igazodóan. A Főtitkárt a tanács nevezte ki 1995-ben határozatlan időre. A **svéd** NOU mindennapi működését is egy, az igazgató által irányított titkárság biztosítja.

Egy tanács vagy testület a központi közbeszerzési szerv **tanácsadó** egységként is tevékenykedhet. Képviselheti a közbeszerzési rendszer különböző szereplőit, mint például a kormány, parlament, ipari szervezetek, kereskedelmi szövetségek és egyesületek. Például a lengyel Közbeszerzések Tanácsa a Közbeszerzési Hivatal Elnökének tanácsadó testülete. Tíz - tizenöt, a Miniszterelnök által kinevezett tagból áll, jelenleg 14 tagja van. A jelölteket parlamenti munkacsoportok, nemzeti önkormányzati szervezetek és nemzeti vállalati szerveződések javasolnak a Tanácsnak. A Tanács Tagjait a Miniszterelnök nevezi ki. Az Elnököt a Miniszterelnök nevezi ki a Tanács tagjai közül. A Tanács Alelnökét a Tanács jelöli ki tagjai közül. A Tanács a közbeszerzési rendszert érintő kiemelkedően fontos kérdésekkel kapcsolatban fejt ki véleményét, ahogy azt a Közbeszerzési Hivatal Elnöke képviseli, közbeszerzési szerződést érintő normatív aktusokkal kapcsolatban fejt ki véleményét, a Hivatal Elnökének a közbeszerzési rendszer működéséről szóló éves jelentését észrevételezi, meghatározza a Közbeszerzési Törvényben rögzített feladatok ellátásáért felelős személyek szakmai etikai szabályainak irányelveit a közbeszerzési rendszeren belül, a Hivatal Elnöke által lefolytatott ellenőrzésekből eredő szerkezeteket véleményezi. A román Közbeszerzési Szabályozásért és Felügyeletért felelős Nemzeti Hatóságnak is van tanácsadó testülete. A magyar Közbeszerzések Tanácsa és a svéd NOU szintén a közbeszerzési rendszer szereplőit képviselik, de Lengyelországgal ellentétben ők elsősorban intézményeik fő döntéshozó szervei.

6.2.2 Végrehajtó és működési struktúrák

A központi közbeszerzési testület végrehajtó funkciói azokat a hozzárendelt feladatokat tükrözik, melyeket a fő funkciókhoz kapcsolódóan általában megtalálhatunk ezekben a központi közbeszerzési rendszerekben, amint azt a jelen tanulmány korábbi fejezeteiben már bemutattuk.

A **bolgár** Közbeszerzési Hivatal három főbb osztálya: a Pénzügyi és Jogi Igazgatóság; Ellenőrző, Elemző és Módszertani Részleg; valamint az Elektronikus Adatbázis. A **ciprusi** Közbeszerzési Igazgatóság két főbb alosztályra bomlik: Politika és Fejlődés Egysége (PFE) és a Monitoring és Ellenőrző Egysége (MEE). Az PFE felelős a jogalkotás előkészítéséért, a sz tender pályázati és szerződéses dokumentációért, valamint az általános irányvonalak fejlesztéséért. Szintén ez az Részleg felelős a közszektor és a közüzemi szektor részére tartandó nemzeti tréningek megszervezéséért. A MER az irányvonalak és utasítások elkészítéséért felel, segíti és felügyeli az ajánlatkérőket, továbbá statisztikai és egyéb adatokat gyűjt. A MEE figyelemmel kíséri a ciprusi közbeszerzési jogszabályok betartását is, például a kivételek alkalmazását, a kiterjesztéseket és a gyorsított eljárásokat. A MEE ügyfélszolgálati (help-desk) feladatot is ellát, mely az ajánlatkérőknek első szintű segítséget nyújt a közbeszerzési jogszabályok magyarázatában. Az **észti** Közbeszerzési Hivatalnak két fő részlege van: a Felügyeleti Főosztály és a Nyilvántartási Főosztály. Az előbbi a jogérvényesítési és jogorvoslati, valamint az ellenőrzési és monitoring funkciót tölti be. Az utóbbi feladata a nyilvánosságra hozatal és az információszolgáltatás. A **francia** DAJ (Jogi Ügyek Igazgatósága, „*Direction des Affaires Juridiques*”) közbeszerzési aligazgatósága három részlegre oszlik: „általános törvényalkotási és nemzetközi ügyek”; „ajánlatkérőknek szóló tanácsadás”; és „jövőbeli és technikai ügyek”. A **magyar** Közbeszerzések Tanácsának Jogi Osztálya, Nemzetközi és Oktatási Osztálya és egy Szerkesztőbizottsága van, melynek feladata a hirdetések közzététele az értesítőben, és a közösségi eljárásokhoz kapcsolódó felhívások továbbítása az EU Hivatalos Lapjához, továbbá hogy közbeszerzési jogi szempontból megvizsgálja a felhívásokat és visszaküldje azokat, melyek hiányosak. A Szerkesztőbizottság üzemelteti az elektronikus hirdetés-kezelő rendszert és a Tanács internetes honlapját is. A Gazdasági Elemző Csoport kezeli és elemzi a közbeszerzési statisztikákat; a Pénzügyi Osztály és a Humánpolitikai Felelős tervezi meg a Tanács költségvetését, szervezik az egyeztetéseket a Pénzügyminisztériummal, valamint ők hajtják végre és ellenőrzik a jóváhagyott költségvetést. Végül a Belső Ellenőr végzi a szervezet pénzügyi auditját.

Az **olasz** Közbeszerzési Hatóság (KH; Concessionaria Servizi Informatici Pubblici) három fő Részlegre bomlik. A Technikai Titkárság a KH valamennyi tevékenységét segíti értelmező dokumentumok vagy utasítások készítésével. A Felügyeleti Szolgálat a KH operatív szárnyát testesíti meg; ellenőrzéseket végez, és vizsgálatokat hajt végre a közbeszerzések területén. A Közbeszerzési Megfigyelőállomás közbeszerzésre vonatkozó adatokat és információt gyűjt elektronikus úton. Itt alkotják továbbá meg a sztenderdizált költségeket, statisztikákat készítenek, valamint költséghatékonysági elemzéssel segítik a KH tevékenységét. A CONSIP hét igazgatóságból áll. Az Ellenőrzési és Pénzügyi Igazgatóság felel a számviteli menedzsmentért, a mérleg és a költségvetés kidolgozásáért, a Kincstári tranzakciókért, a negyedéves jelentések kidolgozásáért, a menedzsment ellenőrzéséért, a beszerzések menedzsmentjéért, az alvállalkozási szerződések számviteli menedzsmentjéért, az ingatlan és támogató szolgálatok menedzsmentjéért valamint az ipari biztonságért. A Jogi Osztály és a Társasági Ügyek Igazgatósága feladata a tenderek odaítélése és jogi menedzsmentje; a tender adatbázis-kezelés, az alvállalkozási szerződések adminisztrációjának menedzsmentje és a gazdasági tevékenység jogi támogatása. A Főigazgató felel az informatikai rendszerek és a DARPA irányításáért. A Főigazgató tevékenységét az Operatív Igazgatóság segíti. Ez utóbbi feladata a projekt menedzsment, a szerződések menedzsmentje és ellenőrzése, a projektek teljesítésének elősegítése, az árak és szolgáltatások minőségi szintjének vizsgálata, az árlejtéses stratégia alapelveinek meghatározása, és a tevékenységek tervezéséhez szükséges eszközök és módszerek meghatározása. Az Államháztartási Igazgatóság felelős a Kincstári Osztály, az Állami Számviteli Osztály és az Általános Számvevőszék valamennyi projektjének a szolgáltatásának elősegítéséért és menedzsmentjéért. Az Informatikai Rendszerek Igazgatósága feladata a Gazdasági- és Pénzügyminisztérium valamint a Miniszteri Hivatal valamennyi projektjének és szolgáltatásának elősegítése és menedzsmentje. A DARPA kezdeményezi a közkiadások ésszerűsítési programját.

A **lett** Közbeszerzési Ellenőrző Irodában (KEI) három osztály és a Panaszfelülvizsgáló Bizottság (PFB) található. A Jogi Főosztály vizsgálja meg az ajánlattevők panaszait és képviseli a KEH-et a bíróság előtt azokban az ügyekben, amelyekben a PFB döntése ellen fellebbezésnek van helye. A Módszertani Osztály egy igazgatóból és három alosztályból áll: Módszertani, Jogalkotási és Európai Ügyek és Ellenőrzési. Az Információs Főosztály egy igazgatóból és két alosztályból tevődik össze: Közbeszerzési Felívások és Statisztikai valamint a Közbeszerzési Rendszerfejlesztési alosztály. A PFB az ajánlattevők panaszaival foglalkozik és határoz a szerződés megkötésének engedélyezéséről vagy megtiltásáról.

A **lengyel** Közbeszerzési Hivatalnak (KH) négy főosztálya van. A Jogi Főosztály négy osztályán keresztül mind belső mind külső jogi szolgáltatást nyújt a KH-nak. A négy osztály: a Jogalkotás, Jogi Vélemények, Közigazgatási Döntések és Európai Jog. A közbeszerzési jogszabályokban a KH elnökének biztosított ellenőrzési jogosítványokkal kapcsolatos feladatokat az Ellenőrzési Főosztály végzi, valamint ez a főosztály felelős a KH és az egyéb intézmények közötti együttműködésért, mint például a Legfőbb Ellenőrzési Kamara és a regionális audit kamarák. Az osztály négy Részlegre tagolódik: az Árubeszerzések és Szolgáltatások *ex ante* ellenőrzése; az Építési Beruházások *ex ante* Ellenőrzése; a Közüzemi Szerződések *ex ante* Ellenőrzése; és az *ex post* Ellenőrzés. A Képzési és Publikációs Osztály felelős a képzésekért, a képzési anyagok terjesztéséért és a Közbeszerzési Közlöny (KK) szerkesztéséért. Az osztály feladatai két részlegre oszlanak meg: a Képzési és Oktatási Kiadványok Részlege és a KK Részleg. A Nemzetközi Együttműködési, Tanulmányi és Elemzési Osztály felelős a KH nemzetközi kapcsolataiért, a KH és más országok közbeszerzési hivatali valamint a nemzetközi közbeszerzéssel foglalkozó szervezetek közötti együttműködésért. Az osztály összegyűjti és terjeszti a külföldi és nemzetközi közbeszerzési rendelkezésekkel és eljárásokkal kapcsolatos információkat. Az osztály a lengyel közbeszerzési rendszer működésének elemzését is végzi, elemzi továbbá a közbeszerzési piacot és a várható fejlődést. Éves jelentést készít a közbeszerzési rendszer működéséről, melyet azután benyújt a Minisztertanácsnak (két munkatárs). Az osztály statisztikai jelentéseket is készít, melyeket a

vonatkozó EU irányelveknek megfelelően az Európai Bizottságnak nyújt be. Az osztály statisztikai és egyéb adatot gyűjt. A Fellebbezési Hivatal látja el a lengyel közbeszerzési jogszabályok által biztosított fellebbezési eljárással kapcsolatos feladatokat és a fellebbezési paneleknek nyújt szolgáltatásokat. A közbeszerzési döntésekkel kapcsolatos panaszokat (első fokon) az adott ajánlatkérőhöz kell benyújtani, mielőtt a KH független fellebbezési panelei másodfokon felülvizsgálják az ügyet.

A **szlovák** Közbeszerzési Iroda (KI) az Elnöki Hivatalból, az Alelnöki Hivatalból, a Jogalkotási és Módszertani Részlegről, a Közlöny és Jegyzék Részlegről, a Belső Eljárási és Fellebbezési Döntéshozói Részlegről, a Felügyeleti Részlegről, az Európai Integrációs és Nemzetközi Együttműködési Részlegről, az Állami Szolgáltatási Hivatalból, a Gazdasági és Informatikai Részlegről, a Jogorvoslati Bizottságokból és az Alelnöki Hivatal Fellebbezési Tanácsából áll.

7. A központi közbeszerzési szervezetrendszerek közigazgatási teljesítőképessége

7.1 A közigazgatási teljesítőképesség fogalmának meghatározása

A jelen tanulmány egyik fő célja, hogy megvizsgálja a központi közbeszerzési rendszereken belüli közigazgatási teljesítőképesség kérdését. Az új EU tagállamok és a csatlakozás előtt álló országok ezzel a kérdéssel, mint kulcsfontosságú kritériummal az EU csatlakozási dokumentumok közbeszerzési fejezetében találkoztak illetve fognak találkozni. Egy csatlakozni kívánó ország számára nem elegendő, ha átveszi az *acquis*-t, az az elvárás vele szemben, hogy egy széles értelemben véve biztonságos és hatékony közbeszerzési rendszert állítson fel. A csatlakozó országoknak igazolniuk kell, hogy megfelelő közigazgatási teljesítőképesség áll rendelkezésre a központi kormányzat szintjén ahhoz, hogy az EU irányelveket átültető nemzeti jogszabályokat végrehajtsa, a közbeszerzés működését hatékonyan ellenőrizze, és minden további, a közösségi irányelvekben és a Közösséget létrehozó szerződésben foglalt követelménynek megfeleljen. Ezek a kötelezettségek magukban foglalják a megfelelő intézményi rendszer és mechanizmusok felállítását, beleértve azokat is melyek jogorvoslattal foglalkoznak, szükséges továbbá annak biztosítása, hogy ezek az intézmények megfelelő létszámú személyzettel rendelkeznek, és hatáskörük kiterjed valamennyi feladatuk hatékony ellátására, mely lefedheti mind az alapvető mind a kiegészítő funkciók széles körét, amint azt fentebb kifejtettük. Azonban a közigazgatási teljesítőképesség nem csak ebben a szűk körben határozandó meg, hanem a központi közbeszerzési szervezeteken túl értelmezendő, hogy magában foglalja azt a **kumulált közigazgatási teljesítőképességet** is, amely a központi adminisztráció által szervezett, és rendelkezésre áll a közbeszerzés működésének támogatására a tagállamban. E szerint a szélesebb definíció szerint a közigazgatási teljesítőképesség a társadalom számos szereplője által áll rendelkezésre illetve azt számos szereplő szolgáltatja, beleértve a magánszféra szereplőit is. Különösen egyes kiegészítő funkciók gyakorlása, mint például a szakértői feladatok és a kapacitás-erősítés megoszlik a tagállam több szereplője között, míg az alapvető funkciók ellátásáért általában a központi közbeszerzési szervek felelősek. A jelen tanulmány nem tárgyalja a közigazgatási teljesítőképességnek ezt a tágabb értelmét, hanem kizárólag a központi kormányzati szint teljesítőképességét vizsgálja. Fontos azonban megjegyeznünk, hogy a tanulmány nem tesz kísérletet arra, hogy meghatározza az egyes tagállamokban meglévő teljesítőképességet, mindössze áttekintést nyújt arról, hogy az egyes tagállamok hogyan szervezik és látják el személyzettel a fő közbeszerzési szervezetet. Az ezeken a szervezeteken belüli kapacitás szükségessége és rendelkezésre állása számos tényezőtől függ, mint például a gazdaság mérete, az ajánlatkérők és a közbeszerzési szerződések száma, a tagállam adminisztratív felépítése, valamint természetesen attól, hogy a nemzeti kormányzat milyen jelentőséget tulajdonít a közbeszerzésnek.

A központi szinten a közigazgatási teljesítőképesség fogalma azzal a kérdéssel foglalkozik, hogy a tagállam központi közbeszerzési szervei rendelkeznek-e azzal az emberi, pénzügyi és egyéb erőforrással, mely ahhoz szükséges, hogy a fenti bevezetőben meghatározott kulcsfontosságú közbeszerzési funkcióikat elláthassák. Ez a kérdés érinti azt a pontot is, hogy a központi közbeszerzési szervek hogyan látják el ezeket a funkcióikat. A tagállamok közigazgatási teljesítőképessége jelentősen eltér egymástól, a nemzeti minisztériumokon belüli kis részlegektől egészen a közbeszerzési hivatalokig, ahol több száz munkavállalót vagy köztisztviselőt foglalkoztatnak. A központi közbeszerzési intézeteknél foglalkoztatott személyzet képzettsége különösképp fontos egy ilyen erősen szabályozott politikánál, melyre EU politikák is kihatással vannak.

Amint azt a jelen tanulmány korábbi fejezeteiben már bemutattuk, a tagállamok központi közbeszerzési testületeinek funkciói széles körűek. A funkciók közül több közvetlenül az EU tagsághoz kapcsolódik. Az elsődleges és a másodlagos jogalkotási folyamat egy szinte folyamatos reform alatt álló szabályozott környezetben zajlik, amint azt a jogalkotó és az Európai Bíróság esetjoga megkívánja. Továbbá a központi közbeszerzési szerveknek kell koordinálnia a nemzeti közreműködést a jogalkotási folyamatban tanácsadó bizottságokon és nemzeti kormányzati célzott tanácsadó tevékenységen keresztül. Statisztikai adatokat kell gyűjteni és közölni. Az Európai Bizottságnak és más tagállamok központi közbeszerzési szervezeteinek szüksége van egy állandó nemzeti kontakt-pontra. Ennek megfelelően a megfelelő közigazgatási teljesítőképességgel rendelkező nemzeti központi közbeszerzési rendszer elengedhetetlen az alapvető funkciók teljesítéséhez, valamint ahhoz, hogy az EU tagság által megkívánt feltételek teljesíthetők legyenek a közbeszerzés területén. Azonban a tagállamnak számos kiegészítő funkciókat is teljesítenie kell, tekintettel indirekt, de rendkívül fontos hatásukra a közbeszerzési jog gyakorlati megvalósításában és a támogatásra, melyet a nemzeti közbeszerzési rendszer fejlődéséhez nyújtanak.

7.2 Központi beszerzési szervek közigazgatási teljesítőképessége

A tagállamok központi közbeszerzési szervezeteinek közigazgatási teljesítőképessége az emberi erőforrásból – beleértve a személyzet létszámát, összetételét és képzettségét – pénzügyi erőforrásokból és a menedzsment állapotából áll.

7.2.1 A személyzet létszáma és képzettsége

A közigazgatási teljesítőképesség kérdésében központi helyet foglal el a központi közbeszerzési szervezet emberi erőforrása. A személyzet létszáma – azoknak az embereknek a száma, akik a fő központi közbeszerzési szervek és egyéb ahhoz kapcsolódó intézménynek dolgoznak – a kiindulópont (mennyiség). Amennyiben az intézményeknél folyamatos a létszámhiány, emberi erőforrás kapacitásuk nem elegendő ahhoz, hogy hatékonyan végezzék a rájuk bízott számos feladatot. Fontos továbbá a személyzet képzettsége. A jogászok, közgazdászok, politológusok, gyakorlati szakemberek, mérnökök és könyvvizsgálók száma éppoly lényeges, mint a támogató személyzet képzése. Ezen kívül, a folyamatos képzés akár belső akár külső viszonyokban meghatározott szerepet játszik. Az alábbiakban ismertetett pénzügyi erőforrásokhoz hasonlóan, a nemzeti közbeszerzési piac mérete, a központi közbeszerzési szervezetekre bízott feladatok összetettsége és a személyzet mérete közötti összefüggés szintén jelentőséggel bíró tényező. A központi közbeszerzési szervezeteknél foglalkoztatott személyzet létszáma tagállamról tagállamra változik. Továbbá, mivel sok szervezet a fentebb körvonalazott közbeszerzési funkciókon kívül több egyéb feladatot is ellát, nem mindig tisztázott, hogy pontosan hány ember foglalkozik az alapvető és kiegészítő központi közbeszerzési funkciókkal.

Az **osztrák** Szövetségi Kancellár Hivatala – Alkotmányjogi Szolgálatának Közbeszerzési Jogi Részlege négy jogászt foglalkoztat köztisztviselőként teljes munkaidőben. A köztulajdonban lévő Bundesbeschaffungs GmbH létszáma 58: egy köztisztviselő és 57 munkavállaló. Jogi Osztályán öt ember dolgozik, valamennyien jogi diplomával rendelkeznek. A Beszerzési Osztály személyzetének vagy technikai illetve kereskedelmi tapasztalata vagy diplomája van. A **bolgár** Közbeszerzési Hivatal teljes létszáma 38 fő, akik részben köztisztviselők, részben munkavállalók, 34-üknek mester fokozatú diplomája van (19-nek közgazdaságtanból, kilencnek jogi, hatnak informatikai). A nagyon közeli jövőben a személyzet létszámát 50-re emelik. A **ciprusi** Közbeszerzési Osztály 14 embert foglalkoztat, beleértve az adminisztratív személyzetet is. Közülük öten könyvvizsgálók, hatan közgazdasági és mérnöki egyetemi diplomával rendelkeznek, hárman pedig „LCCI Higher” birtokosai.

A **cseh** Versenyhivatal Jogi Osztályán hat munkavállaló dolgozik, a Közbeszerzési Részlegen 30 munkavállaló, a Fellebbviteli Bizottságnál hat munkavállaló és nagyjából 20 külső szakértő, a Szervezési és Pénzügyi Osztályon tíz munkavállaló és az Európai Integrációs és Nemzetközi Kapcsolatok Osztályán szintén tíz munkavállaló. A legtöbb munkavállaló jogi vagy közgazdasági diplomával rendelkezik. Az **észt** Pénzügyminisztériumban négy köztisztviselő foglalkozik kifejezetten közbeszerzési kérdésekkel, és a Közbeszerzési Hivatal 18 fős személyzettel működik. **Finnországban**, a Pénzügyminisztériumban megközelítőleg négy köztisztviselő, a magántulajdonban lévő Hansel Ltd-nél pedig 50 fős személyzet dolgozik közbeszerzési ügyekkel.

Franciaországban nagyjából 40 embert foglalkoztat a Közbeszerzési Igazgatóság és 18-at az Állami Bizottság. Az Jogi Osztály közbeszerzésekkel foglalkozó aligazgatóságán, a Gazdasági, Pénzügyi és Ipari Minisztériumban 30 köztisztviselőnek van egyetemi diplomája. 2005-ben a **magyar** Közbeszerzések Tanácsa 23 tagot számlált, a Titkárság létszáma 33 fő volt. A személyzet nagy része köztisztviselő néhányukat azonban részmunkaidőben, általános vagy különleges megbízással foglalkoztatják. A Köztisztviselők jogállásáról szóló magyar törvény értelmében az érettségi vizsga kötelező, adminisztratív munkakör betöltéséhez középfokú szakképzettséget kell igazolni. A köztisztviselő közigazgatási alapvizsgát köteles tenni, a jogászok pedig jogi szakvizsgával kell, hogy rendelkezzenek a közigazgatási jogviszony létesítésétől számított három éven belül. A közbeszerzési bizottsági tagoknak diplomával és legalább három év tapasztalattal kell rendelkezniük, valamint le kell tenniük a közigazgatási alapvizsgát vagy a jogi szakvizsgát. 2005-ben a Magyar Közbeszerzési Döntőbizottságnál foglalkoztatottak létszáma a titkársággal együtt 79 fő volt. Az ír Nemzeti Közbeszerzési Részlegnek jelenleg 10-12 alkalmazottja van: a részleg vezetője, az építési szaktanácsadó, öt fő közép-menedzsment szinten és négy-öt fő adminisztratív szinten.

2006-ban az **olasz** Közbeszerzési Hatóság 237 főt számláló köztisztviselői karral működik, akiknek többsége mérnöki, jogi vagy közgazdasági diplomával rendelkezik. A közösségi jogot ismerő személyzet aránya nagyjából 70%. A CONSIP-nek megközelítőleg 500 alkalmazottja van, akik közül 355-nek van diplomája. A **lett** Közbeszerzési Ellenőrző Hivatal létszáma 32 fő, akik közül 18-an köztisztviselők és 14-en munkavállalók, míg az Elektronikus Közbeszerzési Állami Ügynökségnél 32-en dolgoznak, akik közül 18-an köztisztviselők, 14-en pedig munkavállalók. Körülbelül 50%-uk rendelkezik jogi háttérrel és negyedüknek közgazdasági előképzettsége van. Valamennyien ismerik a közbeszerzést, kivéve az üzleti és adminisztratív alkalmazottak valamint a könyvvizsgálók. A luxembourgi Közmunkaügyi Minisztériumban két köztisztviselő foglalkozik kifejezetten közbeszerzéssel.

A **lengyel** Közbeszerzési Hivatal elnökét 115 fős személyzet segíti. A Közbeszerzési Hivatal valamennyi köztisztviselőjének és csaknem minden alkalmazottjának van diplomája, sokuk jogász. Különösen az Európai Jogi részleg három alkalmazottja és a Nemzetközi Együttműködési, Tanulmányi és Elemzési Osztály négy alkalmazottja ismeri a közösségi jogot. A Jogi Osztály, az

Ellenőrzési Osztály, a Nemzetközi Együttműködési, Tanulmányi és Elemzési Osztály és a Képzési és Publikációs Osztály valamennyi alkalmazottja ismeri a közbeszerzési jogot. A közbeszerzés pénzügyi és technikai feltételeivel a személyzetnek az a része van tisztában, mely ajánlatkérői oldali tapasztalattal rendelkezik. Kilenc köztisztviselő dolgozik a **portugál** *Direcção Geral do Património*-nál.

Romániában a Nemzeti Közbeszerzési Szabályozó és Monitoring Hatóság (NKSZMH) jelenleg 70 teljes munkaidőben foglalkoztatott alkalmazottal dolgozik, de a jogszabály alapján betöltendő pozíciók száma 125. A személyzet 90%-ának van diplomája különböző területeken, többek között közgazdasági, jogi és mérnöki végzettséggel. A közigazgatási előléptetési szabályok a NKSZMH-re is vonatkoznak. A NKSZMH valamennyi alkalmazottja tisztában van a közbeszerzési jogszabályokkal. A Pénzügyminisztériumban körülbelül 130 fős személyzet dolgozik a közbeszerzés *ex ante* ellenőrzésével. A **szlovák** Közbeszerzési Iroda létszáma 110 fő, közülük 90-en köztisztviselők, 20-an munkavállalók; majdnem mindannyian részesültek főiskolai vagy egyetemi oktatásban. A **szlovén** Közbeszerzési, Közüzemi és Koncessziós Osztályon nyolc tudományos háttérrel rendelkező köztisztviselő dolgozik.

A **svéd** NOU titkárságán 9-10 munkavállaló dolgozik (diplomával rendelkező jogászok és közgazdászok) és a Pénzügyminisztériumban két köztisztviselő foglalkozik kifejezetten közbeszerzési ügyekkel. Az **Egyesült Királyságban** a Kormányzati Kereskedelmi Hivatal jelenleg megközelítőleg 500 embert foglalkoztat, akik többségében köztisztviselők, de találhatók közöttük tanácsadók is, és csak ez a kisebbik rész foglalkozik központi közbeszerzési ügyekkel, összesen nagyjából 25 fő. Képzettségük változó. A személyzet jó része közbeszerzési szakmai képzésben részesült, és többségük ismeri a közösségi jogot és a közbeszerzési jogot. A személyzet nagy része ismeri a közbeszerzés pénzügyi és technikai vetületeit.

7.2.2 Pénzügyi bevételi eszközök

A **pénzügyi források** a központi közbeszerzési intézmények költségvetését jelentik, de a saját jövedelmükből származó forrásokat is. Sok intézmény a központi költségvetésből kapja jövedelmét, például annak a minisztériumnak a költségvetési allokációjából, amelyhez az intézmény tartozik. Más hivataloknak megvannak a maga bevételei, például a szerződések közzétételéért járó díjból, vagy akár egyfajta „adó” a szerződések után. Nem a költségvetés mérete az egyetlen lényeges pont. A nemzeti közbeszerzési piac mérete és összetettsége valamint a központi közbeszerzési szervezetekre bízott feladatok összetettsége szintén jelentőséggel bíró tényező. 2005-ben a **bolgár** Közbeszerzési Hivatal költségvetésének tervezetét házon belül készítették el, majd benyújtották a Gazdasági és Energiaügyi Minisztériumhoz jóváhagyásra. A **cseh** Versenyhivatal költségvetése javarészt a központi költségvetés része, de a panaszos félnek letétbe kellett helyeznie egy meghatározott összeget, valamint egy azóta már megszüntetett adminisztratív költséget is meg kellett fizetnie. Az **észti** Közbeszerzési Hivatal éves költségvetése a központi költségvetés része. A **francia** DAJ közbeszerzési aligazgatóóságának éves költségvetése a központi költségvetés része.

2005-ben a **magyar** Közbeszerzések Tanácsának költségvetése az éves költségvetési törvény része volt. A költségvetés a Közbeszerzések Tanácsa Titkársága és a Pénzügyminisztérium között folyó tárgyalásokon készül el, melyet aztán a parlament hagy jóvá. A bevétel azonban nemcsak a miniszteri költségvetésből származik, hanem a közzétételekből és a bírságokból is (a bevétel megközelítőleg 50%-a). A Közbeszerzések Tanácsának egyéb bevételi forrásai a jegyzékek vezetéséért (hivatalos közbeszerzési tanácsadók jegyzéke, minősített ajánlattevők hivatalos jegyzéke, békéltetők jegyzéke) fizetendő igazgatási szolgáltatási díjak, és a felülvizsgálati eljárás megindításáért fizetendő díjak. Ezen kívül, az értesítő eladásából származó bevétel szintén a Tanácsot illeti (bár ez a bevétel jelentősen alatta marad a kiadás költségeinek).

Olaszországban a CONSIP rendelkezésére bocsátott költségvetés az általános miniszteri költségvetés része, és egy a fix programokra vonatkozó fix részből (azaz személyzet) és egy innovatív stratégiai projekt költségekre vonatkozó változó részből tevődik össze. A **lett** Közbeszerzési Ellenőrző Iroda költségvetése a központi költségvetés része. A **máltai** Szerződési Osztály működésére szánt költségvetést a központi kormányzati költségvetésből finanszírozzák. A költségvetés tervezeteket minden év szeptemberére elkészítik, majd továbbítják a Pénzügyminisztériumnak. A költségvetést az ország prioritásainak figyelembe-vételével fogadják el. Az átdolgozott költségvetést a parlament fogadja el a naptári év végén.

A **lengyel** Közbeszerzési Hivatal eredeti költségvetése a központi költségvetés része volt, és a költségvetési törvény szerint készül. A fellebbezési eljárások költségét kötelezően megfizetendő regisztrációs díjak fedezik. A különböző **portugál** közbeszerzési intézmények költségvetése a központi költségvetés része. A **román** Nemzeti Közbeszerzési Szabályozó és Monitoring Hatóság költségvetése a központi költségvetés része. A **szlovák** Közbeszerzési Iroda költségvetése a központi költségvetés elkülönült része. A díjak, bírságok és biztosítékok a központi költségvetés bevételeit képezik.

A **szlovén** Közbeszerzési, Közüzemi és Koncessziós Osztály bevételei a minisztérium és a kormányzat általános költségvetésének részét képezik. A **svéd** NOU működését az általános kormányzati költségvetésből finanszírozzák. Az **Egyesült Királyság** Kormányzati Kereskedelmi Hivatalának (KKH) Közbeszerzési Igazgatósága (KI) működését a központi költségvetésből finanszírozza, mely lefedi a folyó kiadásokat; csak egy kis részt fordítanak áruk és szolgáltatások külső finanszírozására. A KKH költségvetését Őfelsége Kincstárának kell jóváhagyni, a KKH üzleti tervének teljesítéséhez szükséges források becsült mértékének megvitatása után, mely az egyes szervezeti egységek üzleti tervének összességét jelenti. Az egyes üzleti tercek és költségvetéseket a KKH Befektetési és Végrehajtási Tanácsa bírálja el, mely biztosítja, hogy a szervezet különböző részeihez allokkált források megegyeznek a testület prioritásaival. A KI költségvetését a KKH egyéb szervezeti egységeinek költségvetéséhez hasonló módon fogadják el.

Amint a fentiekben láttuk, a közbeszerzési intézmények költségvetésének jó részét a központi miniszteri vagy kormányzati költségvetésből finanszírozzák. Magyarországon és Lengyelországban a felülvizsgálati eljárásokért fizetendő díjakból, letétekből további bevétel származik. Ez a további bevétel azonban azt jelenti, hogy a tanulmány által meghatározott központi közbeszerzési funkciókat ellátó szervezet, a felülvizsgálat kapcsolódó funkcióját is köteles ellátni. A díjakból jövedelem származtatható abban az esetben is, ha a központi közbeszerzési intézmény felelős a minősítési listák vezetéséért vagy a szerződési felhívások közzétételéért.

8. Változó közbeszerzési környezet

Ez a fejezet átfogó áttekintést ad azokról a tényezőkről, melyek a tagállamok közbeszerzési rendszereit befolyásolhatják, valamint megvizsgálja a változás néhány lehetséges következményét.

A korábbiakban kifejtettek szerint a jelen tanulmány rámutat egy viszonylag jól elkülöníthető határvonalra, az új és a „rég” tagállamok által alkalmazott szervezeti felépítések között. Általánosságban az újonnan csatlakozott országok viszonylag erős központi szervezeti egységeket alakítottak ki a kormányzati rendszereiken belül. Ezeknek a szerveknek nagy fokú felelősséget biztosítottak és kiterjedt koordinációs feladatokkal bízták meg őket, melyek lefedik az alapvető funkciókat, a számos kiegészítő funkció mellett. A „rég” tagállamokban a kiegészítő funkciókat, különösen a támogató feladatokat általában decentralizált módon szervezik.

A további vizsgálat kiindulópontjaként elgondolkozhatunk azon, hogy vajon miért alakult a közbeszerzési rendszer intézményesen ilyen különbözőképp a két tagállamcsoport között. Az egyik elfogadható magyarázat adódhat a körülmények és feltételek különbözőségéből, melyben a közbeszerzési rendszer kialakult és fejlődött az új tagállamokban, ahhoz az evolúciós fejlődéshez képest, mely a „rég” tagállamok intézményi fejlődését jellemezte. Kezdetben az új, piaci alapú közbeszerzési jogszabályok végrehajtása, gyakran rendkívül rövid időn belül, a siker érdekében megkívánta a támogatás és az erőfeszítések kormány általi gyors mozgósítását. Így a kormányok általában rájöttek, hogy a hatékony jogi reform előfeltétele egy központosított intézményi megoldás megléte, amely hatáskörrel rendelkezik a közbeszerzési jogalkotás végrehajtásának koordinálására, menedzsmentjére és támogatására melyet feladatként kap. A kormányzati struktúráján belüli gyújtópont szükségessége akkor domborodott ki még inkább, mikor ez az ország-csoport elérte az EU tagállam-jelölti státuszt, mely további szoros kötelezettségeket jelentett. Az EU csatlakozásra váró országoknak a közbeszerzés területén is át kellett venniük a közösségi jogot. Ugyanilyen fontosságú volt, hogy meg kellett erősíteniük központi közigazgatási teljesítőképességüket annak biztosítása érdekében, hogy az *acquis*-t nemcsak átveszik, de a közbeszerzési jogszabályokat hatékonyan alkalmazzák is. Szemben ezzel a rendkívül gyors és radikális rendszerek közötti váltással, mely tipikusan központi intézményi modellekben testesült meg, a „rég” tagállamok közbeszerzése fokozatosan fejlődött több, mint egy évszázad alatt, mely különböző szervezeti felépítésekhez vezetett. A legtöbb esetben fennmaradt egy viszonylag decentralizált közbeszerzési struktúra és rendszer. A központi kormányzati szinten a „rég” tagállamok leginkább kis létszámú jogi és közbeszerzési politikai funkcióra hagyatkoznak, míg a kiegészítő funkciók, mint a közbeszerzési tanácsadás és kapacitás-erősítés területén gyakran megoszlik a felelősség a regionális, és helyi hatóságok valamint más egyéb szereplők – beleértve a magánszektor – között.

Ezzel az új és a „rég” tagállamok közötti különbségtétellel, mint a vizsgálat folytatásához szolgáló alappal, számos fontos közbeszerzéssel kapcsolatos esemény történt vagy történik jelenleg. Ezt a változási folyamatot a kormányzatoknak figyelembe kell vennie és hatékonyan foglalkozni velük, hiszen ezeknek a változásoknak lesz jelentősége abból a szempontból, hogy hogyan lehet legjobban megszervezni a közbeszerzési rendszer intézményi kialakítását. A tagállamoknak különösen a következő főbb fejleményekre kell figyelemmel lenniük.

Új jogalkotási és regulációs fejlődés az Európai Unióban

A 2004/17/EK és a 2004/18/EK irányelvek elfogadásával a tagállamok számára kötelezővé vált az irányelveket átültető nemzeti közbeszerzési jogszabályok megalkotása 2006. február 1-ig. Az új irányelvek számos új eszközt és mechanizmust vezettek be, amely a közbeszerzéssel kapcsolatos európai jogalkotás átláthatóságára, modernizációjára és egyszerűsítésére vonatkozó fokozódó igényt tükrözte. Ám bár a tagállamok diskrecionális joga maradt eldönteni egyes esetekben, hogy az irányelv adott rendelkezését, mint például a versenypárbeszédet bevezetik-e, az az általános benyomás, hogy tagállamok többsége számára az új szabályozás jelentős változást hozhat abban, hogy hogyan kell a közbeszerzést megszervezni és lefolytatni. Nem fogják feltétlenül befolyásolni azt a módot, ahogyan a tipikus regulációs és monitoring funkciók el vannak rendezve a közbeszerzés rendszerében, inkább a különböző támogató és koordinációs funkciókra lesznek hatással. Az új jogszabályi háttér egyik fő célja volt, hogy a közbeszerzési eljárást jelentősen leegyszerűsítse, és lehetővé tegyen több közbeszerzési módszer közötti választást, és ezt határozottan el is érte, azonban ezeknek a változásoknak a hatásai ugyanakkor megnövekedett komplexitást fognak maguk után vonni a közbeszerzési rendszer legtöbb szektorában. A legnyilvánvalóbb változások a keretszerződések, a központi ajánlatkérő szervek, az elektronikus közbeszerzés, a versenypárbeszéd, a teljesítmény-alapú technikai specifikációk és a környezetvédelmi megfontolások bevezetése. Néhány tagállam már át is ültette az új eljárások egyikét-másikat nemzeti jogszabályaiba, mint például a keretszerződéseket vagy a központi

ajánlatkérő szervezeteket, de a tagállamoknak ezt a csoportját érinteni fogja a közbeszerzési jogszabályok felülvizsgálata, beleértve a rendeletek átvételét és a mechanizmusok megszerzésének leghatékonyabb módjáról való döntéseket is.

Technológiai fejlődés

Az elektronikus eszközök és módszerek szélesebb körű használata a közbeszerzési eljárás különböző szintjein fokozatosan kerülnek majd bevezetésre és alkalmazásra a közbeszerzésben, így váltva fel a jelenlegi papíralapú módszereket. Az informatikai szektor gyors változása számos egyéb változást hoz, melyek hatással lesznek a közbeszerzési piacra, ennek megfelelően a tagállamok számára szükségessé válik majd annak gondos átgondolása, hogyan lehet ezekkel a kihívásokkal szembenézni, illetve milyen előkészületek szükségesek ahhoz, hogy a közbeszerzési rendszerüket a lehető leghatékonyabban az új piaci feltételekhez igazítsák. A technológiai fejlődés a közbeszerzésben eddig alkalmazott gyakorlat és a minták alapvető változását hozza majd a jövőben, de természetesen ezen a ponton még lehetetlen előre látni a gyakorlati és működési következményeket. Néhány valószínű hatást azonban már meg lehet jósolni, mint például az internet alapú tájékoztató rendszerrel ellátott központi támogató funkciókra vonatkozó megnövekedett igényt, a pályázati és a szerződési dokumentáció sztenderdizálási rendszerét, a továbbfejlesztett és könnyen hozzáférhető internet alapú közzététel és információk rendszerek tervét és az ajánlatkérők közötti koordinációs és együttműködési rendszerek fejlődését.

Növekvő hangsúly a hatékonyságon

A közbeszerzés működésére és ezzel párhuzamosan a közbeszerzés támogató szerkezetére erősen hatnak azok az erőfeszítések, melyeket több ország annak érdekében tesz, hogy új gazdasági reform-kezdeményezések bevezetésével és a közszektorbeli szolgáltatások teljesítésére vonatkozó költséghatékonyabb megoldások elérését célzó lépésekkel, mint például a dereguláció, a közszolgáltatások privatizációja, koncessziós rendszerek alkalmazása és PPP-k újradefiniálják a közszektor szerepét.

A közösségi irányelvekben lefektetett új eszközökkel és a közszektor valamennyi szintjét érintő, a növekvő hatékonyság, és a „legjobb érték a pénzért” elérésére vonatkozó megnövekedett erőfeszítésekkel nagyobb hangsúly helyeződik a koordinált beszerzésekhez szükséges rendszerek kidolgozására és a keretszerződések szélesebb körű alkalmazására, ahol lehetséges, annak érdekében, hogy kihasználjuk az együttes beszerzés lehetőségét, jobb árakat, alacsonyabb költségeket érjünk el, és elérjük termékek és a közszektornak teljesítendő szolgáltatások technikai és funkcionális sztenderdizálását.

Folyamatos szakmaiság a közbeszerzési funkcióban

A regulációs, technológiai és kereskedelmi fejlesztések együttes hatása elő kellene hogy hívja a közbeszerzési funkció megnövekedett szakmaiságára vonatkozó igényt a működés szintjén (mind az ajánlatkérőknél, mind a magánszektorban). Az ajánlatkérők minden bizonnyal egy sokkal bonyolultabb közbeszerzési környezetben találják magukat, ahol a funkciók és a felelősség szélesebb körűek vagy legalábbis a helyzet jelentősen különbözik a tradicionális közbeszerzési feladatoktól, amely másfelől hatással lesz a szükséges alkalmasságra és a szervezeti és kooperációs megoldások közötti választásra is. Folyamatos lesz az igény felsőfokú oktatásra, valamint speciális képzésekre a közbeszerzések területén különböző területeken és szakmákban.

Ahhoz, hogy hatékonyak legyenek a közbeszerzési rendszereknek érzékelnük kell a változó közbeszerzési környezetet és megfelelő lépéseket kell tenni az intézményi megoldások kiépítésére a közbeszerzésben. Különösen az erősebb támogató rendszer válik majd szükségessé, mely szakmai tanácsot és kapacitás-erősítést nyújt.

Az alapvető regulációs és monitoring funkciók a központi kormányzatnál maradnak, ugyanúgy ahogy a jogalkotási és regulációs tevékenységekkel szoros kapcsolatban álló tanácsadás kormányzatnál maradása is lehetséges. Mindazonáltal, a szakmari tanácsadás és a működési támogató funkciók központosított szervezése is elképzelhető, de ezek számos egyéb szereplő, beleértve a magánszektor is megosztott felelőssége lesznek. Az információ technológia és a közzétételi funkciók könnyen végrehajthatók a központi szinten kívül is, különleges szervek által, beleértve a magánszektor szervezeteit is. A szakmaiság és a kapacitás-erősítés funkciók a központi szint felelőssége maradhatnak az irányelvek és a szakmai iránymutatás értelmében, de ezeket számos egyéb szerv és szereplő is végezni fogja.

9. Összefoglaló és főbb következtetések

A tanulmány azt juttatja kifejezésre, hogy az egyes tagállamok részben azonosan részben különböző módon rendszerezik közbeszerzési funkcióikat.

Először is a jelen tanulmány céljaira ezeket a funkciókat *két funkció típusra* osztottuk, nevezetesen az alapvetőkre és a kiegészítőkre. Valamennyi tagállam azt választotta, hogy az alapvető funkciókat, - melyek főként irányelvi és regulációs funkciók – központilag, magas kormányzati szinten rendezi, míg a helyzet a kiegészítő és a támogatás-irányultságú funkciók esetében vegyesebb. Úgy tűnik, hogy az EU-hoz nemrégiben csatlakozott tagállamok a közbeszerzés szervezésének központosítottabb módját választották, melyben a funkciók nagy koncentrációját kis számú központi intézmény végzi, míg az „régibb” tagállamok csoportja változatosabb képet mutat, ahol a funkciókat szélesebb körben osztották meg, különböző szervek között, az igazgatás különböző szintjein.

Másodszor a tanulmány tárgyalja a közbeszerzési struktúrában belüli *közigazgatási teljesítőképesség* kérdését, hogy központi szinten a közbeszerzési rendszer menedzsmentjéhez kapcsolódó valamennyi felelősség eredményesen és hatékonyan teljesíthető legyen. A tanulmány megállapítja, hogy a közigazgatási teljesítőképesség nem csak a rendelkezésre álló személyzeti és a pénzügyi források szintjéhez kapcsolódik a központi közbeszerzési intézményekben, hanem azt szélesebb körben kell meghatározni. A tagállamok teljes kapacitása, hogy a közbeszerzés működését kumulált módon támogassák, erős lehet, ha a társadalom valamennyi szereplőjét bevonják, és így a kapacitás nem korlátozódik a központi intézmények szintjére. Míg a tanulmány néhány érdekes adatot szolgáltat a központi szintre allokált erőforrásokról, meg kell jegyeznünk, hogy a központi közbeszerzési intézmények mérete számos tényezőtől függ, mint például a gazdaság mérete, ész ajánlatkérők és a beszerzési szerződések száma és nem feltétlenül jelent kormányzati prioritást.

Harmadszor, a tanulmány szól a központi közbeszerzési szervek szervezeti kérdéseiről, alárendeléséről és jogi alapjairól. Bármilyen szervezeti modellt választanak is, úgy tűnik, hogy a közbeszerzés minden esetben a pénzügyminisztérium, a gazdasági minisztérium vagy a munkaügyi minisztérium felelősségi körébe tartozik. A jogi alap gyakran a közbeszerzési jog vagy a közigazgatási jog. Néhány ország közbeszerzési hivatalt vagy ügynökséget hozott létre, melyek nagyobb függetlenséggel rendelkeznek közvetlenül a parlament vagy a kormány alá rendelt, míg más országokban ezek a minisztériumi struktúrában belüli osztályok. Néhány működési természetű funkciót köztulajdonú cégek végeznek.

Negyedszer, a tanulmány röviden vizsgálja a kulcs közbeszerzési funkciók fejlődését a változó közbeszerzési környezetben, amely fokozatosan a komplexitás felé mozdul el, az új közbeszerzési eszközök és mechanizmusok, a technológiai fejlődés és a közszolgáltatások hatékony teljesítésének hangsúlyozása hatására. Minden közbeszerzési struktúrának meg kell vizsgálnia, hogy hogyan érhető el a közbeszerzési funkció megnövekedett szakmaisága és szembe kell néznie azzal az

egyidejűleg fellépő szükségességgel, hogy fejlesszen, különösen, ami a közbeszerzési támogató rendszert illeti. Így életbevágó hogy olyan megfelelő globális szervezeti modellt találjunk, amely hatékony és természetes egyensúlyt teremt a szóban forgó funkciók sajátosságai és ezeknek a funkcióknak a követelményei között, érteve ezalatt a függetlenséget és az interakciót, ugyanakkor elkerülve az összeférhetlenséget.

MELLÉKLET

AZ EU TAGÁLLAMAI KÖZBESZERZÉSI SZERVEZETEINEK
ÖSSZEHASONLÍTÓ ÁTTEKINTÉSE

Tagállam	Kulcsfontosságú intézmények	Munkatársak száma	Alárendeltség	Fő funkciók
1. Ausztria (Részben központosított szervezetrendszer)	Közbeszerzési Jogi Részleg	4	Szövetségi Kancellár Hivatala	Elsődleges és másodlagos jogalkotás Nemzetközi kapcsolattartás Tanácsadás Felügyelet és ellenőrzés Tájékoztatás
	Szövetségi Közbeszerzés Kft.	58	Pénzügyminisztérium	Üzleti fejlesztés és koordináció Központosított közbeszerzés
2. Bulgária (Központosított szervezetrendszer)	Közbeszerzési Hivatal	38	Gazdasági és Energiaügyi Minisztérium	Elsődleges és másodlagos jogalkotás Tanácsadás és eljárások támogatása Nemzetközi kapcsolattartás Felügyelet és ellenőrzés Szakmaiság és kapacitás erősítése
3. Ciprus (Központosított szervezetrendszer)	Közbeszerzési Igazgatóság	14	Kincstár	Elsődleges és másodlagos jogalkotás Tanácsadás és eljárások támogatása Nemzetközi kapcsolattartás Felügyelet és ellenőrzés Szakmaiság és kapacitás erősítése
4. Cseh Köztársaság (Központosított szervezetrendszer)	Közberuházások Főosztálya	17	Regionális Fejlesztési Minisztérium	Elsődleges és másodlagos jogalkotás Tanácsadás Nemzetközi kapcsolattartás Felügyelet és ellenőrzés Közzététel és tájékoztatás (részben)
5. Észtország (Központosított szervezetrendszer)	Közbeszerzési Hivatal	19	Pénzügyminisztérium	Tanácsadás és eljárások támogatása Nemzetközi kapcsolattartás Közzététel és tájékoztatás Szakmaiság és kapacitás erősítése
	Államirányítási Osztály Állami Támogatások és Közbeszerzés Egysége	4	Pénzügyminisztérium	Elsődleges és másodlagos jogalkotás
6. Finnország (Decentralizált szervezetrendszer)	Kereskedelmi Osztály	4	Kereskedelmi és Iparügyi Minisztérium	Elsődleges és másodlagos jogalkotás Nemzetközi kapcsolattartás (megosztva) Tanácsadás (megosztva) Felügyelet és ellenőrzés Tájékoztatás Szakmaiság és kapacitás erősítése (megosztva)
	Költségvetési Osztály	2	Pénzügyminisztérium	Átfogó politikával kapcsolatos feladatok
	Haus Kft.	2	Pénzügyminisztérium	Szakmaiság és kapacitás erősítése (megosztva)

	Hansel Kft.	50	Pénzügyminisztérium	Üzleti fejlesztés és koordináció Központosított közbeszerzés
7. Franciaország (Részben központosított szervezetrendszer)	Jogi Ügyek Igazgatósága Közbeszerzési Osztálya	40	Gazdasági, Pénzügyi és Ipari Minisztérium	Elsődleges és másodlagos jogalkotás Tanácsadás és eljárások támogatása Nemzetközi kapcsolattartás Felügyelet és ellenőrzés Tájékoztatás
8. Németország (Részben központosított szervezetrendszer)	BMWi	10	Szövetségi Gazdasági és Technológiai Minisztérium	Elsődleges jogalkotás Másodlagos jogalkotás (megosztva) Nemzetközi kapcsolattartás Felügyelet és ellenőrzés Tájékoztatás
	Bundesverwaltungsamt (Szövetségi Közigazgatási Hivatal)	9	Szövetségi Belügyminisztérium	Közzététel
	Közlekedési, Építési és Városi Ügyek Minisztériuma			Szakmaiság és kapacitás erősítése (megosztva számos szervezettel)
9. Magyarország (Központosított szervezetrendszer)	Közbeszerzések Tanácsa	35	Parlament	Tanácsadás és eljárások támogatása Nemzetközi kapcsolattartás Felügyelet és ellenőrzés Közzététel és tájékoztatás Szakmaiság és kapacitás erősítése
	Polgári Jogi, Kodifikációs és Nemzetközi Magánjogi Főosztály	4	Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium	Elsődleges és másodlagos jogalkotás (megosztva) Nemzetközi kapcsolattartás
10. Írország (Részben központosított szervezetrendszer)	Nemzeti Közbeszerzési Politikai Egység	12	Pénzügyminisztérium	Elsődleges jogalkotás Tanácsadás és eljárások támogatása Nemzetközi kapcsolattartás Felügyelet és ellenőrzés Szakmaiság és kapacitás erősítése
11. Olaszország (Részben központosított szervezetrendszer)	Építési Beruházások Hatósága	237	Parlament	Felügyelet és ellenőrzés
	CONSIP (kft.)	500	Gazdasági és Pénzügyi Minisztérium (tulajdonos)	Tanácsadás és eljárások támogatása Szakmaiság és kapacitás erősítése Üzleti fejlesztés és koordináció Központosított közbeszerzés
	Miniszterek Tanácsa			Elsődleges jogalkotás
12. Lettország (Központosított szervezetrendszer)	Közbeszerzési Ellenőrző Iroda	32	Pénzügyminisztérium	Tanácsadás és eljárások támogatása Nemzetközi kapcsolattartás Felügyelet és ellenőrzés Közzététel és tájékoztatás Szakmaiság és kapacitás erősítése Jogorvoslat

	Pénzügyminisztérium	3		Elsődleges és másodlagos jogalkotás Nemzetközi kapcsolattartás
13. Litvánia (Központosított szervezetrendszer)	Közbeszerzési Hivatal	60	Miniszterelnök Hivatala	Másodlagos jogalkotás Tanácsadás és eljárások támogatása Nemzetközi kapcsolattartás Közzététel és tájékoztatás Szakmaiság és kapacitás erősítése
	Gazdasági Minisztérium	3		Elsődleges jogalkotás Nemzetközi kapcsolattartás
14. Luxemburg (Részben központosított szervezetrendszer)	Közmunkaügyi Minisztérium	1		Elsődleges jogalkotás Tanácsadás Nemzetközi kapcsolattartás Felügyelet Tájékoztatás
15. Málta (Központosított szervezetrendszer)	Szerződések Főosztálya	40	Pénzügyminisztérium	Elsődleges és másodlagos jogalkotás Tanácsadás és eljárások támogatása Nemzetközi kapcsolattartás Felügyelet és ellenőrzés Közzététel és tájékoztatás Szakmaiság és kapacitás erősítése Üzleti fejlesztés és koordináció Központosított közbeszerzés Jogorvoslat (Fellebbezési Bizottság)
16. Lengyelország (Központosított szervezetrendszer)	Közbeszerzési Hivatal	116	Miniszterelnök Hivatala	Elsődleges és másodlagos jogalkotás Tanácsadás és eljárások támogatása Nemzetközi kapcsolattartás Felügyelet és ellenőrzés Közzététel és tájékoztatás Szakmaiság és kapacitás erősítése Jogorvoslat (Fellebbezések Irodája) – a KH működteti a rendszert.
17. Portugália (Decentralizált szervezetrendszer)	Állami Tulajdon Főigazgatósága; Európai Ügyek Igazgatósága; Közbeszerzési Főosztály; Építési Beruházások Intézete	9	Miniszterek Tanácsa	Politikai funkciók és elsődleges jogalkotás (kormány) Nemzetközi kapcsolattartás Üzleti koordináció Központosított közbeszerzés Felügyelet és ellenőrzés Kapacitásfejlesztés
18. Románia (Központosított szervezetrendszer)	Nemzeti Közbeszerzési Szabályozó és Ellenőrző Hatóság	70	Miniszterelnök Hivatala	Elsődleges és másodlagos jogalkotás Tanácsadás és eljárások támogatása Nemzetközi kapcsolattartás Felügyelet és ellenőrzés Tájékoztatás Szakmaiság és kapacitás erősítése

19. Szlovák Köztársaság (Központosított szervezetrendszer)	Közbeszerzési Hivatal	110	Miniszterek Tanácsa	Elsődleges és másodlagos jogalkotás Tanácsadás és eljárások támogatása Nemzetközi kapcsolattartás Felügyelet és ellenőrzés Közzététel és tájékoztatás Szakmaiság és kapacitás erősítése Jogorvoslat
20. Szlovénia (Részben központosított szervezetrendszer)	Közbeszerzési, Közszolgáltatási és Koncessziós Főosztály	8	Pénzügyminisztérium	Elsődleges és másodlagos jogalkotás Tanácsadás Nemzetközi kapcsolattartás Felügyelet és ellenőrzés Tájékoztatás
21. Svédország (Részben központosított szervezetrendszer)	Közbeszerzések Tanácsa	10	Pénzügyminisztérium	Tanácsadás Nemzetközi kapcsolattartás (megosztva) Felügyelet Tájékoztatás Szakmaiság és kapacitás erősítése
	Pénzügyminisztérium	3		Elsődleges és másodlagos jogalkotás Nemzetközi kapcsolattartás
22. Egyesült Királyság (Részben központosított szervezetrendszer)	Kormányzati Kereskedelmi Iroda	25 (500)	Királyi Kincstár (Pénzügyminisztérium)	Másodlagos jogalkotás Tanácsadás és eljárások támogatása Nemzetközi kapcsolattartás Felügyelet Tájékoztatás Szakmaiság és kapacitás erősítése (megosztva) Üzleti fejlesztés és koordináció (megosztva)

FÜGGELÉK AZ EU TAGÁLLAMAINAK EGYÉNI ORSZÁGBESZÁMOLÓI

Központi közbeszerzési szervezetrendszerek és teljesítőképességük az Európai Unió tagállamaiban

1. Ausztria

Ausztria a **részben központosított** közbeszerzési rendszerek közé sorolható, ugyanakkor szövetségi szinten egyetlen meghatározó intézményt működtet. Ez a **Bundeskanzleramt-Verfassungsdienst (BKA-VD)**, Referat für Vergaberecht (Szövetségi Kancellár Hivatala – Alkotmányos Szolgálat, Közbeszerzési Jogi Részleg), amelyet számos közbeszerzési funkcióval ruháztak fel. Más szervezet végzi ugyanakkor a központosított beszerzést és látja el az ehhez kapcsolódó funkciókat, mint például a hirdetések közzétételét. A jogorvoslat és ellenőrzés szintén más szervezetek feladatát képezi. Végül az egyetemek és számos magánszervezet végez kutatási és képzési tevékenységeket.

A **BKA-VD** feladatát képezi az elsődleges és másodlagos **jogszabályok** tervezeteinek elkészítése, a szövetségi közbeszerzési politika kialakítása, és iránymutatások, útmutatók elkészítése. A BKA-VD a szövetségi kormányzat közbeszerzési politikai tanácsadója, és jogi és egyéb iránymutatást ad a klasszikus és közszolgáltató szektor ajánlatkérőinek és az ajánlattevőknek. Ez a „help-desk” funkció ugyanakkor meglehetősen korlátozott a kis létszámú munkaerőre tekintettel: mindösszesen négy teljes munkaidőben foglalkoztatott jogász végzettségű köztisztviselő látja el a feladatot. A BKA-VD a **Bizottság kontaktpontja**, részt vesz az EU tanácsadó bizottságaiban, az UNCITRAL-ban és a GPA-ben. A **jogszabálytervezetek megalkotása** során valamennyi érdekelthez eljuttatják az írásos információkat, és közzéteszik azt az Interneten. A konzultációs folyamatban bárki véleményt nyilváníthat az Interneten keresztül. A Bund-Länder Arbeitsgruppe (Szövetségi Államok Munkacsoportja) útján a szövetségi szint és az osztrák államok (Länder) képviselői rendszeresen találkoznak, hogy megvitassák a közbeszerzéseket érintő jogalkotási kérdéseket.

A **Bundesvergabeamt (BVA, vagy Szövetségi Közbeszerzési Jogorvoslati Hatóság)** éves beszámolót készít a kormány részére a közbeszerzési szervezet szövetségi szinten működő jogorvoslati rendszeréről. A **Szövetségi Gazdasági és Munkaügyi Minisztérium** Többoldalú Kereskedelmi Politikáért Felelős Osztályának egy munkatársa gyűjti össze a statisztikai és egyéb adatokat. Nem létezik sem minősítési lista, sem engedélyezési rendszer a kevésbé versenyzetető jellegű eljárások esetében. A **Szövetségi Pénzügyminisztérium** Központi Közigazgatási Bűnügyi Bizonyíték részlege vezet egy feketelistát az illegális munkáltatásról. A BVA legfontosabb funkciója ugyanakkor az, hogy szövetségi szinten biztosítja a **jogorvoslatot** a közbeszerzési döntések ellen. A BVA döntései ellen fellebbezéssel fordulhatnak a Verwaltungsgerichtshofhoz (közigazgatási bírósághoz).

Közvállalkozásként a **Bundesbeschaffung GmbH (BBG, Szövetségi Közbeszerzés Kft.)** tölti be a **központi közbeszerző ügynökség** feladatait 18 szövetségi minisztérium és 450 más szervezet (közvállalkozások, regionális kormányzatok, önkormányzatok, egyetemek, egészségügyi intézmények) számára, 2005-ben a beszerzésekre fordított költségvetése mintegy 661 millió Euróra volt tehető. A BBG-t szövetségi szinten 2001-ben, egy szövetségi törvénnyel hozták létre (a BGBl I 99/2002-vel módosított BGBl I 39/2001). A BBG a **Pénzügyminisztériumnak (PM)** felelős. A BBG feladatát képezi valamennyi típusú áru és szolgáltatás beszerzése, az irodaszerektől az információ technológián át az élelmiszerekig és üzemeltetési szolgáltatásokig. Keretmegállapodásokat köt, ugyanakkor nem alkalmaz koncessziót vagy PPP konstrukciót. 2004-ben a BBG létrehozott egy **e-közbeszerzési eljárást**, jelenleg vizsgálják a további bővítés lehetőségét. A BBG **bevétele** részben a PM költségvetéséből, részben egyes szolgáltatások

díjaiból tevődik össze. 2005-ben a BBG költségvetése 5 millió Euró volt. A BBG 58 főt alkalmaz: 1 köztisztviselőt és 57 munkavállalót, akik vezetőként (2 fő), a Beszerzési Osztályon (28 fő), a Jogi Osztályon (5 fő), az Ellenőrző Osztályon (2 fő), a Marketing Osztályon (2 fő), a HR Osztályon (1 fő), a Működtetési Menedzsment (3 fő), a Vásárló Alkalmasság Osztályon (4 fő) és az E-közbeszerzés Osztályon (5 fő) dolgoznak. A Jogi Osztály öt munkatársa jogi egyetemet végzett. A Beszerzési Osztály dolgozói műszaki, vagy kereskedelmi háttérrel, vagy más egyetemi végzettséggel rendelkeznek.

2005-ben 5000 hirdetményt tettek közzé a **nemzeti közbeszerzési hivatalos lapban, a Lieferanzeigerben**. A 2002-es Szövetségi Közbeszerzési Törvény (BVerG) értelmében kötelező volt szövetségi szinten a közzététel. A 2006-os BVerG alapján ugyanakkor ez megváltozott. Tervezik, hogy kötelezővé teszik a közzétételt az *Amtlicher Lieferanzeigerben* (www.lieferanzeiger.at), amint a *Lieferanzeiger* a Hivatalos lap bejegyzett e-sender státuszát megkapja.

Ausztriában **nincs hivatalos képzési program**. Magánszervezetek az egyetemekkel együttműködve végzik az oktatási tevékenységet. A közhivatalnokok számára a Zentrum für Verwaltungsmanagement (Közigazgatási Menedzsment Központ) fejleszt egy speciális képzési programot.

A szövetségi rendszernek köszönhetően **10 különböző jogorvoslati szerv** működik: egy szövetségi szinten és kilenc az államok számára. Nem sújtják bírsággal a közbeszerzési szabályokat megszegő ajánlatkérőket. Ausztria egyes államaiban nincs az ajánlatkérők és a szerződő felek között vitamegoldási lehetőség. A szövetségi és tagállami szintű számvevőszékek felelősek az ajánlatkérők közbeszerzési tevékenységeinek **ellenőrzéséért**.

A regionális közbeszerzési intézmények közé tartoznak a tagállami közbeszerzési hivatalok, a tagállami minisztériumok közbeszerzési egységei, a körzeti közbeszerzési hivatalok és a helyi önkormányzatok közbeszerzési hivatalai. A közbeszerzés valamennyi helyi hatóság „bennfoglalt hatásköre”. Ebből következik, hogy a közbeszerzési feladatok az állami tevékenység valamennyi szintjén megtalálhatóak, köztisztviselőkre ruházva. A 2006-es BVerG alapján a regionális és helyi hatóságok létrehozhatnak központosított beszerző szervezeteket. A BBG-n kívül működő további szövetségi szintű és tagállami ajánlatkérők speciális háttérrel rendelkező munkaerőt alkalmaznak. A helyi önkormányzatok közbeszerző szervezeteinek munkatársai műszaki háttérrel bírnak, és általában nem rendelkeznek szakirányú végzettséggel.

2. Bulgária

Bulgária a **központosított** közbeszerzési rendszerek közé sorolható egy kulcsfontosságú intézménnyel a központi szinten, a Közbeszerzési Hivatallal (KH), mely a Gazdasági és Energiaügyi Minisztérium részét képezi. A KH-t végrehajtó ügynökségként 2004-ben hozta létre a Közbeszerzési Törvény (Kbtv.)

A KH feladatai a következők: **tanácsot ad** a kormánynak a közbeszerzési politika fejlesztése terén; az elsődleges és másodlagos **jogszabályok** tervezeteit elkészíti és véleményezi azokat; mintaeljárásokat és munkafolyamatokat alakít ki; hirdetmény- és szerződésmintákat állít össze a közbeszerzési szerződésekhez; iránymutatásokat és útmutatókat készít. A KH adja ki a Közbeszerzési Kézikönyvet, mely 1.131 jogi **iránymutatást** tartalmaz a közbeszerzésekről. A KH egy telefonos forródrótot működtet, jogi és technikai **tanácsadásra**. A KH segíti a Gazdasági és Energiaügyi Minisztériumot a nemzeti közbeszerzési szabályok végrehajtásában. A KH a Bizottság **kapcsolattartó pontja** és a nemzeti résztvevő az EU tanácsadó bizottságaiban; részt vesz a PPN munkájában is. A KH **éves beszámolót** készít a kormány részére a közbeszerzési rendszer

működéséről, közbeszerzési adatbázisa (statisztikai és egyéb adatok) alapján. Az éves beszámolót a Miniszterek Tanácsához nyújtják be jóváhagyásra és a KH honlapján teszik azt közzé. Valamennyi **hirdetményt** megjelentetik a KH honlapján és az Állami Hivatalos Lap Internetes oldalán, miután a KH ellenőrizte, hogy a hirdetmény megfelel-e a Kbtv. előírásainak. Nem jelentetnek meg papír formátumot. 2005-ben 8.396 közbeszerzési eljárás 24.700 hirdetményét tették közzé. Már elérhető az elektronikus közbeszerzés és az e-közzététel, melyhez elektronikus aláírás alkalmazása szükséges. A KH teszi közzé és **terjeszti** a jogalkotással és közbeszerzési politikával kapcsolatos **információkat**. 2005-ben egy gyakorlatorientált kézikönyvet, 12 módszertani iránymutatást, négy gyakorlati iránymutatást és öt jogi gyakorlati példát tett közzé a weboldalán. A KH működteti a **Közbeszerzési Jegyzéket**, mely a közbeszerzési eljárás megindításáról szóló döntéssel, a közzétételre szánt hirdetményekkel, az odaítélt közbeszerzési szerződésekkel kapcsolatos és más, a Törvény Végrehajtásáról Szóló Szabályokban meghatározott információkat teszi közzé. A hirdetményminták elektronikus változatát a Hivatalos Lapban is közzéteszik. A KH mind a klasszikus, mind a közszolgáltató szektorban működő ajánlatkérők és ajánlattevők számára nemzeti **képzési programot** szervez. 2005-ben a KH szakértői 23 szemináriumon vettek részt. Ezeket más intézmények szervezték annak érdekében, hogy elmagyarázzák a közbeszerzési szabályok alkalmazását. A KH szakértői 48 szakirányú nemzeti és öt nemzetközi szemináriumon is részt vettek. A KH nem vezet minősítési listát, feketelistát, vagy hivatalos közbeszerzési tanácsadói névjegyzéket. A Kbtv. szerint nem kell engedélyeztetni a kevésbé versenyzető jellegű eljárásokat, ugyanakkor kötelező magyarázatot adni, hogy mi indokolta az adott eljárástípus kiválasztását. A KH weboldalán listát vezet azokról a személyekről, akiket az ajánlatkérők szakértőként alkalmazhatnak. A listát a szakmai szövetségek és szervezetek segítségével állítják össze.

A KH-t az **Ügyvezető Igazgató** irányítja, akinek a szerződését a Gazdasági és Energiaügyi Miniszter a Miniszterelnökkel egyetértésben írja alá, módosítja, vagy szünteti meg. A KH Igazgatója nevezi ki a **Főtitkárt**, a Főtitkár feladata a KH tevékenységének irányítása, koordinálása, felügyelete, a végrehajtási rendeleteknek és az Igazgató által megszabott követelményeknek megfelelően. A KH 38 munkatárssal rendelkezik, akik köztisztviselői illetve munkavállalói státuszban dolgoznak (bár 2006. márciusában számuk 56-ra növekedett). A munkatársak közül 38 Masters fokozattal rendelkezik (19 közgazdász, 9 jogász, 6 IT szakember). A KH három fő szervezeti egységre bontható: a Pénzügyi és Jogi Igazgatóságra (10 fő); az Ellenőrző, Elemző és Módszertani Részlegre (12 fő); és az Elektronikus Adatbázisra (13 fő). 2005-ben a KH **költségvetése** 286.000 Euró volt. A költségvetést a KH maga tervezi meg, és ezt követően terjeszti a Gazdasági és Energiaügyi Minisztérium elé jóváhagyásra.

A Kbtv. 2006. júliusában hatályba lépett módosítása hozta létre a **Versenyvédelmi Bizottságot** és a **Döntőbírószágot**, mely a közbeszerzési jogviták elbírálására jogosult. 2006. júliusáig a KH Igazgatója indíthatott bíróság előtti jogorvoslati eljárást az ajánlatkérő Kbtv.-t sértő döntése ellen, vagy a jogsértő szerződések érvénytelenítése iránt. A hatályos Kbtv. végrehajtásáért azonban a **Nemzeti Számvevőszék** és a **Belső Pénzügyi Ellenőrző Ügynökség** felelős.

A jogszabálytervezetek megalkotására a Gazdasági és Energiaügyi Minisztérium létrehoz egy jogi tanácsadókból álló **belső munkacsoportot**. Miután kidolgozták az első jogszabálytervezetet, egy egyeztetési eljárás veszi kezdetét valamennyi intézmény és szervezet részvételével. Az általuk adott vélemények a tervezet módosítását eredményezik.

A bolgár központosított közbeszerzési rendszer fő erőssége abban a tényben rejlik, hogy a KH közbeszerzési főhadiszállásként működik. Az ügynökség folyamatosan dolgozik a fejlesztés és az adminisztratív kapacitás növelése érdekében.

3. Ciprus

Ciprus a **központosított** közbeszerzési rendszerek közé sorolható egy kulcsfontosságú intézménnyel a központi szinten, különösen a közbeszerzési politika és jogszabályalkotás, az EU-s és nemzetközi kapcsolattartás, valamint az ellenőrzés terén. Lényegében valamennyi felsorolt feladatot a **Közbeszerzési Igazgatóság (KI)** látja el.

A **KI** a Köztársaság Kincstárának egyik igazgatósága. A minisztériumoktól független Kincstár a Vezető Könyvvizsgáló irányítása alatt áll, akit az Elnök nevez ki és nyugdíjazásáig elmozdíthatatlan. A Kincstárat közvetlenül a Pénzügyminisztérium felügyeli, ugyanakkor nem tartozik a Pénzügyminisztériumhoz. A KI közbeszerzési kérdésekben a kormányzat egészének tanácsadója. Körlevelek formájában iránymutatásokat is kibocsát (2005-ben 4 körlevél kiadására került sor). A KI **Politika és Fejlődés Egysége (PFE)** felelős az elsődleges és másodlagos joganyag megalkotásáért, a közbeszerzési mintadokumentumok és –szerződések elkészítéséért és azért, hogy iránymutatást állítson össze az ajánlatkérők közbeszerzési politikáinak kialakításához. A PFE a Bizottság kapcsolattartó pontjának szerepét is ellátja, biztosítja az EU tanácsadó bizottságaiban, a PPN-ben a tagállami részvételt és más nemzetközi kapcsolattartó tevékenységet folytat. A PFE jelenleg az e-közbeszerzés és a keretmegállapodások ciprusi bevezetésének felépítésén és elmozdításán dolgozik. A PFE felelős a klasszikus és a közszolgáltató szektor számára a nemzeti képzési program megszervezéséért is. 2005-ben két általános kurzust szerveztek, 300 ember részvételével. A PFE képviselte Ciprust az EU szintű konferenciákon. A **KI Monitoring és Ellenőrző Egysége (MEE)** felelős az iránymutatások és utasítások előkészítéséért, az ajánlatkérők segítéséért és ellenőrzéséért, és a statisztikai és egyéb adatok összegyűjtéséért. Az MEE ellenőrzi a ciprusi közbeszerzési jog helyes alkalmazását is. Az MEE kérésre konzultál az ajánlatkérőkkel, például abban az esetben, ha nehézségekbe ütköznek a közbeszerzési eljárás formájának kiválasztása során (például a törvény kivételeinek alkalmazása, a határidők meghosszabbítása, a gyorsított eljárások alkalmazása, stb.). Az MEE help-desk funkciót lát el, mely elsődleges segítséget nyújt az ajánlatkérők számára a közbeszerzési jog alkalmazásában. A közbeszerzési szerződések *ex-ante* ellenőrzését valamennyi EU-s forrásból megvalósított szerződés esetében lefolytatják, de nincs ugyanilyen ellenőrzés a ciprusi forrásokból megvalósított beszerzések esetében. A KI a Vezető Könyvvizsgáló-helyettes irányítása alatt áll, aki hivatásos könyvvizsgáló. A KI 14 munkatársat foglalkoztat az irodai személyzetén kívül.

A **Változatok és Követelések Központi Bizottságának Titkára** feketelistát vezet, melyen 2005-ben két társaság szerepelt. A **központosított közbeszerzést** 79 központi kormányzati szintű ajánlatkérő számára legnagyobb részben az Információtechnológiai Osztály, az Építési Beruházási Osztály, az Elektromechanikai Szolgáltatások Osztálya és a Kormányzati Árubeszerzési és Szolgáltatás-megrendelési Osztály végzi. E központosított közbeszerzési piac körülbelül 200 millió Euróra becsülhető, mely a ciprusi közbeszerzési piac mintegy 25%-a. Cipruson korábban központosított közbeszerzési tanács működött a Köztársaság Kincstárán belül, de ezt az intézményt eltörölte az EU-s irányelveket átültető új törvény. A jelenlegi irányvonal célja decentralizálni a döntéshozatalt és a szerződések odaítélését, annak érdekében, hogy valamennyi ajánlatkérő hasznosíthassa saját speciális területén szerzett tapasztalatait. Ez elősegíti a köztársaság közbeszerzési kapacitásának növelését és gyorsítja az eljárást, ezáltal növeli a közszféra rugalmasságát. Két évvel a közbeszerzések decentralizációját követően megvizsgálják majd, hogy melyek lehetnek egyes különös szakértelmet és szakosodást igénylő funkciók központosításának előnyei. Az ajánlatkérők saját maguk továbbítják **hirdetményeiket** az EU Hivatalos Lapjához, 2005-ben mintegy 300 hirdetményt küldtek meg. Az értékhatárok alatti beszerzések hirdetményeit nem az EU Hivatalos Lapjában, hanem a Köztársaság Hivatalos Közlönyében teszik közzé, feltéve, hogy a beszerzés értéke meghaladja a 80.000 Eurós határt, vagy ez alatt marad, ugyanakkor az ajánlatkérő nem alkalmaz egyszerűsített eljárást. A

Köztársaság Jogi Irodája jogi és egyéb tanácsokat ad a klasszikus és a közszolgáltató szektor ajánlatkérőinek, valamint az ajánlattevőknek egyaránt.

A 89/665/EGK irányelv 2. cikkének (8) bekezdése értelmében vett közbeszerzési jogorvoslati szerv a **Közbeszerzések Felülvizsgálati Hatósága**.

4. Cseh Köztársaság

A Cseh Köztársaság a **központosított** közbeszerzési rendszerek közé sorolható, két meghatározó intézménye a **Regionális Fejlesztési Minisztérium** és a **Versenyvédelmi Hivatal**. Nem tervezik ezt az alapvető struktúrát megváltoztatni.

A **Regionális Fejlesztési Minisztérium**, mely teljes egészében kormányzati szerv, felelős az elsődleges és másodlagos jogszabályok és a végrehajtási rendeletek tervezeteinek megalkotásáért. E jogszabályalkotás részben egyeztetést foglal magában, melynek során az új jogszabály tervezetét megküldik valamennyi érdekeltnek írásbeli véleményezésre. A minisztérium tanácsot ad a kormány számára a közbeszerzési politikával kapcsolatban és felelős a statisztikai és egyéb adatgyűjtéséért. Vezet a minősített ajánlattevők listáját, melyre 2005-ig 807 vállalat nyert felvételt. Az építési beruházásra irányuló szerződések terén tevékenykedő szerződő partnerek számára is működtetnek minősítési és osztályozási rendszert. A minisztérium egy átfogó útmutatót alkalmaz és vezet azoknak a minősített közbeszerzési oktatóknak a listáját is, akiket a minisztérium ellenőrzött. A minisztérium információs rendszerrel rendelkezik az odaítélt szerződésekről; 2005-ben 7.242 szerződést tettek közzé. 2005-ben az Európai Unió Hivatalos Lapjában közzétett 1.600 cseh hirdetményt az ajánlatkérők maguk továbbították a kiadónak. 2005-ben a minisztérium körülbelül négy koncesszióban működött közre.

A **Versenyvédelmi Hivatal** éves beszámolót készít a kormány részére a közbeszerzési rendszer működéséről (lásd a www.compet.cz oldalt, a 2005-ös angol változatért). Ellátja a 89/665/EGK irányelv 2. cikkének (8) bekezdése értelmében vett közbeszerzési jogorvoslati szerv szerepét is. A hivatal körülbelül 170 szerződést *ex ante* ellenőrzését látta el, 64 ajánlatkérőt bírságolt meg, és 539 esetben segített az ajánlatkérők és ajánlattevők között felmerült jogviták megoldásában. Az irodához benyújtott 105 kérelem közül 10 ellen fellebbeztek a Legfelsőbb Közigazgatási Bírósághoz. A hivatal működésének **jogi alapjai** a következők:

az alkotmány;

a Parlament 2/1969 sz. törvénye a jogszabályok gyűjteményéről, mely az általános törvény a minisztériumok és más központi közigazgatási szervek szervezetéről;

a 273/1996 Coll. sz. törvény (a Versenyvédelmi Hivatal hatásköréről, különösen a közbeszerzések területén);

40/2004 Coll. sz. törvény (2006. július 1-jétől a 137/2006 sz. közbeszerzésekről szóló törvény és 139/2006 sz. koncessziókról szóló törvény), mely a Versenyvédelmi Hivatal felügyeletét szabályozza.

A hivatal a Parlament alá rendelt **független szerv**. Az **elnök** vezetése alatt áll, akit a kormány javaslatára hat éves időszakra az államfő nevez ki. Az elnök nem lehet politikai párt tagja. A hivatal három részből áll: Antitröszt, Közbeszerzés és Állami Támogatások. A közbeszerzési részleget az igazgató irányítja, ő az elsőfokú döntéshozó. A részlegek vezetőit az elnök nevezi ki. A jogi osztály hat főből áll, a **közbeszerzési részleg** körülbelül 30 munkatársat, a fellebbezési bizottság mintegy 6 főt és körülbelül 20 külső szakértőt, a szervező és pénzügyi osztály mintegy 10 főt, és az európai integrációs és nemzetközi kapcsolatok osztálya körülbelül 10 főt foglalkoztat. A legtöbb munkatárs egyetemi (jogi, vagy közgazdaságtudományi) **végzettséggel** rendelkezik. A kollégák részt vesznek a hivatal, a minisztérium, illetve más intézmények (például magán szakképzési intézmények) által szervezett továbbképzéseken, twinning projektekben,

nemzetközi megbeszéléseken és konferenciákon. A hivatal elnöke, vagy az európai integrációs és nemzetközi kapcsolatok osztályának egy hivatalnoka képviseli a Cseh Köztársaságot az EU tanácsadó bizottságaiban, a PPN-ben és más nemzetközi konferenciákon. A hivatal működését a kormány költségvetéséből **finanszírozzák**. A 40/2004 Coll. sz. törvény szerint mindenkinek, aki eljárást kezdeményezett, a közbeszerzés ellenértékének 1%-át letétbe kellett helyeznie, valamint mintegy 1.000 Euró eljárás illetéket kellett fizetnie. Ezt az eljárási illetéket azonban eltörölte a 2006. július 1-jén hatályba lépett 137/2006 törvény. Amennyiben a felülvizsgálati szerv megerősíti a szerződéskötést követően, hogy az ajánlatkérő nem teljesítette kötelezettségét, vagy megsértette a hivatkozott törvény valamely rendelkezését, és ez a cselekménye lényegesen befolyásolta, vagy befolyásolhatta volna az ajánlattevők értékelésének sorrendjét, a felülvizsgálati szerv jogosult az egyesített eljárásokban hozott írásbeli határozat alapján megtiltani a szerződés teljesítését és bírságban részesíteni az ajánlatkérőt. A bírság összege a jogszabályszegéstől függ, de elérheti a szerződés értékének 5%-át, maximum 10 millió cseh koronát (kb. 333.333 Eurót).

A minisztérium és a hivatal számos feladatot közösen lát el. Ezek magukban foglalják az iránymutatások és utasítások elkészítését, válaszadást az ajánlatkérőktől érkezett kérdésekre, és közbeszerzési képzések szervezését. 2005-ben két kurzust tartott a hivatal (egyenként körülbelül 120 résztvevővel) és mintegy ötöt a minisztérium (egyenként 80-100 résztvevővel). Mindkét szervezet részt vesz nemzeti és nemzetközi képzéseken és twinning projektekben.

Egyelőre nincs, de 2006. július 1-jén megalakul egy központosított beszerző szervezet.

5. Észtország

Észtország **központosított** közbeszerzési szervezetrendszerrel rendelkezik, melyben két intézmény rendelkezik meghatározó szereppel: a Közbeszerzési Hivatal (KH) és a Pénzügyminisztérium. A KH a minisztériumnak van alárendelve.

A **Pénzügyminisztérium** felelős az elsődleges és másodlagos **jogalkotásért**; iránymutatások és utasítások készítéséért; a Bizottság **kapcsolattartó pontjának** szerepét tölti be; az **EU tanácsadó bizottságaiban**, a PPN-ben és más nemzetközi szervezetekben ellátja a tagállam képviselőt; és **útmutatókat** állít össze. 2005-ben egy átfogó útmutatót tartalmazó kézikönyvet készített. A jogszabálytervezetek megalkotásához hozzátartozik az egyeztetés is a különböző szakértőkből megalakult munkacsoportok bevonásával. A minisztérium feladatait a Köztársaság kormányáról szóló törvény rögzíti. A **Pénzügyminisztérium Államirányítási Osztálya Állami Támogatások és Közbeszerzés Egysége** (négy köztisztviselő foglalkozik kifejezetten a közbeszerzésekkel) felelős a jogszabályok és a közbeszerzési politika megalkotásáért, az EU-s és nemzetközi kapcsolattartásért és a kapacitásfejlesztésért.

A **Közbeszerzési Hivatal (KH)** feladata **éves beszámolót** készíteni a kormány számára a közbeszerzési rendszer működéséről; a **statisztikai és egyéb adatgyűjtés**; a kevésbé versenyzető jellegű eljárások – kivételi lehetőségek használata, meghosszabbítások és gyorsított eljárások, stb. – **engedélyezése**; a nemzeti közbeszerzési **hivatalos lap** megjelentetése, ideértve a közzétételt és a hirdetések megfelelőségének ellenőrzését. 2005-ben a hivatalos lapban 7.539 szerződést tettek közzé. A KH jogi és egyéb **tanácsadást** nyújt a klasszikus és a közszolgáltató szektor ajánlatkérői számára, ugyanakkor az ajánlattevők részére ügyvédi irodák és tanácsadó cégek végeznek hasonló tevékenységet. A KH a közbeszerzési szerződések **ex ante ellenőrzését** is ellátja; ennek során 10 szerződést ellenőriztek 2005-ben. A KH **bírsággal sújthatja** azokat az ajánlatkérőket, amelyek megszegtek a közbeszerzési szabályokat; 2005-ben 18 esetet vizsgáltak meg és 10 szervezetet bírságoltak meg. 2005-ben a KH 281 ajánlatkérő és szerződő partner között felmerült **vita** megoldásában működött közre. Az ajánlatkérők közbeszerzési tevékenységének **ex post ellenőrzése** szintén a KH feladata; 2005-ben 78 ajánlatkérőt vizsgáltak át.

A KH feladatait a Közbeszerzési törvény és a KH Szabályzata határozza meg, melyet a Pénzügyminisztérium rendelete rögzít. A KH döntéseiben független, de a Pénzügyminisztériumnak alárendelt, így több adminisztratív szempontból is részben függ attól. A Közbeszerzési Hivatal Főigazgatója írja alá a jogorvoslati döntéseket és szervezi meg a hivatal munkarendjét. Őt a pénzügyminiszter nevezi ki. A Felügyeleti Osztály (11 fő) látja el a végrehajtási és jogorvoslati feladatokat, csakúgy, mint az ellenőrzést. A Nyilvántartási Osztály (7 fő) felelős a közzétételért és információnyújtásért. A KH munkatársai egyetemi végzettséggel rendelkező köztisztviselők, az adminisztratív tevékenységet ellátók kivételével. Ők valamennyien jól ismerik a közbeszerzési törvényt. A KH éves költségvetése mintegy 7,5 millió Észt korona (0,5 millió Euró), mely az általános állami költségvetés részét képezi. Központi ellenőrző, jogorvoslati, monitoring és információs szervezetként az információ és a tapasztalatok összegyűjtése jelentik az észt központi közbeszerzési szervezet legfőbb erősségeit.

Néhány feladat a Pénzügyminisztérium és a KH **közös felelősségébe** tartozik. Ide sorolható a nemzeti közbeszerzési **politika** fejlesztése, a jogszabályokkal és a közbeszerzési politikával kapcsolatos információk közzététele és elterjesztése, tanácsadás a kormány számára a közbeszerzési politika fejlesztésével kapcsolatban, valamint nemzeti képzési program szervezése a klasszikus és közszolgáltató szektor ajánlatkérői, illetve az ajánlattevők számára.

A közbeszerzési jogsértések miatt **jogorvoslati eljárás kezdeményezése** a bíróságok előtt a KH-nak és az Ügyészségnek egyaránt feladatát képezi. Az utóbbi kizárólag a közbeszerzési ügyekkel kapcsolatos korrupciós és más bűncselekmények kivizsgálásáért felelős. Az UNCITRAL-ban és a GPA-ban való részvételt a Pénzügyminisztérium és a **Külügyminisztérium** közösen látja el. A **Gazdasági és Kommunikációs Minisztérium** vezeti a minősített szervezetek listáját. 2005-ben mintegy 20 regisztrált szervezet szerepelt e listán.

A 89/665/EGK irányelv 2. cikkének (8) bekezdése értelmében vett közbeszerzési jogorvoslati szervek legfelsőbb fokon a bíróságok. **Tervezik a jogorvoslati funkció leválasztását** a KH-ról, akként, hogy létrehoznának egy speciális jogorvoslati fórumot, mely pusztán a technikai segédszemélyzetet osztaná meg a KH-val.

Nincs központosított közbeszerző szerv Észtországban.

6. Finnország

Finnország közbeszerzési szervezetrendszer **decentralizált**, számos szereplővel. A Pénzügyminisztérium és a Kereskedelmi és Ipari Minisztérium (Kereskedelmi Osztály) a legfontosabb közigazgatási szereplők a legtöbb nemzeti közbeszerzési kérdésben. A finn közbeszerzési piac mérete körülbelül a GDP 15%-a (22 milliárd Euró).

A **Pénzügyminisztérium Költségvetési Osztálya** felelős az átfogó irányításért, mely magában foglalja a közbeszerzési politika kidolgozását és kiadását. A szerződéses mintadokumentumok kidolgozása szintén e minisztérium feladata (korábban ez a Kereskedelmi és Iparügyi Minisztériumhoz tartozott). Az irányításhoz hozzátartozik a közbeszerzési eljárások és gyakorlat fejlesztése is, például a központosított közbeszerzés és az azon keresztül megvalósított, ahhoz kapcsolódó elsődleges és másodlagos jogszabályoknak megfelelő beszerzéséé. A közbeszerzési eljárások és gyakorlat fejlesztése a Kormány Termelékenység Programjának része, melyet az Államtanács 2003. végén indított el (a Pénzügyminisztérium koordinálja és vezeti e programot). A program célja a Finn Kormányzat termelékenységének növelése. A Pénzügyminisztérium néhány fontos fejlesztési feladatot az Államkincstárra ruházott át, különösen a pénzügyi és személyzeti ügyintézés érdekében. A Pénzügyminisztériumon belül az irányítás és a fejlesztés a

Költségvetési Osztálynak (1 vagy 2 fő) és a Közigazgatási Osztálynak egyaránt feladatát képezi (2 vagy 3 fő). A Pénzügyminisztérium adja ki az általános közbeszerzési iránymutatásokat/mintadokumentumokat és a kormány általános szerződéses feltételeit.

Az elsődleges és másodlagos jogszabályok, csakúgy, mint a szerződéses mintadokumentumok tervezeteit a **Kereskedelmi és Iparügyi Minisztérium Kereskedelmi Osztálya** készíti el, mely az EU tanácsadó bizottságaiban, az UNCITRAL-ban és a GPA-ben való nemzeti közreműködésért is felel. A statisztikai és egyéb adatokat a minisztérium Kereskedelmi Osztályának Belső Piaci Ügyosztályán dolgozó három vagy négy köztisztviselő gyűjti össze. Mindkét minisztérium részt vesz a PPN-ben. 2005/2006-ban a Kereskedelmi és Iparügyi Minisztérium az **Edita Rt-vel együtt** kifejlesztett egy új Internetes értesítő szolgáltatást (www.hankintailmoitukset.fi) a közösségi értékhatárok alatti és feletti közbeszerzésekről. Az első alkalmazásokat 2006. első felében indították, de egyes funkciók jelenleg is fejlesztés alatt állnak. Néhány nagy iroda (például a Finn Védelmi Erők) alkalmaz e-közbeszerzést, igényeihez igazítva. (Érdemes megemlíteni, hogy a központosított e-közbeszerzés – ajánlattétel és megrendelés – rendszerének bevezetését jelenleg is vizsgálják, ugyanakkor nem született még döntés e rendszerek széles körben való alkalmazásáról.)

A **Külügyminisztérium** a Bizottság kapcsolattartó pontja. **Más minisztériumok** és nagy állami hivatalok/ügynökségek (mint például a Védelmi Minisztérium és a Finn Védelmi Erők, a Belügyminisztérium, a Finn Ütügyi Hatóság) saját közbeszerzési politikát, eljárásokat és gyakorlati megoldásokat fejleszt és alkalmaz saját áruik, szolgáltatásaik és építési beruházásaik beszerzésére.

A Pénzügyminisztérium által kijelölt **Kormányzati Közbeszerzési Bizottság** számos közbeszerzési fejlesztési projekt felelőse (eljárások, mintadokumentumok és e-közbeszerzés). A Bizottság adta ki a *2004-es Kormányzati Közbeszerzési Stratégiát*. A Bizottság tagjai számos minisztérium és néhány állami hivatal delegáltjai. A minisztériumok felelősek azért, hogy figyelembe vegyék e stratégiát saját közbeszerzési stratégiáikban és végrehajtsák azt a közigazgatás általuk irányított részében. A Pénzügyminisztérium és a Kormányzati Közbeszerzési Bizottság készített néhány általános iránymutatást (mint például egy általános közbeszerzési kézikönyvet), de a legtöbb esetben a közbeszerzési iránymutatások és utasítások elkészítése az illetékes minisztérium/ügynökség feladata.

A **Közbeszerzési Tanácsadó Egység** a Kereskedelmi és Iparügyi Minisztérium és a Finn Helyi és Regionális Hatóságok Szövetségének feladata. 2004-ben kezdte meg működését és az állami és helyi önkormányzati hatóságoknak, más közbeszerzési egységeknek, a vállalatoknak és vállalkozóknak egyaránt segítséget nyújt. Ingyenes **tanácsadást** nyújt számukra a közbeszerzési jogról, a jog alkalmazásáról, jó közbeszerzési gyakorlati tapasztalatokról és a stratégiai irányítás jelentőségéről a szolgáltatások megrendelése és beszerzése során.

A **kereskedelmi jellegű oktatási intézmények**, nevezetesen a kormány irányítása alatt álló HAUS Kft. (www.haus.fi) a Pénzügyminisztériumnak van alárendelve, melyet gyakran a közsféra is kiaknáz. 2005-ben például a HAUS Kft. 20 közbeszerzési képzést szervezett (legtöbbjük egy vagy két napos rendezvény volt). A finn önkormányzatok is rendelkeznek egy hasonló szakképző intézménnyel, az Efeko Kft-vel, www.efeko.fi.

A közbeszerzési politikához kapcsolódó tágabb általános jelentőséggel bíró projekteket **bizottságok** készítik elő, melyek a kormány különböző részeinek, a politikai pártoknak és más érdekcsoportoknak a képviselőiből tevődnek össze. Ezeket az érdekcsoportokat bevonják a jogszabálytervezetek véleményezésébe is.

Az **önkormányzatok** független jellege miatt a finn közbeszerzési rendszer eredendően decentralizált. A helyi közbeszerzési piac éves szinten mintegy 10 milliárd Euró. A Finn Helyi és Regionális Hatóságok Szövetsége szorosan együttműködik önkormányzataival valamennyi fontos közbeszerzési kérdésben. Például help-desk szolgáltatást működtet jogi kérdésekben és számos közbeszerzési kézikönyvet/iránymutatást **tett közzé** az önkormányzatok számára.

A 89/665/EGK irányelv 2. cikkének (8) bekezdése értelmében vett közbeszerzési jogorvoslati szerv a **Piacbíróóság**. 2005-ben körülbelül 250 közbeszerzéssel kapcsolatos esetben járt el. A bíróság az esetek 10%-ában vizsgálta, hogy indokolt-e kártérítés, melyet végül az esetek 5%-ában (körülbelül 15) esetben ítélt oda. A Piacbíróóság 508 közbeszerzési döntés ellen benyújtott kérelmet vizsgált meg.

A közbeszerzési tevékenységet évente ellenőrzi az **Állami Számvevőszék**, a pénzügyi és „pénzért valódi értéket” auditok részeként. 2005-ben az Állami Számvevőszék 115 pénzügyi és 25 „pénzért valódi értéket” vizsgálatot folytatott le. A pénzügyi vizsgálat során az ajánlatkérők közbeszerzési tevékenységét körülbelül a lefolytatott vizsgálatok 30%-ában ellenőrizték. 10 „pénzért valódi értéket” vizsgálati jelentés tekintette át egyes ajánlatkérők közbeszerzési tevékenységét. A Kereskedelmi és Iparügyi Minisztérium és az Állami Számvevőszék **éves beszámolót** készít a kormány számára a közbeszerzési rendszer működéséről.

A Finn Állam rendelkezik egy **Központi Közbeszerzési Egységgel** (Hansel Kft., www.hansel.fi). A Hansel egy állami tulajdonban levő non-profit szervezet, mely központi közbeszerző szervként tevékenykedik, keretmegállapodásokat hozva létre az árubeszerzésekre és szolgáltatás-megrendelésekre. E keretmegállapodásokat az ajánlatkérők, így a minisztériumok és minisztériumi irodák, csakúgy, mint az állami ügynökségek és állami tulajdonú vállalkozások használhatják. A Hansel kezeli az általa megkötött keretmegállapodásokat és értékesíti azokat a közszektorbeli ügyfeleinek. A Hansel Kft. jelenleg 50 főt foglalkoztat. Teljes egészében az állam központi közbeszerző egységeként működik – nem folytat le közbeszerzési eljárásokat önkormányzatok számára. A Hansel a Pénzügyminisztérium irányítása alatt levő közigazgatás részét képezi. Szolgáltatásaiban 13 minisztérium, 117 állami költségvetési hivatal (mintegy 1.000 szerződés-kötő osztállyal/ egységgel), 10-20 ügynökség és állami tulajdonú vállalat részesül. 2005-ben a Hansel központosított közbeszerzései (keretmegállapodásai) keretében lefolytatott közbeszerzés értéke 211 millió Euró volt (2004-ben 154 millió Euró). A Hansel Kft. 53 keretmegállapodással dolgozott 2005-ben. Néhány minisztérium külön keretmegállapodásokat működtet.

A Közlekedési és Kommunikációs Minisztérium egy-két PPP projekt megvalósításában működött közre. Finnországban a PPP-eket csak kivételesen nagy útépitési projekteknél alkalmazzák (legalábbis a központi kormányzat részéről).

7. Franciaország

Franciaország a **részben központosított** közbeszerzési rendszerek közé sorolható, egyetlen kulcsfontosságú intézménnyel a központi szinten, a Jogi Ügyek Igazgatósága (DAJ: Direction des Affaires Juridiques) Közbeszerzési Osztályával. Az igazgatóság a Gazdasági, Pénzügyi és Ipari Minisztérium alá tartozik. Néhány tevékenységet, így például a jogorvoslatot és a központosított beszerzést, más intézmények látnak el.

A Közbeszerzési Osztály felelős az elsődleges és másodlagos jogszabályalkotásért, a közbeszerzési mintadokumentumok és szerződésminták elkészítéséért (korlátozottan). Feladatát képezi a közbeszerzési politika fejlesztése, útmutatók és utasítások kidolgozása. Más minisztériumok és intézmények is készíthetnek dokumentumokat saját használatukra, vagy olyan

intézményekkel kötött szerződésekhez, melyek tevékenységi körükhöz tartoznak. Így például a Kulturális Minisztérium adott ki egy szerződésmintát az építészeti szolgáltatásokhoz. Ami a jogszabály-veleményezést illeti, általában a DAJ készíti el egy rendelet első tervezetét, ezt megküldi más, a közbeszerzésekben résztvevő közigazgatási szervek számára (Belügy-, Honvédelmi, Egészségügyi Minisztérium, Építési Beruházások Minisztériuma), valamint elhelyezi weboldalán is érdekegyeztetés céljából. Miután a kormány elfogadta, a tervezetet az Államtanács (Conseil d'État) terjesztik elő, mely javasolhat módosításokat. A kormányt nem köti a Conseil d'État véleménye, de általában figyelembe veszi álláspontját. A DAJ a Bizottság **kapcsolattartó pontja**, szervezi az EU tanácsadó bizottságaiban, az UNCITRAL-ban, a GPA-ben a nemzeti álláspont képviselőjét, valamint részt vesz a PPN-ben. A DAJ másik feladata a **tanácsadás** a kormány számára a közbeszerzési politikával kapcsolatban, valamint jogi és egyéb témákban a klasszikus és közszolgáltató szektorban tevékenykedő ajánlatkérők részére. Egy szakosodott, a Könyvvizsgáló Igazgatósághoz (mely a Gazdasági, Pénzügyi és Ipari Minisztériumon belül működik) kapcsolódó „információs egység” biztosít más szervezetek számára tanácsadást és információszolgáltatást. A francia központosított közbeszerzési rendszer egyik erőssége az, hogy bármely közhivatalnok, akinek feladata közbeszerzési szerződések odaítélése, vagy tervezetének elkészítése, könnyedén juthat tanácshoz, információhoz a közbeszerzési joganyaggal kapcsolatban akár a DAJ-tól, akár az információs egységtől. A DAJ állandó jelleggel nem szervez képzési, vagy kutatási tevékenységet, ugyanakkor a közbeszerzési törvény módosításaihoz kapcsolódóan rendez szemináriumokat.

A DAJ-t 1998-ban egy **Miniszterelnöki Rendelet** állította fel. Az Alkotmánnyal összhangban a közigazgatásra irányadó szabályok rendeleti szinten is megalkothatóak. A kormányzatot egy „décret-loi” felhatalmazza arra, hogy kötelezze az önkormányzatokat is (anélkül, hogy a parlamenthez kellene fordulnia egy törvény megalkotása érdekében) ugyanazon szabályok és eljárások alkalmazására, mint amelyek az állam számára irányadóak. A **DAJ főigazgatóját** rendeleti úton nevezik ki. Az igazgató a miniszternek tartozik beszámolási kötelezettséggel. A DAJ négy kisebb egységre, igazgatóságra tagolódik: közbeszerzés, magánjog, közjog és nemzetközi jog, gazdasági jog és fejlesztés. Csak az első igazgatóság foglalkozik közbeszerzési kérdésekkel és **három** további **egységre** tagolható: általános jogalkotás és nemzetközi kérdések, tanácsadás az ajánlatkérőknek, valamint tervezési és technikai kérdések. Éves költségvetése körülbelül 3,6 millió Euró, mely az általános kormányzati vagy minisztériumi költségvetés részét képezi. 2006-tól a költségvetést a célkitűzések programja alapján fogják meghatározni. Az Állami Közbeszerzési Szerződések Bizottsága szintén a DAJ-hoz kapcsolódik. Körülbelül 40 fő dolgozik a közbeszerzési igazgatóságon és 18 az Állami Bizottságnál. A DAJ közbeszerzési igazgatóságán 30 egyetemi diplomával rendelkező **köztisztviselőt** foglalkoztatnak.

A **közbeszerzési ellenőrző szerv** (Observatoire économique des marchés publics) 2005. novemberében jött létre. A DAJ-jal szorosán együttműködve tevékenykedik. 2004-ben alakult meg a KKV-k támogatását szolgáló központ (Mission d'appui aux contrats de partenariat public-privé). 2005. végére 40 projektet vizsgáltak át. Az ajánlatkérők a hirdetményeiket közvetlenül, vagy a *Bulletin officiel des Annonces de marchés publics*-en keresztül is továbbíthatják az Official Journal számára. Számos közigazgatási szerv és magánszervezet is szervez **képzéseket** a közbeszerzési jogszabályokról és azok gyakorlati aspektusairól. Az önkormányzatok és általában a közjogi szervezetek összefoghatnak szerződések vagy keretmegállapodások odaítélése érdekében.

Franciaország csak egy **központi beszerző szervezettel** rendelkezik (UGAP: Union des groupements d'achat publics), mely bármely ajánlatkérőt elláthat árukkal. Ezen túlmenően több száz helyi csoportosulás is létezik, mely hasonló tevékenységet folytat. 2004-ben az UGAP éves forgalma 668 millió Euró volt, 33.000 megrendelővel, közöttük 8.500 önkormányzat (5000 lakos alatti) és 6.300 iskola volt.

A közbeszerzési döntések ellen a bíróság biztosít jogorvoslatot.

8. Németország

Németország közbeszerzési szervezetrendszere **részben központosított**, de egyetlen kulcsfontosságú intézmény működik szövetségi szinten, a Szövetségi Gazdasági és Technológiai Minisztérium (Bundesministerium für Wirtschaft und Technologie, vagy **BMWi**). Egyes feladatok ellátása érdekében együttműködik más szervezetekkel.

A BMWi készíti az elsődleges **jogszabályok** tervezeteit és fejleszti a szövetségi közbeszerzési politikát. Ellátja a Bizottság kapcsolattartó pontjának szerepét és felelős az EU tanácsadó bizottságaiban, az UNCITRAL-ban, a GPA-ben a nemzeti álláspont képviseléséért, illetve egyéb **nemzetközi kapcsolattartásért**. Közzéteszi és terjeszti a jogszabályokkal és közbeszerzési politikával kapcsolatos **információkat**, a szövetségi kormányzatnak tanácsot ad a közbeszerzési **politikáról**; statisztikai és egyéb **adatgyűjtést** végez, különösen a jogorvoslati eljárásokkal kapcsolatban.

A másodlagos jogszabályalkotást a BMWi a **Közbeszerzési Bizottságokkal** (Verdingungsausschüsse) együttműködve irányítja. A Közbeszerzési Bizottságok a szövetségi – szövetségi minisztériumok és önkormányzatok által delegált – képviselőkből és az üzleti szféra szervezeteinek küldöttjeiből állnak. E német sajátosságnak számító, 1930 óta alkalmazott eljárás célja figyelembe venni a különböző érdekcsoportok véleményét és egyensúlyt elérni a közérdek és a magánszektor érdekei között. Többen azonban vitatják e megoldást, mivel szerintük az a magánszektor érdekeit a közérdek hátrányára veszi figyelembe. A konzultáció folyamata általában írásbeli eljárásként zajlik, kiegészítve, amennyiben szükséges, tárgyalásokkal. Az eljárás kezdetén a tervezetet megküldik a szövetségi államok, az önkormányzatok és az üzleti szervezetek számára. Ez lehetőséget biztosít arra, hogy írásban visszaküldhessék álláspontjukat. A kérdések tisztázása érdekében lehetőség van tárgyalások megszervezésére.

A BMWi a **Szövetségi Közlekedési, Építési és Városi Ügyek Minisztériumával** (Bundesministerium für Verkehr, Bau, und Stadtentwicklung, vagy **BMVBS**); a **Szövetségi Kormányzat Koordinációs és Tanácsadó Ügynökségével** (Koordinierungs und Beratungsstelle der Bundesregierung für Informationstechnik in der Bundesverwaltung); valamint a **Szövetségi Belügyminisztérium Közbeszerzési Irodájával** (Beschaffungsamt des Bundesministerium des Innern, vagy BeschA) együttműködve mintaeljárásokat és munkafolyamatokat fejleszt ki. A közbeszerzési dokumentum- és szerződésminták elkészítése a BMWi, a BMBVBS és a KBSt, míg az útmutatók és utasítások kidolgozása BMWi, a BMBVBS és a BeschA feladata. A BMWi, a szövetségi államok minisztériumai és az Ipari és Kereskedelmi, illetve Kézműves Kamarák egyesült közbeszerzési tanácsadó ügynökségei (Auftragsberatungsstellen) nyújtanak jogi és egyéb tanácsadó szolgáltatást a klasszikus és közszolgáltató ajánlatkérők, illetve az ajánlattevők számára. A BMWi és a Szövetségi Belügyminisztérium (Bundesministerium des Innern, vagy BMI) – ideértve a minisztériumhoz tartozó irodákat is – képviselői vesznek részt a közbeszerzési jogról, politikáról, illetve annak gazdasági vetületeiről tartott nemzeti és nemzetközi tudományos és egyéb eseményeken.

Minden ajánlatkérő dönthet a kevésbé versenyztető jellegű eljárások alkalmazásáról, a kivételi lehetőségek kiaknázásáról, meghosszabbításokról, vagy a gyorsított eljárások használatáról, stb. Ugyanakkor működik a közigazgatási döntések jogszerűségének vagy megfelelőségének állami felügyelete a felelős legfelsőbb közigazgatási szinten keresztül.

A Verein für die Präqualifikation von Bauunternehmen – az építőipari cégek előminősítésére létrejött ajánlatkérőket, ajánlattevőket és üzleti szervezeteket képviselő szövetség – vezet **minősítési listákat** az építési beruházásra irányuló szerződésekhez. Jelenleg 33 gazdasági társaság szerepel a 2006 óta vezetett listán.

A szövetségi szintű **feketelista** működtetésének bevezetését jelenleg mérlegelik. Tagállami szinten működik már hasonló Északrajna-Westfáliában, és számos szövetségi minisztériumban és tagállami szinten is találhatunk feketelistákat nem kötelező, hanem iránymutató jelleggel.

Szövetségi szinten a **központi beszerzést** a BeschA; a Haditechnológia és Közbeszerzés Szövetségi Hivatal (Bundesamt für Wehrtechnik und Beschaffung); valamint a Szövetségi Vámigazgatás Közbeszerzési Hivatala (Beschaffungsamt der Bundeszollverwaltung) végzi. A nemzeti szint alatt számos formája létezik a központi beszerzésnek.

A **Bundesverwaltungsamt** kezeli a nemzeti elektronikus közbeszerzési értesítőt (www.bund.de), melyen 2005-ben 4.285 szerződést tettek közzé. Az értesítőn túl számos további nemzeti és alsóbb szintű közzétételi lehetőség áll az ajánlatkérők rendelkezésére. Ilyen például a Deutsches Ausschreibungsblatt, korábbi nevén „Bundesausschreibungsblatt”, melyben mintegy 35.000 szerződés jelent meg.

A **Szövetségi Közigazgatási Akadémia** (Bundesakademie für öffentliche Verwaltung im Bundesministerium des Innern) képzési programokat szervez az ajánlatkérők számára; számos képzési program áll rendelkezésre a tagállamok szintjén is.

Az egyetemek, főiskolák, és magántársaságok független **képzési és kutatási** tevékenységét megkönnyítik az Auftragsberatungsstellen (Közbeszerzési Tanácsadó Hivatalok). Ezek a hivatalok a közszektor és a kereskedelmi kamarák közös vállalkozásai, melyek célja az, hogy tanácsot adjanak az ajánlattevőknek a költségvetési megszorítások idején. Ez a részben magánkézben levő lehetőség feltétlenül szükséges, mivel egyébként fennáll a veszélye annak, hogy túl sok ajánlat érvénytelenítésére kerül sor. Számos speciális kutatási program működik.

A 89/665/EGK irányelv 2. cikkének (8) bekezdése értelmében vett közbeszerzési **jogorvoslati szervek** a **Közbeszerzési Kamarák** (Vergabekammern). A közbeszerzési döntések felülvizsgálatát a **Közbeszerzési Vizsgálati Egységek** (Vergabeprüfstellen) végzik a GWB (Kartell-ellenes törvény) 103. §-a alapján. Alternatív és nem kötelező jogorvoslati lehetőséget biztosítanak, melyet ugyanakkor ritkán alkalmaznak a gyakorlatban. Az ügyészségek (Staatsanwaltschaften) feladata a közbeszerzési ügyekkel kapcsolatos korrupciós és egyéb bűncselekmények kivizsgálása. A közbeszerzési döntések elleni bírósági jogorvoslatot a 20 **felsőbíróság** (Oberlandesgerichte) végzi. A Vergabekammern 1348 döntése közül 286-ot vizsgáltak felül a felsőbíróságok.

Nem tervezik jelenleg a német közbeszerzési rendszer decentralizált jellegét megváltoztatni. A szabványosított áruk és szolgáltatások központi beszerzésének bővítésére a keretmegállapodásokhoz kapcsolódó e-közbeszerzési projektek keretei között kerülhet sor.

9. Magyarország

Magyarország a **központosított** közbeszerzési rendszerek közé sorolható legmeghatározóbb intézményével, az 1995-ben létrehozott Közbeszerzések Tanácsával (KT). A jelenlegi szervezeti felépítéssel a feladatok megfelelően elláthatóak, így nem tervezik nagyobb változtatás elfogadását a közeljövőben.

A **Közbeszerzések Tanácsát** az 1995-ös közbeszerzésekről szóló törvény (Kbt.) hozta létre. Jelenleg a jogi alapokat a 2003-as Kbt. tartalmazza. A KT a 374. § (1) bekezdése szerint kizárólag a parlamentnek alárendelt **független közigazgatási szerv**. Tagjait a három különböző érdekcsoport: az ajánlattevők, az ajánlatkérők és a közérdek képviselői egyenlő arányban nevezik ki. A törvény rögzíti, hogy mely szervezetek/személyek jogosultak a tagok kijelölésére. A tagok kétharmados többséggel öt évre elnököt, egyszerű többséggel két évre alelnököt választanak. A Tanács költségvetése az éves központi költségvetés elkülönített részét képezi, melyet a parlament hagy előzetesen jóvá. A KT tagjai, az elnök kivételével, nem teljes munkaidőben foglalkoztatottak. A Tanács köteles évente legalább hat alkalommal ülést tartani és munkaszervezete, a KT **ajánlásokat** bocsát ki a közbeszerzési jog alkalmazásával kapcsolatban ismétlődően visszatérő problémákkal összefüggésben.

Gyakorlati kérdésekben a Tanács elnöke **elnöki tájékoztatókat** ad ki. E dokumentumok nem rendelkeznek jogilag kötelező erővel és a *Közbeszerzési Értesítőben*, valamint a Tanács weboldalán jelennek meg. 2005-ben a KT 21 elnöki tájékoztatót és egy ajánlást adott ki. 2005-ben körülbelül 500 esetben adott írásban állásfoglalást, valamint a munkatársak naponta átlagosan 50 telefonon feltett kérdésre válaszoltak. A 2004/18/EK irányelv 52. cikkének megfelelően a KT vezeti a **minősített ajánlattevők** névjegyzékét. 2005-ben 140 szervezet szerepelt e jegyzékben. A KT **nemzetközi kapcsolattartási tevékenységet** is folytat (pl. az EK Tanácsadó Bizottságaiban - ACPC, az EU Közbeszerzési Kutatóműhely és PPN keretein belül), kivéve a nemzeti álláspont képviselőt a nemzetközi egyezményekben (GPA, UNCITRAL). A KT statisztikai és egyéb **adatgyűjtést** is végez. Vezeti továbbá a hivatalos közbeszerzési tanácsadók, békéltetők és ajánlatkérők névjegyzékét (utóbbin 8.241 szervezet szerepelt 2005-ben), valamint a jogorvoslati szervek végső döntése eredményeképp a közbeszerzési eljárásokból kizárt **ajánlattevők listáját**. Jelenleg nincsenek szervezetek ezen a listán. A KT feladata a hirdetmények közzététele az *Értesítőben*, a magyar ajánlatkérők Hivatalos Lapban megjelent felhívásaival együtt. A KT ellenőrzi, hogy a hirdetmények megfelelnek-e a közbeszerzési jog előírásainak. 2005-ben körülbelül 25.000 hirdetményt tettek közzé. A Tanács továbbítja a magyar ajánlatkérők hirdetményeit az **Európai Unió Hivatalos Lapjához** (2005-ben 991-et). A KT **közzéteszi** a legfontosabb közbeszerzési témájú jogszabály-módosításokat az *Értesítőben* és a KT weboldalán, míg azok hivatalos szövege a *Magyar Közlönyben* jelenik meg. A Kbt. alapján a KT köteles **beszámolni** tevékenységéről a Parlamentnek.

Ami az **elektronikus közbeszerzést** illeti, a hirdetmények egyetlen elektronikus közzétételi lehetősége a KT által működtetett hirdetménykezelő rendszer. Más elektronikus megoldások még nem működnek. Az elektronikus árlejtés és a dinamikus beszerzési rendszerek keretszabályait már megalkották; a részletszabályok azonban még nem állnak rendelkezésre. 2005-ben az ajánlatkérők, illetve képviselőik körülbelül a hirdetmények 6-8%-át küldték meg elektronikus formában. Az EU-s értékhatárok alatti közbeszerzések esetében kötelező 2005. január 1-je óta hivatalos közbeszerzési tanácsadót bevonni legalább az ajánlati felhívás és a dokumentáció előkészítésébe és megalkotásába. A KT vezeti a mintegy 500 **hivatalos közbeszerzési tanácsadó névjegyzékét**; 2005-ben 357-et vettek fel a listára. A tanácsadóvá válás feltételeit a Kbt. (például az igazolt szakmai tapasztalatot, a felelősségbiztosítást) és két miniszteri rendelet szabályozza. A KT vizsgálja, hogy a jelölt teljesíti-e a feltételeket.

A **jogszabályalkotást** minden esetben egyeztetés előzi meg, ideértve a minisztériumokon kívül az érdekképviselői szerveket is. A Kbt. értelmében valamennyi közbeszerzéssel kapcsolatos jogszabálytervezetet meg kell küldeni a Közbeszerzések Tanácsához előzetes véleményezésre. Az árubeszerzésre és az építési beruházásra irányuló közbeszerzési szerződések odaítélésével kapcsolatos jogorvoslati eljárás alkalmazására vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések összehangolásáról szóló 89/665/EGK irányelv 3. cikke értelmében a KT a

bizottság kapcsolattartó pontja. Békéltetési eljárást egyelőre nem kezdeményeztek a KT-n keresztül.

A KT munkaszervezete, a **Titkárság**, a Főtitkár irányítása alatt áll és több szervezeti egységre tagolódik. A Tanács a főtitkárt határozatlan időre 2005-ben nevezte ki. A köztisztviselők jogállásáról szóló törvény 23. §-a előírja, hogy a köztisztviselői állásokat nyílt versenyztetéssel kell betölteni, ez a szabály irányadó a Titkárság munkatársai esetében is. A Titkárság előkészíti és végrehajtja a KT döntéseit és ellátja a fent hivatkozott törvényből következő feladatokat anélkül, hogy erre a Tanács közvetlen utasítást adna. A **Jogi Osztály** (6 fő) feladata a jogi tanácsadás, a Tanács ajánlásainak és az elnöki tájékoztatóknak az előkészítése, a békéltetők névjegyzékének vezetése és a szerződések elkészítése. A **Nemzetközi** (3 fő) és **Oktatási Osztály** (2 fő) az alábbi feladatokat látja el:

- képviseli a KT-t nemzetközi eseményeken,
- válaszol a külföldről érkező kérdésekre,
- részt vesz az EU Tanácsadó Bizottságának (ACPC) és munkacsoportjainak, a PPN és más kezdeményezések munkájában,
- hozzájárul a közbeszerzési képzésekhez, segíti a szakmai és vizsgakövetelmények kidolgozását, ellenőrzi a képzések színvonalát és közzéteszi a képzési tevékenységekhez kapcsolódó információkat,
- vezeti a hivatalos közbeszerzési tanácsadók névjegyzékét és elbírálja a tanácsadók kérelmeit,
- előkészíti a képzési és nemzetközi ügyekkel kapcsolatos elnöki tájékoztatókat.

A **Szerkesztőbizottság** felelős a hirdetések közzétételéért az *Értesítőben* és a közösségi eljárásrendhez kapcsolódó hirdetések Hivatalos Laphoz történő továbbításáért; valamennyi hirdetés jogszabályi megfelelőségének ellenőrzéséért; a hiányos hirdetések visszaküldéséért; az elektronikus hirdetéskezelő rendszer és a KT Internetes weboldalának működtetéséért. A **Gazdasági Elemző Csoport** (2 fő) foglalkozik a menedzsmenttel és a közbeszerzési statisztikák elemzésével. A **Pénzügyi Osztály** és a **Humánpolitikai Felelős** (9 fő) tervezi a KT költségvetését, egyeztet a Pénzügyminisztériummal, végrehajtja és ellenőrzi a költségvetési előirányzatot és elvégzi a számlázást, a fizetések kalkulálását és az átutalásokat. A Humánpolitikai Felelős feladata nyilvántartást vezetni a köztisztviselőkről, a vagyonyilatkozatokat, a besorolásokat és átsorolásokat kezelni, a pályázatokat és a munkatársak kiválasztását segíteni. Végül a **Belső Ellenőr** a pénzügyi auditálást végzi a szervezeten belül.

A legtöbb munkatárs köztisztviselő, ugyanakkor néhány főt részmunkaidőben foglalkoztatnak általános, vagy speciális fizetési feltételek alapján. A magyar jog szerint a köztisztviselőknek legalább középszintű végzettséggel kell rendelkezniük, míg az ügykezelő pozíciók betöltéséhez középszintű szakképesítés szükséges. A köztisztviselőknek felvételtől számított három éven belül közigazgatási vizsgát kell letenniük (a jogászoknak jogi szakvizsgát). A döntőbiztosi pozíció betöltésének feltétele a felsőfokú végzettség, három év szakmai gyakorlat és jogi vagy közigazgatási szakvizsga. 2005-ben 23 döntőbiztost alkalmaztak és a Titkárság 33 munkatársa rendelkezett felsőfokú végzettséggel. A Titkárság és a Döntőbizottság 23 munkatársat foglalkoztat ügykezelői munkakörben felsőfokú diploma nélkül.

2005-ben a KT **költségvetése** 1.035,4 millió Forint volt (4.090.065 Euró). A költségvetés része az éves költségvetésről szóló törvénynek. A költségvetést a Titkárság munkatársai a Pénzügyminisztériummal egyeztetve készítik elő, és a Parlament fogadja el azt. Ugyanakkor a bevétel egy része **díjakkól** és bírságokból származik (50%). A KT számára bevételt jelentő díjak magukban foglalják a közzétételi díjakat, a különböző névjegyzékek (hivatalos közbeszerzési tanácsadók, minősített ajánlattevők, békéltetők) kezeléséhez kapcsolódó igazgatási szolgáltatási díjakat, és a jogorvoslati eljárás igazgatási szolgáltatási díjait. Ezen túlmenően az *Értesítő* eladása szintén a KT bevételét képezi (bár az ebből befolyó bevétel jelentősen kisebb, mint a tényleges

közzétételi költségek). A 34/2004. Korm. rendelet rögzíti a közzétételi díjakat: 8.000 Ft (kb. 28 EUR) egy nemzeti eljárásrend szerinti hirdetményért; 4.000 Ft +ÁFA oldalanként (egy oldal kb. 1.500 karakter) közösségi eljárásrend szerinti hirdetmények esetében. A két hirdetménytípus közötti különbséget az indokolja, hogy közösségi eljárásrendben az ajánlatkérő csak a hirdetmény ellenőrzéséért fizet, míg a Hivatalos Lapban való közzététel ingyenes. A Kbt. rögzíti az igazgatási szolgáltatási díjak összegét, mely 80.000 Ft (kb. 280 Euró) a hivatalos közbeszerzési tanácsadói, illetve a békéltetői névjegyzékbe való jelentkezés esetén. A hivatalos közbeszerzési tanácsadó évente 30.000 Ft-ért (kb. 105 Euró) újíthatja meg a korábbi időszakban végzett tevékenységének igazolásait. A minősített ajánlattevői névjegyzékbe való felvétel díja 150.000 Ft (kb. 525 Euró). A jogorvoslati eljárás kezdeményezésének igazgatási szolgáltatási díja 150.000 Ft (kb. 525 Euró), vagy 900.000 Ft (kb. 3.160 Euró), a szerződés értékétől és az ügy tárgyától függően. Fentiekén túlmenően a Közbeszerzési Döntőbizottság által kiszabott bírságok 50 %-a jelent bevételt a KT számára; a fennmaradó hányad a központi költségvetésbe folyik.

Az **Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium (IRM)** Polgári Jogi, Kodifikációs és Nemzetközi Magánjogi Főosztálya készíti el a jogszabálytervezeteket. E feladatot a főosztályvezető-helyettes az államtitkár irányítása alatt három jogi tanácsadó (köztisztviselő) segítségével látja el. A terveket és tervezeteket a felelős szervezet közzéteszi Internetes weboldalán is. Amennyiben a jogszabálytervezet legalább egyötödét módosítja a hatályos jognak, a tervezet elkészítője köteles a módosítani kívánt jogszabályt elhelyezni honlapján, határidőt biztosítva az észrevételek megtételére. Bárki kifejtheti véleményét, és javaslatot tehet a közzétett tervekkel és tervezetekkel kapcsolatban legalább 15 napos határidőn belül. A tervezet elkészítője köteles értékelést, és álláspontjának összefoglalását is közzétenni, valamint megmagyarázni, hogy valamely véleményt miért utasítottak el (kivéve a nyilvánvalóan megalapozatlan álláspontokat). A tervezet elkészítője ugyanakkor nem köteles egyenként válaszolni. Ezt követően megküldik a tervezetet közvetlenül az érintett szervezetekhez, akik meghatározott időn belül megtehetik észrevételeiket. A tervezet elkészítője kezdeményezhet szóbeli egyeztetéseket is az érintett szervezetekkel. A másodlagos jogszabályok tervezeteinek elkészítése és előkészítése az adott minisztérium feladata, szoros együttműködésben az IRM munkatársaival. Az IRM felelős UNCITRAL-ban is a nemzeti álláspont képviselőjéért.

A **közbeszerzési politika** kidolgozása az IRM, a KT és más minisztériumok feladata. Az **EU tanácsadó bizottságaiban** a nemzeti álláspont képviselőjét az IRM, a KT, továbbá – az előbbieken túl – az elektronikus munkacsoportban a Központi Szolgáltatási Főigazgatóság és a Miniszterelnöki Hivatal Elektronikus Kormányzati Központja látja el. Mind az IRM, mind a KT részt vesz a **PPN**-ben. Az EK Szerződés 226. cikke szerinti jogsértési eljárásokban a Külügyminisztérium (korábban az Európai Ügyek Minisztériuma) tölti be a Bizottság kapcsolattartó pontjának szerepét. A **GPA-ben való nemzeti közreműködés** a WTO-nál működő Állandó Képviselő feladata.

A **Parlament Bizottsága** engedélyezheti a Kbt. alkalmazása alóli mentességet abban az esetben, ha a közbeszerzés államtitkot, szolgálati titkot és nemzeti biztonsági érdekeket érint. A Kbt. felhatalmazza a **Közbeszerzési Döntőbizottság elnökét** (lásd alább), hogy a **KT mellett működve** ellenőrizze a hirdetmény közzététele nélküli tárgyalásos és (a II/B szolgáltatások esetében alkalmazandó) egyszerűsített eljárások alkalmazását. A KDB elnöke 1.220 alkalommal kapott információt a hirdetmény közzététele nélküli tárgyalásos vagy egyszerűsített eljárások alkalmazásának szándékáról.

A **Központi Szolgáltatási Főigazgatóság (KSZF)** folytatja a központosított közbeszerzést más ajánlatkérők számára. Mintegy 1.000 intézmény köteles e rendszeren keresztül beszerezni egyes árukat és szolgáltatásokat. Ezen túlmenően más ajánlatkérő szervezetek is csatlakozhatnak önként a rendszerhez; 900-an tettek így 2005-ben. 2005-ben a magyar ajánlatkérők körülbelül 12%-a

alkalmazta a központosított közbeszerzést és a KSZF-en keresztül beszerzett áruk és szolgáltatások értéke 65 milliárd Forint (257 millió Euró) volt, mely mintegy 5%-a a közbeszerzések összértékének Magyarországon. 2004. május 1-je és 2006. január 15-e között csak a KSZF köthetett **keretmegállapodásokat** a klasszikus ajánlatkérők közül a közösségi értékhatárok felett; ezen értékhatárok alatt bármely ajánlatkérő élhetett e lehetőséggel. 2004. május 1-je óta a közszolgáltatók is köthetnek keretmegállapodásokat az értékhatárok felett. 2006. január 15-e óta valamennyi ajánlatkérő alkalmazhatja ezt az eljárást.

Számos **képzési programot** szervez főképp a **magánszektor**, melyek felett több szervezet is felügyeletet gyakorol. A KT munkatársai gyakran részt vesznek ezeken a kurzusokon, és ellátják a közbeszerzési referensképzések vizsgaelnöki feladatait. A KT ellenőrzi a közbeszerzési képzéseket. 2005-ben számos képző intézmény mintegy 80 közbeszerzési referens kurzust szervezett (mely egy államilag elismert szakképzés, maximum 220 óra időtartamban). 2005-ben 1.339 hallgató vett részt a referensképzéseken. A közbeszerzés részét képezi az **egyetemek és főiskolák** követelményrendszerének (akár egy szakterület részeként, akár önálló tárgyként). A közbeszerzési referensképzéseken túl a magánszervezetek egyéb képzési programokat is szerveznek. A KT, az IRM és más minisztériumok és szervezetek is részt vesznek nemzetközi és nemzeti szinten a közbeszerzési jogi, gazdasági és politikai kérdéseiről szervezett tudományos és egyéb eseményeken. 2005-ben a KT munkatársai körülbelül 20 ilyen rendezvényen voltak jelen. A **magánszervezetek** a képzési programok szervezésén túl kiadványokat is megjelentetnek, lehetőség van regisztrálni az Interneten a Közbeszerzési Hírlevélre (melyet több magántársaság ad ki): a hírlevél hetente küld közbeszerzési híreket a regisztrált felhasználók számára.

A 89/665/EGK irányelv 2. cikkének (8) bekezdése értelmében vett közbeszerzési **jogorvoslati szerv a Közbeszerzési Döntőbizottság (KDB)**, melynek felépítése azonos a KT-ével. A Döntőbizottság (és döntéseinek felülvizsgálata során a bíróságok) bírságokat is kiszabhat a Kbt. alapján. A bírság nem haladhatja meg a kérdéses szerződés értékének 30%-át. A gyakorlatban azonban a bírság összege soha nem haladja meg a közbeszerzés értékének 5%-át, általában 3.500 Euró és 7.000 Euró közé esik. Amennyiben a közbeszerzési eljárást jogtalanul és rosszhiszeműen mellőzték, a bírság összege minimum 7.000 Euró és maximum a szerződés értékének 30%-a, természetes személyek esetében körülbelül 700 Euró. 2005-ben a KDB 321 esetben szabott ki bírságot (a jogsértést 452 esetben állapították meg). A jogorvoslati eljárásokért igazgatási szolgáltatási díjat kell fizetni. A Kbt. 338. §-a értelmében 50.000–500.000 Ft-ig (kb. 198-1.975 Euró) terjedő eljárási bírsággal is sújthatja a közbeszerzési eljárás szereplőjét, amennyiben a) hamis adatot közöl, illetőleg az ügy elbírálása szempontjából lényeges adatot elhallgat; b) felvilágosítást nem, vagy nem határidőn belül ad meg; c) a gazdasági, szakmai, illetőleg közbeszerzési tevékenységével kapcsolatos iratokba való betekintést akadályozza; d) nyilvánvalóan alaptalanul tesz kizárásra irányuló bejelentést, vagy ugyanabban az eljárásban ugyanazon közbeszerzési biztos ellen ismételt alaptalan bejelentést tesz. A bírságot ismételt is kiszabhatják. 2005-ben kilenc esetben folytattak le békéltetési eljárást.

A KBDB a KT mellett működik. A közbeszerzési döntőbiztosok teljes munkaidőben foglalkoztatott **köztisztviselők**. A jogorvoslati eljárásokban eljáró háromtagú tanácsokat a döntőbizottság elnöke jelöli ki. A KDB munkatársait nyílt pályáztatás útján választják ki; határozatlan időre. A döntőbiztosokat a KT nevezi ki és menti fel. A KDB elnökét és elnökhelyettesét a döntőbiztosok közül a KT választja ki, versenyeztetés alapján, öt éves időtartamra.

A büntetőeljárásról szóló törvény szerint bárki, aki tudomást szerez egy jogsértésről, feljelentést tehet. A Kbt. szerint amennyiben a KDB bűncselekmény gyanúját észleli, tájékoztatni köteles az illetékes nyomozóhatóságot. A közbeszerzési tevékenység felett ellenőrzést gyakorló szervek az **Állami Számvevőszék**, a **Kormányzati Ellenőrzési Hivatal**, az Uniós és/vagy költségvetési

támogatást folyósító szervezetek és a közigazgatási hivatalok. Elsőfokon a **Fővárosi Bíróság**; másodfokon a Fővárosi Ítéltábla jogosult közbeszerzési döntések **bírósági felülvizsgálatára**. 2005-ben 244 döntést felülvizsgálatára került sor.

10. Írország

Írország közbeszerzési rendszere **részben központosított**, ugyanakkor egyetlen kulcsfontosságú intézmény működik a központi szinten, a **Nemzeti Közbeszerzési Politikai Egység (NKPE)**, mely a Pénzügyminisztérium részét képezi.

Az **NKPE** feladata az elsődleges és másodlagos jogszabályalkotás, a mintaeljárások és munkafolyamatok, mintadokumentumok kidolgozása (amennyiben ez központilag történik), a közbeszerzési politika kialakítása, iránymutatások és utasítások kidolgozása. Az érdekelteket bevonják a jogalkotási folyamatba a közbeszerzési szakemberek bizottságain, a **Kormányzati Szerződések Bizottságán, az e-közbeszerzési hálózatokon**, és egy képviseleti testületen, az **Írország Közbeszerzési Fórumán** keresztül. Az NKPE tölti a Bizottság kapcsolattartó pontjának szerepét, előkészíti az EU Tanácsadó Bizottságaiban képviselt nemzeti álláspontot, és részt vesz a PPN-ben. Az NKPE feladata a statisztikai és egyéb adatgyűjtés, az iránymutatások elkészítése, 2005-ben két iránymutatást bocsátottak ki. Ezen túlmenően az NKPE vezeti az igazolt közbeszerzési hivatalnokok listáját, tanácsot ad a kormány számára a közbeszerzési politikával kapcsolatban és jogi és egyéb tanácsadó tevékenységet folytat a klasszikus és a közszolgáltató szektor ajánlatkérői számára (hivatalos jogi tanácsadást a Főügyész Hivatala ad). Az NKPE egy felsőfokú posztgraduális közbeszerzési kurzust is támogat, mely 2006. szeptemberében indul. Az Egység működését a parlament által elfogadott központi költségvetésből finanszírozzák. Jelenleg 11-12 munkatársat foglalkoztatnak, ideértve az egység vezetőjét, az építési szakmai tanácsadót, 5 középvezető munkatársat és négy vagy öt ügyviteli dolgozót.

A nemzeti **Egészségügyi Végrehajtó Szolgálat** rendelkezik egy **Közbeszerzési Ügynökséggel**, mely számos fent említett NKPE feladatot ellát az egészségügyi szektor számára. A **Vállalkozási, Kereskedelmi és Munkaügyi Minisztérium** felel a GPA-ben a nemzeti álláspont képviselétéért. Ez azonban csak nagyon korlátozott mértékben valósul meg, az ország álláspontját leginkább az Európai Bizottság fellépése tükrözi. A **Közigazgatási Intézet (KI)** szervezi a nemzeti képzési programot a klasszikus és közszolgáltató szektor számára. 2005-ben 20 napos tanfolyamot szerveztek 20 ember számára, akik valamennyien levizsgáztak. Ugyanebben az évben a **Közszolgálati Képzési Egység** négy kétnapos kurzust szervezett, melyek mindegyikén 60 fő vett részt. A **magánszférában tevékenykedő tanácsadó cégek** és ügyvédi irodák számos rövidebb időtartamú képzési programot szerveznek. A **Pénzügyminisztérium Információs és Kommunikációs Technológiai Ügynöksége** és a **Helyi Önkormányzatok Számítógépes Szolgáltatások Tanácsa** kezel néhány keretmegállapodást: 2005-ben hármat. Ezen túlmenően mintegy 20 projekt (magántőkéből finanszírozva és 20 millió Euró felett) beszerzése van folyamatban, vagy tervbe véve. 2005-ben három e-közbeszerzési projektet vizsgáltak felül.

Az **Építési Beruházások Hivatala/ Kormányzati Beszerzések Ügynöksége** központilag folytat le közbeszerzési eljárásokat körülbelül 30 minisztérium és hivatal számára, mely körülbelül az egész piac 3%-ára tehető. A központi közbeszerzés egy kis részét a keleti régióban az **Egészségügyi Végrehajtó Szolgálat** folytatja le.

A 89/665/EGK irányelv 2. cikkének (8) bekezdése értelmében vett közbeszerzési jogorvoslati szerv a **Felsőbíróság** (High Court), mely évente körülbelül három vagy négy esetet vizsgál felül.

Az ír közbeszerzési rendszer történetileg főképp decentralizált. Ugyanakkor 2002-es megalapítása óta az NKPE jóval inkább stratégiai nemzeti hozzáállást mozdít elő a közbeszerzések területén.

Ez magában foglalja e feladat szakmai alapokra helyezését, az igények összegyűjtését, amennyiben ez szükséges, és egy **nemzeti végrehajtási egység** létrehozásának lehetőségét. Lehetséges, hogy nemzeti szinten ehhez több együttműködésre lesz szükség. A stratégia magában foglalja egy olyan szervezetrendszer létrehozását, mely megkönnyítené az elektronikus ajánlattétel és közbeszerzés megfelelő használatát.

11. Olaszország

Olaszország a **részben központosított** közbeszerzési rendszerek közé sorolható, jelenleg két meghatározó intézménnyel: Építési Beruházások Hatósága (ÉBH) és Consip (eredetileg a Concessionaria Servizi Informatici Pubblici rövidítése – lásd alább). A legfontosabb feladatok ellátására a Parlament, a Miniszterek Tanácsa, az Infrastruktúraügyi Minisztérium, a régiók és az önkormányzattal rendelkező provinciák, a Trösztellenes Hatóság, a Közösségi Politikák Főosztálya, az olasz Statisztikai Központ (ISTAT), és a Tanulmányok és Gazdasági Kutatás Intézete (ISAE) rendelkezik hatáskörrel. Ezen túlmenően az ország közbeszerzési rendszere **vertikálisan szervezett**, melyben a régiók, provinciák és önkormányzatok folytatják le a helyi közbeszerzést.

Az Építési Beruházások Hatósága (ÉBH) független hatóság, mely a Parlamentnek tartozik beszámolási kötelezettséggel. Az 1994. február 11-i 109. sz. törvény alapján 1999. januárjában hozták létre. Az ÉBH kollegiális testület, öt tagból áll, akik többségi szavazással hozzák meg döntéseiket. A törvény általános felügyeleti és ellenőrző hatáskört biztosít az ÉBH javára a közbeszerzési eljárások felett. Célja a közigazgatási eljárások megfelelő időzítésének, helyességének és átláthatóságának biztosítása, csakúgy, mint a pénzért értéket elv megvalósítása a közbeszerzési eljárások lefolytatása során. A szervezet másik fontos célkitűzése rámutatni azokra a területekre, ahol a hatékonyságot és eredményességet javíthatják. Az új 62/2005. számú törvény kiegészítette e feladatokat az árubeszerzésre, szolgáltatás-megrendelésre irányuló és a közszolgáltató szektorban megkötött szerződések 18/2004/EK és 17/2004/EK irányelvek szerinti felügyeletével. Az ÉBH felszólíthatja az ajánlatkérőket és magánvállalkozásokat arra, hogy szolgáltatassanak adatot és információt folyamatban levő közbeszerzési eljárásaikról és szerződéseik odaítéléséről. Ellenőrzi az ajánlatok értékelési rendszereit és a jogviták esetében békéltetési eljárásokat folytat le (a független Békéltető Bíróságon keresztül).

A 109/94. sz. törvény 4. cikke szerint az ÉBH főbb tevékenységei a következők:

- a) a közbeszerzések megvalósítása során a gazdasági és pénzügyi szakértelem vizsgálata;
- b) ellenőrzi az elsődleges és másodlagos jogszabályokkal való összhangot audit és eseti vizsgálatok segítségével, annak érdekében, hogy biztosítsa a közbeszerzési eljárások helyességét és megbízhatóságát;
- c) vizsgálja a Kincstárnál jelentkező veszteséget;
- d) tájékoztatja a parlamentet és kormányt egyaránt a különösen súlyos releváns jogsértésekről;
- e) megküldi a rendelet módosítására irányuló javaslatait a közbeszerzési közigazgatási szervek számára;
- f) évente beszámol a parlamentnek és a kormánynak a főbb szabálytalanságokról, különösen:
 - a nem versenyztető jellegű eljárások alkalmazásáról
 - nem hatékony meghirdetésről
 - az eljárások érvénytelenítésének és módosításainak gyakoriságáról
 - a jogviták gyakoriságának rendkívüli növekedéséről
- g) ellenőrzi az Obszervatóriumot;
- h) szankciókat szab ki;
- i) felügyeli a minőségi kiválasztást.

Az ÉBH Observatórium **feketelistát** vezet, melyen 2005-ben 2.993 ajánlattevő szerepelt. Az ÉBH **bírsággal** sújthatja a közbeszerzési szabályokat megszegő ajánlatkérőket: a legmagasabb kiszabható bírság körülbelül 50.000 Euró. Mindezidáig 151 esetben mérlegelték a bírság kiszabását, és ténylegesen 36 ajánlatkérőt bírságoltak meg. Ugyanebben az évben az ÉBH 27 szerződéskötő tisztviselő ellen foganatosított fegyelmi intézkedéseket.

Az ÉBH **elnökét** és négy tagját a Szenátus és a Képviselőház tagjai közösen nevezik ki. A tanács elnökét a tagok maguk közül választják. A tagok kinevezése öt évre, nem megújítható időtartamra szól. Az ÉBH **három fő egységre** tagolódik: A) a **Technikai Titkárság** értelmező dokumentumok, vagy rendeletek előkészítésével támogatja az ÉBH valamennyi tevékenységét. B) A **Nyomozó Szolgálat** az ÉBH operatív egysége; a Szolgálat folytatja az ellenőrzéseket és vizsgálatokat az építési beruházások területén. C) Az **Observatórium** elektronikusan szerez adatokat és információkat a közbeszerzésekről. Meghatározza az általános költségeket és statisztikát, továbbá költség-hatékonyság analízist készít az ÉBH tevékenységének támogatása érdekében. Központi irodáján túl regionális fiókjai is vannak, így szervezete egyfajta vertikálisan decentralizált jelleggel rendelkezik. 2006-ban az ÉBH-nál 237 köztisztviselő dolgozott, többségük mérnöki, jogi, vagy közgazdasági diplomával rendelkezett. A munkatársak körülbelül 70%-a jól ismeri a közösségi jogot. Az ÉBH-t a központi kormányzati költségvetésből finanszírozzák, de csak a 2005-ös költségvetési évig. 2006-tól kezdődően az ÉBH az ajánlatkérőktől, az ajánlatokból/eljárásokból, és a minősített kiválasztást igazoló társaságoktól gyűjti össze forrásait. 2005-ben költségvetése 20 millió Euró volt.

CONSIP: FELADAT ÉS FELÉPÍTÉS

A Consip egy korlátolt felelősségű társaság, mely teljes egészében és közvetlenül a Gazdasági és Pénzügyi Minisztérium (GPM) irányítása alatt áll. A közigazgatás két fő ágának szolgálata érdekében tevékenykedik: ICT (Információs és Kommunikációs Technológia Részleg) és a PA Online Beszerzési Részleg (DARPA).

A Consip fő feladatai a következők:

- támogatja a Gazdasági és Pénzügyi Minisztérium szervezeti folyamatainak megtervezését, IT technológiák felhasználásával (az 1997-es Rendelet alapján)
- támogatja a közigazgatást az árukra és szolgáltatásokra fordított közkiadások ésszerűsítési programjának megvalósításában (a 2000. februári és 2001. májusi miniszteri rendeletek alapján).

A Consip-nál mintegy **500 munkavállaló dolgozik**, akik közül 355-en egyetemi diplomával rendelkeznek. A igazgatótanácsot a Gazdasági és Pénzügyi Minisztérium nevezi ki, 9 tagból áll, ideértve az elnököt és a vezérigazgatót. A Consip 10 egységre tagolódik: Ellenőrzés és Pénzügyek, Jogi és Társasági Ügyek, HR & Szervezés, Társaságok Azonosítása, Általános Igazgatás, Műveletek, Kutatás & Speciális Projektek, Közpénzügyi Igazgatóság, Információs Rendszerek Igazgatóság és a Közigazgatási Online Beszerzési Igazgatóság.

Különösen jelentős, hogy 2003-ban létrehozták a **Kutatási Egységet**, mely közgazdászokból áll. Az egység főbb tevékenységei:

- a Consip beszerzési stratégiájának elemzése (ICT +DARPA);
- a keretszerződések alapján kínált termékek és szolgáltatások minőségének javítását célzó innovatív aukciós formák és szerződések tanulmányozása;
- munkaanyagok közzététele (különösen a legutóbbi kiadvány: *A Közbeszerzés kézikönyve*, melyet a Cambridge University Press adott ki);
- képzések szervezése nemzetközileg elismert közbeszerzési és aukciós szakértők részvételével (a témakörök között szerepelt: kockázatkezelés a közbeszerzésekben, verseny az elektronikus

platformok között, a titoktartás közgazdaságtana és közbeszerzési vetületei, közbeszerzések Svédországban, gazdasági aspektusok és politikai megfontolások. értékelési szabályok).

CONSIP: AZ ÉSSZERŰSÍTÉSI PROGRAM

A program célja a közkiadások ésszerűsítése, két fő célkitűzéssel:

1. Közigazgatás: létrehozni a központi beszerzési ügynökséget a közbeszerzés hatékonyságának növelése, a közkiadások csökkentése érdekében, és tanácsadás a speciális közigazgatási projektekhez. A várt eredmény az, hogy garantálják az áruk és szolgáltatások egy skáláját a közigazgatás számára, mely maximalizálja a minőség és költség közötti optimumot;
2. Áruk piaca: innovatív e-közbeszerzési eszközök elérhetővé tétele a potenciális piac növelésével a kereskedelmi költségek csökkentése érdekében.

A program céljai és stratégiái három főbb szintet jelentenek:

1. Szolgáltatás hatékonysága és minősége, koncentrálna a minőségre, biztosítva a szerződéseken belül számos változat lehetőségét és a szolgáltatási szint következetes elemzését;
2. Eljárások egyszerűsítése rövidebb közbeszerzési folyamaton keresztül, nullához közelítő időigénnyel az online rendelés és piachoz jutás segítségével;
3. Költségmegtakarítás, az igények összesítése, a beszerzések egységesítése és a versenyképesség segítségével.

A cél: „átláthatóság és időmegtakarítás a közigazgatás kiadásaiban” és „piaci dinamizmus erősítése”.

A program fejlesztése három fő cselekvési vonalon alapul: (1) keretszerződések, (2) a közigazgatás speciális igényeinek támogatása, (3) fejlett, Oracle Technológiát alkalmazó IT platformot használó kereskedőtér.

Az ajánlatkérőknek viszonyítási pontként kell alkalmazniuk a keretszerződéseket; amennyiben nem tudnak a keretszerződések árainál kedvezőbb árakat elérni a piacon, akkor kötelesek a Consip által odaítélt keretszerződéseket alkalmazni.

A 2005-ben elért főbb eredmények a következők:

- Az egész közigazgatáson belül körülbelül 45.000 „beszerzési pontnak” nyílt alkalma a Consip-en keresztül közbeszereznie.
- A keretszerződések 13.688 milliárd Euró értéket képviseltek a költségvetésen belül és az aktív keretszerződések beszerzési értéke elérte a 945 millió Eurót.
- Az e-kereskedelmi tér beszerzési összértéke 29,8 millió Euró, 9.667 tranzakció eredményeképp.

További tevékenység/eredmény, hogy díjat ajánlottak fel azoknak az olasz egyetemeknek, melyek **e-közbeszerzési mesterkurzust** hoztak létre. E képzés az egyetemet végzett diákokat, köztisztviselőket és a magánszféra ajánlattevőit célozta meg. 2005-ben két egyetem kezdett hasonló programot és 30 tanuló kezdte meg tanulmányait.

Az **Infókapu kezdeményezés** a nemzeti és helyi üzleti szövetségek széles együttműködésén alapul. Célja országsszerte állandó és folyamatos támogatást nyújtani a vállalkozások, különösen a kkv-k számára, az árukra és szolgáltatásokra fordított közkiadások ésszerűsítési programjának különböző aspektusairól. A résztvevő szervezetek (Consip, a nemzeti és helyi üzleti szövetségek) olyan szervezeteket hoznak létre, melyek támogatják a vállalkozások részvételét a programban. 2005-ben körülbelül 100 infókaput állítottak fel és 12 projektindító megbeszélést szerveztek. A

Consip folyamatosan segítséget nyújt az infókapuknak egy e-mail címen, egy telefonos központon, CD-n és webkonferencián keresztül.

A Consip havonta, negyedévente és évente **szolgáltat adatokat** a Gazdasági és Pénzügyi Minisztériumnak az áruk és szolgáltatások ésszerűsítési programjáról. 2005-ben a Consip ésszerűsítési programra fordítandó **költségvetése** 49,2 millió Euró volt (ÁFA nélkül). A költségvetés része az általános minisztériumi költségvetésnek és fix kvótán alapul, mely fedezi a program fix költségeit (pl. személyzet), valamint változó kvótán, amely fedezi az innovatív stratégiai projektek kiadásait.

Az elsődleges jogalkotás a **Parlament és a Miniszterek Tanácsának** felelőssége, míg a másodlagos jogszabályok tervezeteit az **Infrastruktúraügyi Minisztérium, a régiók és az önkormányzattal rendelkező tartományok** készítik el. Az Infrastruktúraügyi Minisztérium, az ÉBH és az **Antitröszt Hatóság** dolgozza ki a mintaeljáráásokat és munkafolyamatokat. Az Infrastruktúraügyi Minisztérium, az ÉBH és a régiók feladata a közbeszerzési mintadokumentumok kidolgozása. A közbeszerzési politika fejlesztése a nemzeti és regionális kormányzatok feladata. Az Infrastruktúraügyi Minisztérium és az ÉBH készíti el az iránymutatásokat és utasításokat. A bizottság kapcsolattartó pontjának szerepét a **Közösségi Politikák Főosztálya** látja el, amely felelős az EU tanácsadó bizottságaiban is a nemzeti álláspont képviselőjéért. Az Antitröszt Hatóság, a Közösségi Politikák Főosztálya, a Consip és az ÉBH (tiszteltben tartva saját kötelezettségeit) egyaránt részt vesz a PPN (Közbeszerzési Hálózat) munkájában, az EU irányelvek elfogadásában és helyes alkalmazásában, a közbeszerzési útmutatók és javaslatok kidolgozásában. Az **Olasz Statisztikai Központ (ISTAT)** és a **Tanulmányok és Gazdasági Kutatás Intézete (TGKI)** azok közé a szervezetek közé tartoznak, melyek statisztikai és egyéb adatgyűjtést végeznek. Az ÉBH és az Antitröszt Hivatal tanácsot ad a közbeszerzési politikával kapcsolatban a kormány számára. A klasszikus és közszolgáltató ajánlatkérők és ajánlattevők számára az Infrastruktúraügyi Minisztérium és az ÉBH nyújt jogi és egyéb tanácsot. Az építési beruházásokra irányuló szerződéseken túl, amelyek esetében az ÉBH szabhat ki bírságot, az Antitröszt Hivatal is jogosult bírságotra.

A regionális minisztériumokban, tartományokban és körzetekben is működnek közbeszerzési egységek és vannak a városok, vagy a városok csoportjainak szintjén is közbeszerzési irodák. Minden helyi egység rendelkezik közbeszerzési hivatallal, melynek mérete függ az általuk lefolytatott közbeszerzések nagyságrendjétől.

12. Lettország

Lettország a **központosított** közbeszerzési rendszerek közé sorolható, a legfőbb intézmény a Közbeszerzési Ellenőrző Iroda, valamint a Pénzügyminisztérium, mely a jogalkotásért felel. Más intézmények is ellátnak fontos feladatokat, ilyen például az Iroda a Korrupció Megelőzéséért és Leküzdéséért, és a Szerződés-kötő Ügynökség. 2006-ban a kormány létrehozta az Elektronikus Közbeszerzés Ügynökséget is.

A **Közbeszerzési Ellenőrző Iroda (KEI)** a Pénzügyminisztériumnak alárendelt központi közigazgatási szerv. A közbeszerzési törvénynek, a Közbeszerzési Ellenőrző Iroda rendeleteinek és más jogszabályoknak megfelelően működik. A KEI felelős annak ellenőrzéséért, hogy a **közbeszerzések megfelelnek** a jogi követelményeknek. **Eljárásmintákat** és munkafolyamatokat fejleszt ki, közbeszerzési eljáráshoz kapcsolódó dokumentum- és szerződésmintákat készít. Fejleszti a nemzeti közbeszerzési **politikát**, és iránymutatásokat, illetve utasításokat készít elő. Felülvizsgálja a közbeszerzési eljárásokkal kapcsolatos panaszokat. Betölti a Bizottság **kapcsolattartó pontjának** szerepét, megszervezi a nemzeti álláspont képviselőjét az EU tanácsadó bizottságaiban, a PPN-ben, az UNCITRAL-ban és a GPA-ben (a Gazdasági és

Pénzügyi Minisztériummal), és más nemzetközi fórumokon. A KEI további feladatai közé sorolható az **éves beszámoló** készítése a kormány számára a közbeszerzési rendszer működéséről (a Pénzügyminisztériummal); statisztikai és egyéb **adatgyűjtés**; kevésbé versenyzető jellegű eljárásoknak, kivételek alkalmazásának, hosszabbításoknak, gyorsított eljárásoknak, stb. engedélyezése (a Miniszterek Kabinetjével és az ajánlatkérőkkel); útmutatók (2005-ben kilenc) készítése. A KEI felelős a nemzeti közbeszerzési **hivatalos lap** kiadásáért, ideértve a hirdetmények közzétételét és a követelményeknek való megfelelésük ellenőrzését (2005-ben 9.884); a klasszikus és közszolgáltató szektor ajánlatkérői hirdetményeinek továbbítását az EU Hivatalos Lapjának (2005-ben 1.592); a jogszabályokkal és közbeszerzési politikával kapcsolatos információk közzétételét és terjesztését (ezeket közzéteszik a Pénzügyminisztérium hivatalos lapjában, a *Latvijas Vēstnesis*-ben is). A KEI a közbeszerzési politikával kapcsolatban **tanácsot ad** a kormány számára. Tanácsadó tevékenysége kiterjed a keretmegállapodásokra, a klasszikus és közszolgáltató ajánlatkérők, ajánlattevők számára nyújtott jogi és egyéb tanácsadásra. A KEI nemzeti **oktatási** programot szervez számukra. 2005-ben összesen 2.025 résztvevővel 59 képzést szerveztek. A KEI részt vesz a nemzeti és nemzetközi tudományos és egyéb, a közbeszerzés jogi, gazdasági és politikai vetületeivel foglalkozó eseményeken (2005-ben 24 ilyen programon vettek részt).

A KEI **vezetője** képviseli az irodát, dönt a költségvetési kiadásokról, kiadja a nemzeti útmutatókat, kijelöli és elbocsátja a hivatalnokokat és alkalmazottakat. A **vezető-helyettes** képviseli a KEI-t a vezető távollétében. A **főosztályok vezetői** felelnek az általuk vezetett főosztályok munkájáért. A KEI vezetőjét a Pénzügyminiszter nevezi ki a Miniszterek Kabinetjének jóváhagyásával követően. A **Panaszfelülvizsgáló Bizottság (PFB)** minden kérelem esetében a vezető kijelölése alapján alakul meg. Három főosztály működik a PFB mellett:

1. A **Jogi Főosztály** (8 fő) vizsgálja ki az ajánlattevők panaszait és képviseli a PFB-t a bíróság előtt, amennyiben a PFB döntése ellen fellebbezéssel éltek.
2. A **Módszertani Főosztály** az igazgató irányítása alatt három osztályból áll:
 - Módszertani Osztály (2 fő), mely előkészíti a közbeszerzési törvény alkalmazásának magyarázatait és tanácsot ad az ajánlatkérők és ajánlattevők számára a közbeszerzési törvény és más releváns jogszabályok alkalmazásáról.
 - Jogalkotási és Európai Kérdések Osztálya (3 fő), mely előkészíti a törvények és rendeletek tervezeteit.
 - Ellenőrző Osztály (2 fő), mely ellenőrzi a közbeszerzési törvény alkalmazását és vizsgálja a közbeszerzési eljárások közbeszerzési törvénnyel való összhangját olyan ajánlattevői kérelmek alapján, melyeket nem kezelhet a PFB. A különböző állami intézmények kérésére véleményt nyilvánít a közbeszerzési eljárások közbeszerzési törvénnyel való összhangjáról.
3. Az **Információs Főosztály** (10 fő) az igazgató irányítása alatt áll és két osztályra tagolódik: a Közbeszerzési Hirdetmények és Statisztikák (7 fő), és a Közbeszerzési Rendszer Fejlesztése (2 fő). Az előző a közbeszerzési hirdetményeket és döntéseket teszi közzé, valamint gyűjti és vizsgálja az ajánlatkérők statisztikai beszámolóit. Az utóbbi a közbeszerzési rendszer fejlesztésének kérdéseivel foglalkozik.

A **PFB** az ajánlattevők panaszait vizsgálja, és dönt a közbeszerzési szerződések megkötésének engedélyezéséről vagy megtiltásáról (legalább 3 munkatárs). Az iroda **32 munkatársa** 18 köztisztviselőből és 14 egyéb alkalmazottból tevődik össze. Körülbelül 50%-uk jogi, 25%-uk közgazdasági háttérrel rendelkezik. Valamennyien jól ismerik a közbeszerzéseket, kivéve az üzleti és ügyviteli dolgozókat és könyvelőket. A 2006-os költségvetés 1.362.006 lett lat (1.963.386 Euró) volt, mely része az állami költségvetésnek, további 2 millió lett lat külföldi támogatással (2.883.080 Euró) kiegészülve.

Bizonyos feladatokat más intézmények látnak el. Az **Elektronikus Közbeszerzés Ügynökséget (10 fő)** 2006. január 2-án a Kabinet egy rendelettel hozta létre. Az Ügynökség az elektronikus közbeszerzési rendszerek szervezéséért és kezeléséért felelős. Részben függő és alárendelt viszonyban áll az **Elektronikus Kormányzat Különös Feladatai Minisztériumával**. Az igazgató irányítja az ügynökség munkáját, mindennapos tevékenységét, előkészíti a stratégiát, képviseli az ügynökséget, kiválasztja és felmenti munkavállalóit, és felel a pénzügyi források elköltéséért. Az igazgatót a miniszter a hivatalos lapban meghirdetett nyílt verseny alapján választja ki. Az Ügynökség Közbeszerzési Részlege egy, az új e-közbeszerzési rendszerek jogi kérdéseivel foglalkozó Közbeszerzési Osztállyal, és egy Közkapcsolatok Osztályával rendelkezik. A Technikai Alkalmazások Részlege az IT kérdésekért és az e-közbeszerzési rendszer működtetéséért felel. Az ügynökséget részben az állami költségvetésből, részben az ügynökség fizetett szolgáltatásaiból, részben külföldi pénzügyi segítségből finanszírozzák. Az ajánlatkérők ingyen használhatják az elektronikus közbeszerzési rendszereket.

Az **Iroda a Korrupció Megelőzéséért és Leküzdéséért** felelős az összeférhetlenségek és a közbeszerzési eljárások során észlelhető korrupció értékeléséért és a közbeszerzési korrupciós és egyéb bűncselekmények gyanúja esetén a nyomozás lefolytatásáért. A KEI és ez az iroda együttműködik a közbeszerzési területen; ellenőrizhetik az ajánlatkérőket.

A **Lett Köztársaság Állami Számvevőszéke** egy független, kollegiális legfelsőbb számvevő testület. Alapvető elemét képezi az állami pénzügyi rendszernek, a társadalom érdekeit szolgálja azáltal, hogy független biztosítéka a központi kormányzati és helyi önkormányzati források hatékony és hasznos elköltésének. Az Állami Számvevőszék egyike a hat alkotmányos intézménynek Lettországon. Feladatai közé tartozik az ajánlatkérők közbeszerzési tevékenységeinek ellenőrzése is.

A **Gazdasági Minisztérium** felel a koncessziókért és a PPP-kért.

A közbeszerzési szerződések *ex ante* ellenőrzése a **Központi Pénzügyi és Szerződéskötő Ügynökség** feladata, mely 2005-ben 263 ilyen jellegű szerződést ellenőrzött.

Az **elsődleges és másodlagos jogalkotás a Pénzügyminisztérium** felelősségébe tartozik. Egyes **érdekcsoportok** (pl. a Lett Építőipari Szövetség, a Lett Helyi és Regionális Önkormányzatok Szövetsége, a Lett Engedéllyel Rendelkező Autóügynökök Szövetsége, a Lett Biztosítók Szövetsége és a Zöld Szabadság szervezet) hozzájárulnak a közbeszerzési rendszer fejlesztéséhez közbeszerzési dokumentumok készítésével, vagy a jogalkotási folyamatban való részvételükkel.

Nem egyetlen **központi beszerző** szervezet működik, 2004-ben 20 ajánlatkérő 128 központosított közbeszerzési eljárást folytatott le 134 más ajánlatkérő számára. 2004-ben a központi közbeszerzés értéke 21,7 millió lett lat (31,3 millió Euró) volt, mely a közbeszerzési piac 4%-a.

A közbeszerzési döntések elleni **jogorvoslati eljárásokat** a közigazgatási bíróságok folytatják le.

13. Litvánia

Litvániában a Közbeszerzési Hivatal (KH) végzi a legfontosabb feladatokat, így a rendszer a **központosítottak** közé sorolható. Néhány feladatot ugyanakkor más intézmények, különösen a Gazdasági Minisztérium töltenek be, gyakran a KH-val együttműködve.

A **Közbeszerzési Hivatal** felelős az iránymutatások és utasítások kidolgozásáért, a közbeszerzési rendszer működéséről szóló éves beszámoló elkészítéséért a kormány felé, a statisztikai és egyéb adatgyűjtésért. 2007-től vezeti a minősítési listákat. Feladatát képezi továbbá a jogi és egyéb

tanácsadás, valamint a nemzeti oktatási program kidolgozása a klasszikus, illetve közszolgáltató szektorban tevékenykedő ajánlatkérők és ajánlattevők számára. A magántanácsadók szintén aktívak ezen a területen. 2005-ben a KH 225, ajánlatkérői és ajánlattevői oldalt egyaránt képviselő résztvevővel 11 képzést szervezett, mintegy 78.000 Eurót költve e tevékenységére. A KH képviselői öt, a közbeszerzés jogi, gazdasági, és politikai vetületeiről szóló nemzeti és nemzetközi tudományos és egyéb eseményen vettek részt.

A **Gazdasági Minisztérium** felelős az elsődleges jogalkotásért, a közbeszerzési politika fejlesztéséért és a kormány részére a közbeszerzési politikával kapcsolatos tanácsadásért. A Minisztérium tölti be a Bizottság kapcsolattartó pontjának szerepét, és felelős a nemzeti álláspont képviseletéért a GPA-ben. A **Minisztérium és a KH** együttesen felelnek az EU tanácsadó bizottságaiban, a PPN-ben, és az UNCITRAL-ban a nemzeti álláspont képviseletéért. A jogszabálytervezeteket közzéteszik az Interneten, és megküldik az érintett minisztériumoknak, önkormányzati intézményeknek és a vállalkozók szövetségeinek, melyek jogosultak észrevételeket tenni. E folyamatot a kormány tevékenységéről szóló rendelet szabályozza.

A másodlagos jogalkotás a KH és az érintett minisztériumok feladat. A KH más intézményekkel, pl. a **Központi Projektmenedzsment Ügynökséggel** együttműködve dolgozza ki a mintaeljárásokat és munkafolyamatokat, valamint a közbeszerzési eljárásokkal kapcsolatos dokumentum- és szerződésmintákat.

Jelenleg nincs **központi beszerző szervezet**, de a kormány most készül elfogadni az ehhez szükséges döntéseket.

A közbeszerzési eljárások egy korlátozott szintű ellenőrzését a KH végzi. Az ajánlatkérőhöz benyújtott panaszt követően a KH **fellebbezési fórumként** működik. Mindez a közbeszerzési döntések 2006. februárjában induló közigazgatási jogorvoslati rendszerébe illeszkedik be, de csak az eljárások néhány különös aspektusát tekintve. Ugyanakkor az ajánlattevők és ajánlatkérők közötti jogviták elbírálására a **polgári bíróságok** jogosultak. 2005-ben két szerződés volt bírósági felülvizsgálat tárgya. Bíróságot közvetlenül csak a közbeszerzési eljárásokban részt vett hivatalnokokra szabhatnak ki, az ajánlatkérőkre nem. Ezen túlmenően a felelősöket ki is zárhatják egy évre a bírálóbizottságokból. 2005-ben 22 ajánlatkérő nevében eljárás folytattak le ilyen jellegű fegyelmi eljárást. Az ajánlatkérők közbeszerzési tevékenységét a KH és az állam központilag ellenőrzi.

14. Luxemburg

Luxemburg a **részben központosított** közbeszerzési szervezetrendszer közé sorolható, egy domináns minisztériummal, mely a releváns tevékenységek közül sokat önállóan, ugyanakkor bizonyos feladatokat más intézményekkel megosztva lát el.

A **Közmunkaügyi Minisztérium** felelős az elsődleges jogalkotásért, a közbeszerzési politika fejlesztéséért és általában a közbeszerzési politikával kapcsolatos tanácsadásért a kormányzat felé. A Kereskedelmi és Kézműipari Kamarák jogosultak a közbeszerzési jogszabályok tervezeteinek véleményezésére. A minisztérium tölti be a Bizottság kapcsolattartó pontjának szerepét, felelős a nemzeti álláspont képviseletéért az EU tanácsadó bizottságaiban, a PPN-ben, a GPA-ben és más nemzetközi fórumokon. Éves beszámolót készít a kormány számára és előmozdítja az elektronikus közbeszerzést egy központi Internetes portálon keresztül. A statisztikai és egyéb adatgyűjtés nem központosított, kivéve az EU irányelvekkel kapcsolatos statisztikákat, melyeket a Közmunkaügyi Minisztérium készít el. A minisztériumban kizárólag köztisztviselők foglalkoznak közbeszerzési ügyekkel.

Számos tevékenységet a **Közmunkaügyi Minisztérium és más intézmények** közösen végeznek. Az iránymutatásokat és utasításokat a Közmunkaügyi Minisztérium, a Belügyminisztérium és a Közbeszerzési Bizottság közösen készíti el. Mind a Közmunkaügyi Minisztérium, mind a Belügyminisztérium jogi és egyéb tanácsadó tevékenységet folytat a klasszikus és közszolgáltató ajánlatkérők számára. Az ajánlattevőknek a Közmunkaügyi Minisztérium, a kereskedelmi szövetségek és a Kereskedelmi Kamara nyújt tanácsot.

Az építési beruházásokhoz kapcsolódó **közbeszerzési mintadokumentumok** elkészítése a Centre de Recherches feladata. A Pénzügyminisztériumtól, a Direction du Contrôle Financier-től (*ex ante*), a legfontosabb szerződések esetén a Közbeszerzési Bizottságtól (*ex ante*) és a Cour des Comptes-től (*ex ante*) kérhetnek az ajánlatkérők engedélyt a kevésbé versenyzető jellegű eljárások lefolytatására, a kivételek, hosszabbítások, a gyorsított eljárások, stb. alkalmazására.

Nincs nemzeti közbeszerzési hivatalos lap, a szerződéseket csak a nemzeti újságokban **teszik közzé**. Az ajánlatkérők saját maguk küldik el hirdetményeiket az EU Hivatalos Lapjához. A jövőben azonban a Közmunkaügyi Minisztérium valamennyi Luxemburgban létező ajánlatkérő hirdetményét egy központi Internet portálon tesz majd közzé.

A klasszikus és közszolgáltató ajánlatkérők, illetve az ajánlattevők számára az Institut National de l'Administration Publique (Közfeladat és Közigazgatási Reform Minisztériuma) szervez **nemzeti oktatási programot**. A képzések a továbbképzések részét képezik, melyen kötelező a részvétel a gyakornokok számára.

A 89/665/EGK irányelv 2. cikkének (8) bekezdése értelmében vett közbeszerzési **jogorvoslati szerv** a közigazgatási bíróság (lehetőség van a fellebbezésre), sürgős ügyekben a közigazgatási bíróság elnökéhez kell címezni a kérelmeket. Az Ombudsman-Mediátor, illetve a KH is közreműködik az ajánlattevők és ajánlatkérők közötti viták megoldásában.

A kormányzati szervek IT és irodai felszerelések beszerzéseit kivéve nem működik **központi beszerző** szervezet Luxemburgban.

15. Málta

Málta a **központosított** közbeszerzési rendszerek közé sorolható, a legfontosabb feladatokat La Valettában a Szerződések Főosztálya (SZF) látja el. Egyes funkciókat más intézmények és a helyi szinten működő ajánlatkérők töltenek be. A máltai rendszer legfőbb előnyének az SZF központi szerepe: a klasszikus és közszolgáltató ajánlatkérőknek nyújtott tanácsadás tekinthető.

A **Szerződések Főosztálya** a Pénzügyminisztérium független, de elválaszthatatlan része, melyet a Pénzügyi és Könyvvizsgálati Törvény (1962) és a Cap 174 Jogi Feljegyzések 177 és 178 (2005) alapján hoztak létre. 40 köztisztviselőt foglalkoztat teljes munkaidőben, önálló fellebbezései fórumot működtet, mely a Miniszterelnök által kinevezett 4 részmunkaidőben dolgozó alkalmazottból áll. Az SZF felelős a **mintaeljárások** és munkafolyamatok kidolgozásáért, a közbeszerzési **politika** fejlesztéséért, az elsődleges és másodlagos jogalkotásért, az iránymutatások és utasítások elkészítéséért, a nemzeti részvételért az EU tanácsadó bizottságaiban, a PPN-ben, a kormány számára **éves beszámoló** készítéséért a közbeszerzési rendszer működéséről, statisztikai és egyéb adatgyűjtésért, a kevésbé versenyzető jellegű eljárások, a kivételek, meghosszabbítások, gyorsított eljárások, stb. engedélyezéséért (bár 2005-ben nem érkeztek ilyen jellegű kérelmek), valamint a kormányzat számára a közbeszerzési politikával kapcsolatos **tanácsadásért**. Fentiekén túl 2005-ben 47 kiadványt készítettek a közbeszerzési jogról és politikáról.

Az SZF látja el valamennyi 20.000 máltai lírát (46.708 Euró) meghaladó értékű szerződés esetében a **központi beszerző** egység feladatait, 133 ajánlatkérő részére. E szolgáltatást ingyenesen vehetik igénybe. Felelős a nemzeti közbeszerzési hivatalos lap kiadásáért, ideértve a megjelentetést és a hirdetések ellenőrzését. Ugyanakkor mindösszesen a szerződések 2,5%-át kötik meg a központi beszerzésben, a fennmaradó hányad esetében a helyi hatóságok folytatják le a közbeszerzési eljárásokat. 2005-ben a KSZ 485 szerződést kötött, és a klasszikus és közszolgáltató ajánlatkérők 112 hirdetményét továbbította az Európai Unió Hivatalos Lapjához. A legfőbb reform az e-közbeszerzés bevezetése a máltai kormány számára.

Az SZF felelős a közbeszerzések **ellenőrzéséért** is: 2005-ben 452 szerződés *ex ante* ellenőrzését folytatta le, és 36 ajánlatkérő és ajánlattevő között felmerült vita megoldásában működött közre; a **Fellebbezési Bizottság** 34 ügyben folytatott le jogorvoslati eljárást.

A klasszikus és közszolgáltató ajánlatkérők számára jogi és egyéb tanácsadást a KSZ és a **Főügyész** (Igazságügyi Minisztérium) nyújt, míg az ajánlattevők számára főképp a **Kereskedelmi Kamara**. Az **SZF** magukkal **az ajánlatkérőkkel közösen** felelős a közbeszerzési eljárásokhoz kapcsolódó dokumentumok és szerződések kidolgozásáért. A **Gazdaságpolitikai Főosztállyal** együtt felelős a nemzeti álláspont képviseléséért a GPA-ben. A **Pénzügyminisztérium** végzi az elsődleges és másodlagos jogalkotást. A Bizottság kapcsolattartó pontjának szerepét az **EU mellett működő Máltai Állandó Képviselet** látja el.

Máltán nem vezetnek feketelistát, minősítési listákat, minősített ajánlattevői jegyzéket, közbeszerzési oktatók, képző intézmények, vagy társaságok listáját. Nincs képzési program a közbeszerzés jogi, gazdasági, vagy politikai vetületeivel összefüggésben, és nem vesznek részt ilyen tárgyú nemzeti vagy nemzetközi tudományos, illetve egyéb eseményeken, továbbá a közbeszerzési hivatalnokok vizsgáin sem.

Az SZF **képzési** tevékenysége meglehetősen korlátozott. 2005-ben 40 hivatalnok részvételével egy kétnapos képzési programot folytattak le. Az EU Egység két munkatársa speciális, „Európai közbeszerzési szabályok, politika és gyakorlat” címmel meghirdetett oktatáson vett részt az Európai Közigazgatási Intézet (European Institute of Public Administration – EIPA) szervezésében Maastrichtban, és további két hivatalnok a FIDIC általános szerződéses feltételeiről szervezett képzésen Brüsszelben.

Az SZF a következő egységekre tagolódik: Szerződések Előtti (7 fő), Szerződések Utáni (2 fő), az Általános Szerződések Bizottságának Titkársága (2 fő), az EU Egység (7 fő) és az Általános Titkárság (10 fő). A **Szerződések Előtti** egység végzi el az eljárásokkal kapcsolatos adminisztratív tevékenységeket, a hirdetések közzétételétől az elfogadólevél kibocsátásán át a szerződéskötésig. A **Szerződések Utáni** egység a szerződések teljesítésével összefüggő feladatokat látja el, ideértve az esetleges jogvitákat is. Az Általános Szerződések Bizottságának **Titkársága** felelős a Bizottság számára az értékelő beszámolók ellenőrzéséért azok benyújtását megelőzően, csakúgy, mint a sikertelen ajánlattevők tájékoztatásáért. Az **EU Egység** felelős az EU-s forrásokból finanszírozott valamennyi közbeszerzéséért. Az Általános Titkárság készíti el az SZF könyvelését és látja el humán erőforrással kapcsolatos ügyeit.

A 40 **munkatárs** képzettsége változó: a középiskolától az egyetemi diplomáig terjed. 16 munkavállaló jól ismeri a helyi és az EU-s közbeszerzéseket, ideértve azok technikai aspektusait is. Az a tény, hogy a közbeszerzési és szerződéskötő hivatalnokok számára nem kötelező speciális formális közbeszerzési képzési háttérrel rendelkezniük, egyike a máltai rendszer gyengeségeinek. Az SZF az általános kormányzati költségvetésen keresztül kap **finanszírozást**; ez az összeg a 2006-os költségvetési évre mintegy 493.000 máltai líra (körülbelül 1,15 millió Euró). A becsült költségvetést minden év szeptemberében készítik el és terjesztik be a Pénzügyminisztériumnak. A

költségvetést az ország prioritásainak megfelelően fogadják el. A felülvizsgált költségvetést a parlament a naptári év vége felé fogadja el.

16. Lengyelország

Lengyelország a **központosított** közbeszerzési szervezetrendszerek közé sorolható, egy fő intézménnyel, mely nemzeti szinten valamennyi, illetve a legtöbb feladatot ellátja (Közbeszerzési Hivatal).

A **Lengyel Közbeszerzési Hivatal (LKH)** 1995. január 1-jén jött létre, a közbeszerzési törvény (Kbtv.) 1994. június 10-i elfogadását követően. Az LKH tölti be az egész közbeszerzési rendszer döntéshozója és koordinátora szerepkörét. Az LKH fő feladata a hivatalos *Közbeszerzési Értesítő* (KÉ, Biuletyn Zamówień Publicznych) kiadása, melyben a (Kbtv.-ben meghatározott értékhatárok felett) a hirdetményeket közzéteszik, a közbeszerzésekhez kapcsolódó jogszabálytervezetek megalkotása, a Kbtv. szerinti fellebbezési eljárások kezelése, az ajánlatkérők által lefolytatott közbeszerzési eljárások ellenőrzése, a képzési programok előkészítése, közbeszerzési témájú oktatások szervezése és ösztönzése, tanácsadás a kormány részére a közbeszerzési politikáról.

A Kbtv. alapján az **LKH elnökét** a nyílt versenyben kiválasztott jelentkezők közül a Miniszterelnök nevezi ki. Csak olyan személy választható elnökké, aki diplomával rendelkezik, és jól ismeri a közbeszerzési rendszer működését. Az elnököt öt éves időtartamra nevezik ki, mely egy alkalommal megújítható. Az elnök az utód kinevezéséig marad hivatalban. Az elnök feladatai a következők:

- a közbeszerzési szerződésekre irányadó törvények tervezeteinek elkészítése;
- döntéshozatal a Kbtv.-ben meghatározott egyedi ügyekben;
- a Kbtv.-ben meghatározott hirdetmények közzététele a KÉ-ben;
- a közbeszerzési eljárások során tett panaszok elutasítása elleni fellebbezéseket kivizsgáló döntőbiztosok névjegyzékének kezelése és KÉ-ben történő közzététele;
- a végrehajtási rendeletek kibocsátására jogosult szervezetek listájának szerkesztése és KÉ-ben történő közzététele;
- a jogi védelmet biztosító intézkedések rendszere működtetésének biztosítása;
- a közbeszerzésekkel kapcsolatos képzési programok előkészítése, szervezése és ösztönzése; követelményrendszer kidolgozása és terjesztése a képzések megfelelő tartalmának biztosítására;
- hirdetményminták, rendeletek, és más, közbeszerzési eljárásokhoz használt dokumentumok terjesztése;
- a közbeszerzési rendszer szabályai betartásának figyelemmel kísérése, különösen a Kbtv. hatálya alá tartozó közbeszerzési eljárások ellenőrzése;
- a közbeszerzési rendszerben feladatot ellátó személyek szakmai etikai szabályainak terjesztése;
- a közbeszerzési joganyag egységes alkalmazásának biztosítása, különösen a bíróságok és az Alkotmánybíróság ítéleteinek terjesztésével;
- nemzetközi kapcsolattartás közbeszerzésekkel összefüggő ügyekben;
- a közbeszerzési rendszer működésének elemzése;
- a (lengyel) Miniszterek Tanácsa és az Európai Bizottság részére a közbeszerzési szerződések rendszeréről éves beszámoló készítése és előterjesztése.

Az LKH jelenlegi két **alelnökét** az elnök javaslatára a Miniszterelnök nevezi ki és menti fel. Az elnököt egy 115 főből álló szervezet segíti, mely 7 főosztályra tagolódik.

A **Jogi Főosztály** (19 fő) belső és külső tanácsadást végez az LKH részére, 4 osztállyal: Jogalkotás, Jogi Vélemények, Közigazgatási Döntések és Európai Jog. A Jogalkotási Osztály (3 fő) tevékenységei közé tartozik a jogszabálytervezetek elkészítése és részvétel a más kormányzati szervek által közbeszerzésekhez kapcsolódó jogszabályok megalkotásának folyamatában. Kötelező **a jogszabálytervezeteket egyeztetni** a társadalmi szervezetekkel, így a nem kormányzati szervezetekkel, kereskedelmi kamarákkal és munkavállalói szervezetekkel. Speciális egyeztető tárgyalásokat tartanak. A jogszabálytervezeteket az LKH weboldalán is közzéteszik. A Jogi Vélemények Osztálya (5 fő) a Kbtv. rendelkezéseinek magyarázatára és értelmezésére összpontosít, terjeszti az értelmezéseket, és elkészíti az általános szerződési feltételeket, szerződésmintákat és a közbeszerzési eljárásokkal kapcsolatos utasításokat. A Közigazgatási Döntések Osztálya (5 fő) előkészíti azokat a közigazgatási döntéseket, melyeket az elnök ad ki a Kbtv. alapján, és elemzi a kapcsolódó adatokat. Az Európai Jogi Osztály (3 fő) feladata a Kbtv. és az EU-s irányelvek összhangjának vizsgálata, Lengyelország álláspontjának kidolgozása az Európai Bíróság közbeszerzésekkel kapcsolatos ügyeiben, a közbeszerzésekkel kapcsolatos nemzetközi jog, szerződések változásainak és fejlődésének elemzése. Az eljárás- és szerződésmintákat külső tanácsadók készítik el, majd ezeket a Jogi Főosztály ellenőrzi és teszi naprakésszé.

Az **Ellenőrzési Főosztály** (23 fő) a Kbtv. által az elnökre ruházott ellenőrző hatáskörökkel kapcsolatos feladatokat látja el, szervezi az LKH és más ellenőrző szervezetek, mint a Legfelsőbb Ellenőrző Kamara és a regionális könyvvizsgáló kamarák közötti együttműködést. A főosztály felelős a közbeszerzési eljárások *ex ante* és *ex post* ellenőrzéséért, az ajánlatkérőktől és más forrásokból származó információk alapján. 2005-ben 371 szerződés *ex ante* ellenőrzését végezték el. A főosztály négy osztályra tagolódik: Árubeszerzések és Szolgáltatások *ex ante* ellenőrzése; Építési Beruházások *ex ante* ellenőrzése; Közszolgáltatók Szerződéseinek *ex ante* ellenőrzése; és *ex post* Ellenőrzés.

Az **Oktatás és Kiadványok Főosztálya** (17 fő) felelős a képzésekért, a tananyagok szétosztásáért és a KÉ szerkesztéséért. Két osztályra tagolódik: Oktatás és Tananyagok Közzétételének Osztálya és a KÉ Osztálya. Az **Oktatás és Tananyagok Közzétételének Osztálya** (8 fő) a közbeszerzési alapelvekről és szabályokról szóló információs anyagokat juttatja el az ajánlatkérőknek és ajánlattevőknek, képzéseket szervez a választottbíráknak, valamint működteti az LKH weboldalát. Részt vesz a lengyel közbeszerzési rendszer fejlesztését szolgáló támogatási programok végrehajtásában. Ellenőrzi és terjeszti az LKH munkatársai, vagy a külső tanácsadók által elkészített kiadványokat. 2005-ben az LKH költségvetéséből 2.500 fő részvételével mintegy 80 kurzust, PHARE finanszírozással 5.400 fő számára 187 kurzust szervezett. A képzést és a kiadványok elkészítését célzó PHARE költségvetés 1,5 millió Euró volt (a segítségnyújtási projekt teljes költségvetése). A **Közbeszerzési Értesítő Osztályának** (9 fő) legfontosabb feladatai a KÉ kiadásához kötődnek (a Kbtv. 14a cikke alapján), mely a hivatalos forrása a közbeszerzési szerződésekkel kapcsolatos információknak Lengyelországban. A KÉ Osztály fogadja, és formai szempontból ellenőrzi az Értesítőben megjelenésre kerülő hirdetményeket, ellenőrzi az Értesítő papír alapú számainak terjesztését és előkészíti elektronikus változatának megjelentetését az LKH weboldalán (7 fő). 2005-ben 36.029 hirdetményt tettek közzé. A lengyel klasszikus és közszolgáltató ajánlatkérők 12.380 szerződést és tervpályázati eljáráshoz kapcsolódó hirdetményt jelentettek meg az EU Hivatalos Lapjában 2005-ben.

A **Nemzetközi Együttműködés, Tanulmányok és Elemzések Főosztálya** (6 fő) felelős az LKH nemzetközi kapcsolattartásáért és más országok közbeszerzési kérdésekért felelős szervezeteivel, illetve nemzetközi szervezetekkel való együttműködésért. A főosztály gyűjti össze és terjeszti a külföldi és nemzetközi közbeszerzési előírásokkal, valamint eljárásokkal kapcsolatos információkat. Elemzi a lengyel közbeszerzési rendszer és közbeszerzési piac működését, várható fejlődését. Elkészíti és a Miniszterek Tanácsa elé terjeszti a közbeszerzési rendszer működéséről szóló éves beszámolót (3 fő). A főosztály felelős az Európai Bizottsághoz benyújtandó statisztikai

beszámoló elkészítéséért is, összhangban az EU irányelveinek vonatkozó rendelkezéseivel. Végül a főosztály gyűjti össze a statisztikai és egyéb adatokat (3 fő).

A **Fellebbezések Irodája** (11 fő) végzi a Kbtv. szerinti jogorvoslati eljárásokhoz kapcsolódó feladatokat és segíti a fellebbezési tanácsok munkáját. A közbeszerzési döntések elleni panaszokat a kérdéses ajánlatkérőhöz kell benyújtani (elsőfok), mielőtt az LKH független fellebbezési tanácsai megvizsgálják azokat másodfokon is. A regionális bíróságok (melyek teljesen elkülönülnek az LKH-tól) jelentik a közbeszerzési ügyekben a legmagasabb szintű és egyben utolsó jogorvoslati lehetőséget. A fellebbezéseket három döntőbiztosból álló tanácsban bírálják el, akiket az LKH elnöke jelöl ki nyilvános sorsolás alapján. 2005-ben 4.094 fellebbezés volt, melyek közül 563-at vizsgáltak felül harmadfokon. Az iroda tevékenységei közé tartozik: a döntőbiztosok névjegyzékének vezetése, a fellebbezett eljárások irattározása, a döntések tervezeteinek elkészítése (melyeket az elnök bocsát ki) a döntőbiztosok jegyzékébe való felvételtől és törlésről. Az osztály együttműködik az Oktatás és Kiadványok Osztályával is, a döntőbiztosok képzésnek biztosítása érdekében.

A **Szervezési és Pénzügyi Iroda** (23 fő) támogatja az LKH-t könyvelési, adminisztrációs és szervezeti szempontból. Feladatai közé sorolhatjuk az LKH költségvetése tervezetének elkészítését, befektetési tervezést, a kiadások ütemezését, beszámoló összeállítását és a költségvetés végrehajtásával kapcsolatos adatok összegyűjtését. Az iroda fogadja és továbbítja a levelezést, gyűjti és tárolja a dokumentumokat és kezeli az LKH irattárát. Ez az osztály kezeli a belső számítógépes hálózatot is, csakúgy, mint az LKH weboldalát.

A Jogi Főosztály (Európai Jogi Osztály) (3 fő) tölti be az **Európai Bizottság kapcsolattartó pontjának** szerepét és felelős az EU tanácsadó bizottságaiban a nemzeti álláspont képviseletéért. A PPN-ben való részvételt (3 fő) és az UNCITRAL-ban a nemzeti közreműködést (1 fő) szintén az LKH szervezi a Nemzetközi Együttműködés, Tanulmányok és Elemzés Főosztályán keresztül. A nemzeti álláspont GPA-ben való képviseletét a Jogi Főosztály (Európai Jogi Osztály) látja el (3 fő). Az egyéb nemzetközi kapcsolattartás a Nemzetközi Együttműködés, Tanulmányok és Elemzés Főosztálya felelősségi körébe tartozik. A klasszikus és közszolgáltató szektor ajánlatkérői és az ajánlattevők számára az LKH help desk-je és a Jogi Főosztály (Jogi Vélemények Osztálya) nyújt **jogi és egyéb tanácsadást**, mely véleményt alkot és értelmezi a közbeszerzési szabályokat. Jogi és egyéb tanácsadó szolgáltatást a tanácsadó cégek is végeznek.

Valamennyi köztisztviselő és az LKH majdnem minden dolgozója rendelkezik egyetemi végzettséggel és sokan közülük jogászok. Különösen az Európai Jogi Osztály (3 fő) és a Nemzetközi Együttműködés, Tanulmányok és Elemzések Főosztálya (3 fő) dolgozóinak egy része ismeri jól az EK jogot. A Jogi, Ellenőrzési, Nemzetközi Együttműködés, Tanulmányok és Elemzések, valamint az Oktatás és Kiadványok Főosztályai alapos ismeretekkel rendelkeznek a Kbtv.-ről. A közbeszerzések pénzügyi és technikai oldalát az ajánlatkérőknél tapasztalatot szerző munkatársak ismerik. 2005-ben az LKH eredeti költségvetése (az állami költségvetésből biztosított források) közel 9,5 millió lengyel zloty (kb. 2,37 millió Euró) volt. A költségvetés része az állami költségvetésnek és a költségvetési törvénynek megfelelően készítik el. A fellebbezési eljárások díjait fedezik a kötelező regisztrációs díjak.

A **Közbeszerzési Tanács (KT)** az LKH elnökének tanácsadó testülete. A KT a miniszterelnök által kijelölt 10-15 tagból áll. Jelenleg 14 tagja van a Tanácsnak. A parlamenti csoportok, a nemzeti önkormányzati szövetségek, és a nemzeti vállalkozói szövetségek javaslatokat tehetnek a jelöltek személyére. A KT elnökét a miniszterelnök jelöli ki a tagok közül. Az alelnököt szintén a tanács tagjai közül nevezik ki. A KT szerepe az LKH elnöke által előterjesztett, a közbeszerzési rendszerrel kapcsolatos különösen fontos ügyekben történő vélemény-nyilvánítás; a közbeszerzési szerződésekkel kapcsolatos jogi normákkal kapcsolatos vélemény-nyilvánítás; az LKH elnöke

közbeszerzési rendszer működéséről készített éves beszámolójának véleményezése; valamint a közbeszerzési rendszerben a Kbtv.-ben meghatározott feladatokat betöltő személyek szakmai etikai szabályainak megalkotása.

Az LKH-n kívül csak korlátozott feladatokat látnak el más szervezetek. A közbeszerzésekkel összefüggésben felmerülő korrupciós és egyéb bűncselekmények esetében az **Ügyészség** végzi a nyomozást. 2005-ben az LKH Elnöke 18 jogsértésről tájékoztatta a **Közpénzügyi Felelőség Ügynökét**. Az ügynöknek jogában áll fegyelmi eljárást lefolytatni azok ellen az ajánlatkérők nevében eljáró személyek ellen, akik megsértik a Kbtv.-t. A módosított Kbtv. alapján, mely 2006. május 25-én lépett hatályba, a miniszterelnök kijelölheti azt az intézményt, mely **központosított beszerzői** feladatokat lát el más ajánlatkérők számára. Mivel ez egy új szabály, jelenleg nincs központosított beszerző szervezet Lengyelországban. A regionális bíróságok végzik a **bírósági jogorvoslatot**.

17. Portugália

Portugália a **decentralizált** közbeszerzési szervezetrendszerek közé sorolható, számos intézménnyel. Ugyanakkor várható, hogy a rendszer hamarosan átalakul egy központosítottabb közbeszerzési szervezetrendszeré. Nevezetesen tervezik, hogy létrehozzák az **Unidade Nacional de Compras-t (UNC, Közbeszerzés Központi Intézménye)**. E szervezet feladata lenne nemzeti szinten koordinálni a közbeszerzéseket, biztosítani a nemzeti politikák összehangolását, ellenőrzését és végrehajtását a különböző minisztériumok közbeszerzési főosztályainál, valamint az e-közbeszerzés folyamatát irányítani. Portugália részben vertikális közbeszerzési szervezetrendszert is kiépített a Câmara Municipal e Junta de Freguesia és a Regiões Autonomas de Açores e Madeira által, melyek területükön függetlenül irányíthatják a közbeszerzéseket.

Jelenleg a **Direcção Geral dos Assuntos Comunitários (DGAC)** tölti be a Bizottság kapcsolattartó pontjának szerepét és felelős az UNCITRAL-ban a nemzeti álláspont képviseletéért. Az EU tanácsadó bizottságaiban a nemzeti képviseletet az árubeszerzésekkel és szolgáltatás-nyújtásokkal összefüggésben a **Direcção Geral do Património (DGP)**, míg az építési beruházások vonatkozásában az **Instituto de Mercados de Obras Públicas e Particulares Imobiliárias (IMOPPI)** látja el. A DGAC, DGP és az IMOPPI részt vesz a PPN-ben, míg a GPA-ben a nemzeti álláspont képviseletét a DGAC-n és a DGP-n keresztül hangolják össze. A DGP és az IMOPPI végzi a statisztikai és egyéb adatgyűjtést.

Az elsődleges **jogalkotás**, az eljárásminták és munkafolyamatok kidolgozása, valamint a közbeszerzési politika fejlesztése a **kormány** feladatát képezik. A jogszabálytervezetek elkészítésére kijelölt főosztályok a kabinet miniszter részére küldik meg a tervezeteket, aki azt továbbítja az érdekelt felek részére, akik javaslatokat tehetnek a dokumentum javítása érdekében. A kormány jogszabályt is kiadott a közbeszerzési dokumentummintákról. Egyes információk megtalálhatóak a www.compras.gov.pt portálon, de nem működtetnek help desk-et is. Nincs nemzeti oktatási program, bár az Instituto Nacional de Administração (INA) szervez kapcsolódó kurzusokat.

Számos **központi beszerző** szervezet működik. A Pénzügy- és Közigazgatási Minisztérium egy kis szervezeti egysége (**Direcção de Serviços do Aproveitamento Público – DSAP**, mely a **Direcção Geral do Partimónio – DGP** részét képezi) indítja meg azokat a nemzetközi eljárásokat, melyek célja az általános költségvetés szempontjából jelentős termékek gazdasági és pénzügyi feltételeinek megteremtése. Az egység a közbeszerzéseken kívül más feladatokat is ellát. Más ajánlatkérők a DSAP által számítógépekre, nyomtatókra, szoftverre, hálózatokra, másolókra, papírtermékekre és más irodaszerekre, olajra, mobiltelefon szolgáltatásokra, járművekre és szállodai/ közlekedési szolgáltatásokra megkötött keretmegállapodások feltételeinek megfelelően

szereznek be termékeket. Az Oktatási Minisztérium szintén rendelkezik szervezeti egységekkel, melyek egyes iskolák számára szereznek be árukat. Hasonló szervezeti egység működik az egészségügyi szektorban is (IGIF – Instituto de Gestão Financeira da Saúde), mely közvetlenül az Egészségügyi Minisztériumnak tartozik beszámolási kötelezettséggel. 2005-ben 224 millió Euró értékben kötöttek meg szerződéseket a keretmegállapodások alapján, egy mintegy 1.556 milliárd Eurós közbeszerzési piacon. A DGP mintegy 440 keretmegállapodás megkötésében működött közre.

A DGP (melynél kilenc köztisztviselő foglalkozik közbeszerzésekkel) főigazgatóját a miniszter nevezi ki. A további intézmények vezetőit szintén miniszterek nevezik ki. A különböző intézmények költségvetései az állami költségvetés részét képezik.

18. Románia

Románia a **központosított** közbeszerzési rendszerek közé sorolható, ahol a Nemzeti Közbeszerzési Szabályozó és Ellenőrző Hatóság tölti be a központi szerepet. További fontos intézmény az Általános Kommunikációs és Információs Technológiai Felügyelőség, a Pénzügyminisztérium Közbeszerzési Ellenőrző és Koordináló Egysége, és a Vitamegoldó Tanács.

A **Nemzeti Közbeszerzési Szabályozó és Ellenőrző Hatóság (NKSZEH)** közvetlenül a Miniszterelnöknek tartozik beszámolási kötelezettséggel. Az NKSZEH feladatai közé tartozik: a **tanácsadás a kormány**nak a közbeszerzési politikával kapcsolatban; elsődleges és másodlagos **jogszabályalkotás**; eljárás-, szerződésminták és általános szerződési feltételek kidolgozása; **keretmegállapodások**, PPP-k és koncessziók előmozdítása; jogi és egyéb **tanácsadás** a klasszikus és közszolgáltató ajánlatkérők számára. **Bírsággal sújtja** a közbeszerzési szabályokat megsértő ajánlatkérőket. Az NKSZEH **éves beszámolót készít a kormány**nak a közbeszerzési rendszer működéséről, statisztikai és egyéb adatok alapján. Közzéteszi a közbeszerzési jog és politika alkotásával kapcsolatos információkat. **Oktatási és kutatási feladatokat** is ellát, nemzeti képzési programot szervez a klasszikus és közszolgáltató szektor számára, elősegíti az egyetemeken, a főiskolákon és a magánszervezetek által szervezett független oktatást és kutatást. Ezen túlmenően kutatási programot szervez a közbeszerzés jogi, gazdasági és politikai vetületeiről, és e témakörökkel kapcsolatban részt vesz a nemzeti és nemzetközi tudományos és egyéb eseményeken.

Az **e-közbeszerzést** az NKSZEH (politikai szempontból) és az **Általános Kommunikációs és Információs Technológiai Felügyelet (ÁKITF)** működteti, az utóbbi felelős az elektronikus létesítményekért. Az NKSZEH jelenteti meg a **Nemzeti Közbeszerzési Értesítőt**, ideértve azoknak a hirdetményeknek az elutasítását is, melyek nem felelnek meg a követelményeknek. Az ÁKITF a hirdetmények technikai közzétételével kapcsolatos feladatokat látja el és továbbítja az ajánlatkérők hirdetményeit az EU Hivatalos Lapjához (mintegy 30 fő).

Az NKSZEH-t 2005. júliusában hozták létre és 2005. novemberében kezdte meg működését. Jogi alapjait a 74/2005 sürgősségi rendeletet jóváhagyó 111/2006 törvény rögzíti. Az NKSZEH az **elnök** és **alelnök** irányítása alatt a Miniszterelnök hivatalának alárendelve működik. **Költségvetése** része az általános állami költségvetésnek, évente mintegy 2,5 millió Euró (2005-ös adat). Az NKSZEH **4 főosztályra** tagolódik: Politika és Szabályozás, Működés Fejlesztése, Ellenőrzés és Felügyelet és végül Gazdaság és Ügykezelés. Az utóbbit az NKSZEH **főtitkára** vezeti. Egy **tanácsadó bizottságot** is működtetnek. Az NKSZEH 70 munkatársat foglalkoztat teljes munkaidőben, de a törvény alapján betölthető álláshelyek száma 125. A munkavállalók 90 %-a különböző területeken szerzett egyetemi diplomával rendelkezik: közgazdász, jogász, vagy mérnök. Az NKSZEH esetében is irányadóak a közigazgatás előmeneteli szabályai. A felső- és középvezetés 2005-ben számos, SIGMA támogatással megvalósított képzést hasznosíthatott. Ezen túlmenően 2002-ben 400.000

Eurós twinning projektet, 2003-ban 1,5 millió Eurós, 2006-ban 2 millió Eurós technikai segítségnyújtási programot valósítottak meg (lásd: www.anrmap.ro).

A **Pénzügyminisztérium** Közbeszerzési Koordinációs és Ellenőrzési Főosztálya (KKEF) valósítja meg a közbeszerzési szerződések *ex ante* ellenőrzését. E rendszert nemrégiben, Románia uniós csatlakozására figyelemmel vezették be. A minisztériumban mintegy 130 fő foglalkozik ezen ellenőrzési forma megvalósításával.

A **Nemzeti Közigazgatás Intézet** szervez kurzusokat az NKSZEH munkatársainak.

A 89/665/EGK irányelv 2. cikkének (8) bekezdése értelmében vett **közbeszerzési jogorvoslati szerv** a **Nemzeti Jogvitamegoldó Tanács** (50 fő). Döntéseik ellen a Fellebbviteli Bírósághoz lehet fellebbezéssel fordulni. A **nyomozóhivatalok** foglalkoznak a közbeszerzési ügyekben megvalósított korrupciós és más bűncselekményekkel. A **Számvevőszék** ellenőrzi az ajánlatkérők közbeszerzési tevékenységét, és ellátja a közbeszerzési döntések bírósági jogorvoslatát.

19.Szlovák Köztársaság

A Szlovák Köztársaság **központosított** közbeszerzési szervezetrendszerrel rendelkezik, a legtöbb feladatot a Közbeszerzési Hivatal (KH) látja el. Ugyanakkor egyes feladatokra **vertikális** szervezetrendszert is létrehozta: a KH-nak két regionális irodája is van, ugyanakkor ezek nem rendelkeznek jogi személyiséggel.

A **Közbeszerzési Hivatal** 2000-ben a 263/1999 Coll. számú közbeszerzési törvény (Kbtv.) hozta létre. A KH jelenlegi jogszabályi alapjait ugyanakkor a 25/2006. számú, 2005. december 14-i törvényben találjuk, ez a törvény ültette át Szlovákiában az új EU-s irányelveket. A KH fejleszti a közbeszerzési **politikát**, útmutatókat és utasításokat készít, és összeállítja az elsődleges és másodlagos **jogszabályok tervezeteit**. E folyamat része az éves Jogalkotási Terv kormányzati elfogadása, e tervnek megfelelően készíti el a KH a tervezeteket. A minisztériumok és központi állami szervek észrevételeket tehetnek. Miután ezen észrevételek mindegyikét figyelembe vették, a tervezetet a kormány elé terjesztik, mely jóváhagyja azt, mielőtt elküldené a parlamentnek. A törvényt az Elnök írja alá, majd végül kihirdetik. A KH feladatai közé tartozik a közbeszerzésekkel kapcsolatos koncepciók elkészítése, a közbeszerzések igazgatása és ellenőrzése, éves beszámoló benyújtása a kormány felé a hivatal tevékenységéről, és, kérésre, a parlament bizottsága felé. A KH közzéteszi az irányelvek értékhatárait meghaladó értékű szerződésekre irányadó értékhatárok szlovák koronában meghatározott értékeit, vezeti az ajánlattevők kötelező listáját, elkészíti a szakmai és továbbképzési programokat a közbeszerzések terén, kiadja a szakképzettség igazolásait, vezeti a szakképzett személyek névjegyzékét, módszertani iránymutatást nyújt és eljárás-, illetve dokumentummintákat fejleszt ki, bírságokat szab ki, valamint ellátja a Kbtv.-ben rábízott további feladatokat. A KH tölti be a **Bizottság kapcsolattartó pontjának** szerepét, részt vesz az EU tanácsadó bizottságai, az e-közbeszerzési és statisztikai munkacsoport munkájában. A KH tagja a PPN-nek és előkészíti a GPA-ben képviselt nemzeti álláspontot. Közreműködik a CIRCA munkacsoportokban, valamint figyeli az EU Közbeszerzési Kutatóműhely (EU Public Procurement Learning Lab), az EU Hivatalos Lapjának, a SIMAP-nak és a TED-nek a tevékenységét. Ápolja a kapcsolatokat az EU tagállamok, harmadik országok és más partnerek (Törökország, Románia, CARDS országok, USA, Világbank) társszervezeteivel. A KH pusztán statisztikai célokból a hirdetmények alapján nyomon követi a **keretmegállapodásokat**. Az *Éves tájékoztatót a közbeszerzési eljárás statisztikai értékeléséről* általában május végén nyújtják be a kormánynak. A KH adja ki a **Nemzeti Közbeszerzési Értesítőt** (mind papír és elektronikus változatban), és ellenőrzi azt is, hogy a hirdetmények megfelelnek-e a követelményeknek. 2005-ben 13.052 szerződést tettek közzé. A további kiadványok közé sorolhatjuk a **Közbeszerzési Lapot** (250 példányban), éves nemzetközi konferenciát, média interjúkat és konferenciákat, csakúgy, mint a napi sajtóban az

együttműködést az újságírókkal és 119 kiadványt. Valamennyi klasszikus és közszolgáltató ajánlatkérő felel azért, hogy hirdetésményeik helyesen jelenjenek meg nemzeti és EU-s szinten. 2005-ben a PR munkatárs 786 információkérésre válaszolt.

A KH **Nemzeti Oktatási Programot** fejlesztett ki igazolt független képzési központok számára. 2005-ben 723 résztvevővel 45 három napos kurzust tartottak. A KH elősegíti az egyetemek, főiskolák magánszervezetek független oktatási és kutatási tevékenységét. 2005-ben a minisztériumok, 2006-ben az oktatók számára szervezett előadásokat az új Kbtv. alkalmazásáról. 2006. februárja óta az új 2005-os Kbtv. szerint „az ajánlatkérő köteles értesíteni a Közbeszerzési Hivatalt írásban a hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárás indításáról, közvetlenül a tárgyalásra szóló felhívás megküldését követően, legkésőbb 14 nappal a szerződéskötést megelőzően”. A KH pusztán e kevésbé versenyztető jellegű eljárás megfelelő használatának ellenőrzéséért, felülvizsgálatáért és nem annak engedélyeztetéséért felelős.

A KH tölti be a 89/665/EGK irányelv 2. cikkének (8) és 92/13/EK irányelv 2. cikkének (9) bekezdései értelmében vett **közbeszerzési jogorvoslati szerv szerepét**. Bírsággal sújtja azokat az ajánlatkérőket, melyek megszegik a közbeszerzési szabályokat. 2005-ben 856 ügy volt és 22 ajánlatkérőt bírságoltak meg. Az ajánlatkérők és szerződő partnerek közötti **viták megoldását** a KH Panaszok Ügyében Hozott Belső Intézkedések és Határozatok Osztálya végzi, melyhez 1.089 követelés érkezett, melyek közül 108 volt az EU értékhatárai felett. Tizenhat fellebbezést terjesztettek elő a Fellebbviteli Bizottsághoz, mely független szakértők bevonását kérte. A KH az illetékes bíróságok elé terjeszti a közbeszerzési törvény megszegésével kapcsolatos bírósági jogorvoslati ügyeket. A rendőrség és az Ügyész vizsgálja a közbeszerzési ügyekkel kapcsolatos korrupciós és egyéb bűncselekményeket. Az ajánlatkérők közbeszerzési tevékenységét a KH belső ellenőrzése és egy külső könyvvizsgáló is ellenőrzi. A KH által végrehajtott fegyelmi intézkedések hatással lehetnek az ajánlatkérő nevében eljáró hivatalnokokra is: 2005-ben 140 ilyen intézkedést alkalmaztak. A KH nem foglalkozik a szerződések *ex ante* ellenőrzésével.

A KH-nak nem feladata a bírói jogorvoslat a közbeszerzések terén. E körben a bíróság jogosult döntéshozatalra, 2005-ben 22 ügy volt folyamatban.

A KH székhelye Pozsonyban van, a hivatalt az **elnök** vezeti, akit a kormány nevez ki és ment fel. Az elnökhelyettest az elnök javaslatára a kormány nevezi ki és menti fel. Hivatali idejük öt év, mely egyszer megújítható. A 25/2006. sz. Törvény 111. cikke alapján az elnök és alelnök megbízatása hivatali idejének lejártával, hivatalából való lemondással, a szlovák kormány általi felmentéssel, halálával, vagy holtnak nyilvánításával **szűnik meg**. A kormány eltávolíthatja az elnököt vagy alelnököt, amennyiben jogerős ítéletben megállapították, hogy szándékos bűncselekményt követett el, megfosztották, vagy korlátozták cselekvőképességében jogerős bírósági ítéletben, az elnöki vagy alelnöki tisztséggel összeférhetetlen tisztséget tölt be, vagy tevékenységet lát el, illetve hat egymást követő naptári hónapon keresztül nem látta el hivatali feladatait. A kormány felfüggesztheti az elnök és az alelnök megbízatását, amennyiben hivatali tevékenységével összefüggésben büntetőeljárás indult ellenük. A KH **szervezeti egységei** a következők: Elnök Hivatala, Alelnök Hivatala, Jogalkotási és Módszertani Osztály, Újság és Jegyzékek Osztálya, Panaszok Ügyében Hozott Belső Intézkedések és Határozatok Osztálya, Vizsgálati Osztály, Európai Integrációs és Nemzetközi Együttműködési Osztály, az Állami Szolgálat Hivatala, Gazdasági és IT Osztály, Jogorvoslati Bizottságok és az Elnökhelyettes Hivatalának Fellebbviteli Bizottsága. 2006. elején vezettek be néhány szervezeti változást, ez a KH jelenlegi szervezeti ábrája. A hivatal 110 **munkatársat** foglalkoztat, közülük 90 köztisztviselő és 20 munkavállaló. Majdnem minden munkatárs rendelkezik főiskolai vagy egyetemi végzettséggel. **Költségvetése** önálló fejezet az állami költségvetésen belül (<http://www.finance.gov.sk/EN>). 2005-ben 58,42 millió szlovák korona volt (1.475 millió Euró). A díjak, bírságok és biztosítékok az állami költségvetés bevételeit képezik.

A KH három **helyi irodával** rendelkezik Nyitrában (3 fő), Žilinában (4 fő) és Kassán (5 fő). E szervezeti egységek nem rendelkeznek jogi személyiséggel.

A KH **nem lát el központi beszerző feladatokat**. A 7.000 klasszikus és közszolgáltató ajánlatkérő saját maga folytatja le közbeszerzéseit és felelős közbeszerzési tevékenységéért. A kormány tervezi az áru és szolgáltatás-megrendelések beszerzéseinek központosítását és az elektronikus alkalmazások előmozdítását a közbeszerzések területén. A KH nem foglalkozik sem a koncessziókkal, sem a PPP-vel, és feketelistát sem vezet. Vezet a minősítési listát, melyen 2005-ben 4.149 vállalkozás szerepelt (679 természetes és 3.470 jogi személy), és a hivatalos közbeszerzési hivatalnokok névjegyzékét. 2005-ben 56 vizsgát szerveztek és 745 jelentkező közül 697 személy került fel a KH listájára, így összesen 6.170 minősített személy van a Szlovák Köztársaságban.

20.Szlovénia

Szlovénia a **részben központosított** közbeszerzési szervezetrendszer közé sorolható. A fő közbeszerzési intézmény – egy Parlament által kibocsátott törvényben e szervezatként megjelölve – a **Közbeszerzési, Közszolgáltatási és Koncessziós Főosztály (KKKF)**, mely a Pénzügyminisztérium (PM) Köztulajdon Igazgatóságának alárendelve működik. A KKKF nem az egyetlen közbeszerzésekkel foglalkozó szervezet, hiszen a Közigazgatási Minisztérium, valamint az Egészségügyi Minisztérium szintén ellát bizonyos feladatokat.

A KKKF **jog- és politikaalkotási feladatokat** lát el, mint például az elsődleges és másodlagos jogszabályok tervezeteinek elkészítése, a közbeszerzési politika fejlesztése, illetve eljárásminták és munkafolyamatok kidolgozása, szerződésminták, utasítások készítése, jogi és egyéb tanácsadás a klasszikus és közszolgáltató ajánlatkérők, illetve az ajánlattevők számára. **Nemzeti közbeszerzési jogalkotási** feladatkörében a KKKF mindkét oldal érdekeltjeivel egyeztet, így a beszerzőkkel (főképp központi szinten működő közjogi szervek) és az eladókkal (Kereskedelmi Kamara, a legnagyobb szállítók) is, a különböző szinteken működő munkacsoportokon keresztül. A KKKF tölti be az Európai Bizottság szlovén **kapcsolattartó pontjának** szerepét, és képviseli a nemzeti álláspontot az EU tanácsadó bizottságaiban, az UNCITRAL-ban és a GPA-ben. Részt vesz a Közbeszerzési Hálózatban. A KKKF **éves beszámolót** nyújt be a **kormány**nak a közbeszerzési rendszer működéséről, és statisztikai és egyéb adatokat gyűjt. Nem vezet minősítési, illetve feketelistát. Nem működik olyan hatóság, mely jóváhagyná az egy forrásból megvalósuló, vagy kevésbé versenyztető jellegű, illetve kevésbé átlátható eljárások alkalmazását. E körben az ajánlatkérő a felelősség, melynek be kell számolnia tevékenységéről a jogorvoslati és/vagy ellenőrző szervezetnek. 155 ajánlatkérő van, a teljes közbeszerzés értéke 108 millió Euró volt 2005-ben.

A KKKF nyolc egyetemi végzettséggel rendelkező köztisztviselő **munkatársat** foglalkoztat teljes munkaidőben. Egy főosztályvezető van, a szervezet nincs további egységekre tagolva. A különböző feladatokat megosztják egymás között a munkatársak. A főosztály kiadásait a minisztérium és a kormány általános költségvetéséből finanszírozzák.

A **Szlovén Köztársaság Hivatalos Lapja** felelős a közbeszerzési hirdetmények közzétételéért és azok megfelelőségének ellenőrzéséért. A 2005-ben közzétett hirdetmények számlását még nem fejezték be.

Működik **központosított közbeszerzés**: egyes termékek és szolgáltatások különböző kormányzati szervek számára történő beszerzését összegyűjtik a Közigazgatási Minisztériumban (a helyi szinten működő közigazgatási egységek számára és egyes beszerzési tárgyakra, mint az IT, irodabútorok és

gépjárművek). Az Egészségügyi Minisztérium a kórházak és más egészségügyi intézmények számára szükséges orvosi felszerelések és egyes termékek beszerzését látja el.

A **Nemzeti Jogorvoslati Bizottság** (NJB) tölti be a 89/665/EGK irányelv 2. cikkének (8) bekezdése értelmében vett közbeszerzési jogorvoslati szerv szerepét. 2005-ben az NJB 83 ajánlatkérőt hallgatott meg. Nem alkalmaztak fegyelmi intézkedéseket az ajánlatkérő nevében eljáró hivatalnokokkal szemben, de 497 döntés ellen kezdeményeztek bírói jogorvoslatot. A központi közbeszerzési intézmény nem valósít meg *ex ante* ellenőrzést előzetes jóváhagyás formájában.

A közbeszerzésekért felelős köztisztviselők részt vesznek a magánszervezetek által megvalósított képzési programokban.

21.Svédország

Svédország a **részben központosított közbeszerzési** szervezetrendszerek közé sorolható számos felelős központi intézménnyel és decentralizált megoldásokkal a helyi és regionális szinteken egyaránt. Központi szinten az **NOU** (Nämnden för Offentlig Upphandling) és a Pénzügyminisztérium tölt be kulcsszerepet. A regionális és helyi szinten működő közbeszerzési intézmények főképp jogi tanácsadást végeznek az ajánlatkérők számára és számos fejlesztési kezdeményezést indítanak el. Említést érdemel, hogy számos feladatot a magánszektor lát el.

A **Pénzügyminisztérium** felelős az elsődleges és másodlagos jogszabályok tervezeteinek elkészítéséért és a Bizottság kapcsolattartó pontjának szerepét tölti be. A minisztérium egy ügyvédet bízott meg azzal, hogy részt vegyen az UNCITRAL-ban. Jelenleg három teljes munkaidőben foglalkoztatott köztisztviselő foglalkozik a közbeszerzési ügyekkel a minisztériumban.

Az **NOU** egy, a kormányt támogató felügyeleti szerv. Részt vesz a közbeszerzési politika megalkotásában, jogi véleményeket ad ki, segíti a kormányt nemzetközi kapcsolatokkal, válaszol tanácsadó alapon az ajánlattevőktől érkezett panaszokra és a bizottság megkereséseire. Fejleszti a közbeszerzési politikát, iránymutatásokat, utasításokat készít, és összeállítja a kormány számára a közbeszerzési rendszer működéséről szóló éves beszámolót. Tanácsot ad a kormány számára a közbeszerzési politikáról, és tájékoztatást nyújt a klasszikus, illetve közszolgáltató ajánlatkérőknek, valamint az ajánlattevőknek a jogszabályokról és a joggyakorlatról. 2005-ben a NOU közbeszerzési konferenciát is szervezett 500 résztvevő számára. Az ajánlatkérők és ajánlattevők között felmerült vitákkal kapcsolatban a NOU kötelező erővel nem rendelkező véleményt nyilváníthat. Nincs ugyanakkor felhatalmazva arra, hogy felfüggeszesse az eljárásokat, vagy kártérítést ítéljen meg. A NOU a Pénzügyminisztériumnak alárendelve működik, ugyanakkor napi szintű működésében független attól.

A NOU egy **nemzeti bizottság**, tagjait a különböző érdekeltek javaslatára a kormány nevezi ki. A nyolc tagból álló teljes bizottság a NOU kollektív vezetését testesíti meg. Az ajánlatkérők és ajánlattevők képviselői egyaránt tagjai e testületnek. Az **elnök** egy bíró, a Közigazgatási Fellebbviteli Bíróság fősztályvezetője. A bizottság havonta egyszer ülésezik. A napi tevékenységet a **titkárság** látja el, mely kilenc vagy tíz munkavállalóból áll (többségében ügyvédek vagy egyetemi végzettséggel rendelkező közgazdászok), akiket az **igazgató** irányít. A titkárság nem tagolódik további szervezeti egységekre. 2005-ben a NOU **költségvetése** körülbelül 9 millió svéd korona volt (994.750 Euró), melyet az általános kormányzati költségvetésből finanszíroztak.

A Pénzügyminisztérium és a NOU szervezi a nemzeti álláspont képviselét az EU tanácsadó bizottságaiban, részt vesz a PPN-ben és információt szolgáltat az új közbeszerzési jogalkotásról. A GPA-ban a nemzeti álláspont képviselét a **Külügyminisztérium** szervezi a NOU és a **Nemzeti**

Kereskedelmi Bizottság (Kommerskollegium) támogatásával. A NOU a **Statisztika Svédország** állami ügynökség segítségével gyűjti a közbeszerzésekkel kapcsolatos statisztikai adatokat.

A jogalkotásra a **kormány egy bizottsága** tesz javaslatot, melyet megküldenek véleményezésre a hatóságoknak, helyi önkormányzatoknak és valamennyi érdekelt félnek, mielőtt azt benyújtják a **parlamentnek**. 2005. decemberében a felelős miniszter egyeztetést tartott az érdekeltekkel: az ajánlatkérők, helyi önkormányzatok, ügyvédi irodák, Kereskedelmi Kamarák és a NOU bevonásával.

A **különböző osztályok** feladata az eljárásminták és munkafolyamatok, közbeszerzési dokumentum- és szerződésminták kidolgozása.

A **Versenyhivatal** felügyeli a versenyt, és elvileg beavatkozhat a versenyjogi vetületű vagy a közbeszerzési eljárásokkal kapcsolatos visszaélésekkel összefüggő ügyekbe.

A közbeszerzési **hivatalos lapok** (papír vagy elektronikus formában) megjelentetését, ideértve a hirdetések közzétételét és tartalmi ellenőrzését is, **magántársaságok**, mint például az Allego, Opic és mások végzik.

Tanácsadó tevékenységet a Kormányzati Közbeszerzés Koordinációja és a Svéd Helyi és Regionális Önkormányzatok Szövetsége is végez.

Közbeszerzési tárgyú **képzéseket** a Svéd Közbeszerzők Szövetsége és az Allego kínál. Stockholmban és Linköpingben az általános jogi egyetemi képzés részeként működtetnek egy kurzust beszerzőknek és egy speciális kurzust ügyvédeknek.

A NOU és a Versenyhivatal esetenként részt vesz **kutatásokban**, de nincs kutatási program.

A **keretmegállapodásokat** a kormányzati és a helyi önkormányzati együttes közbeszerzésekben alkalmazzák. Bármely ajánlatkérő, mely nagy mennyiségeket vásárol, vagy speciális tudással rendelkezik egyes területeken, köthet keretmegállapodásokat saját – és más ajánlatkérők – szükségleteinek kielégítésére. Például a Svéd Fegyveres Erők rendelkeznek egy keretmegállapodással utazási és szállodai szolgáltatásokra; mások IT felszerelésük és szolgáltatásaik legnagyobb részét vásárolják meg így. Az összes szerződés 12%-a része a kormány keretmegállapodásainak, de **nincs központi beszerző** szervezet. Esetenként alkalmazzák az elektronikus közbeszerzést, de nincs teljes e-közbeszerzési eljárás. Leginkább az elektronikus megrendeléseket és számlázást használják.

A 89/665/EGK irányelv 2. cikkének (8) bekezdése értelmében vett közbeszerzési **jogorvoslati szerv** szerepét a 24 közigazgatási bíróság tölti be, a közbeszerzési eljárások folyamán a szerződés megkötését megelőzően felmerült jogvitákkal kapcsolatban, míg a kártérítési ügyekben a polgári bíróságok járnak el. Működik egy **békéltető**, de soha nem éltek még ezzel a lehetőséggel.

Tervezik az ellenőrző rendszer erősítését és egy **legjobb gyakorlat egység** kifejlesztését. A részleteket még nem tisztázták. Az új jogszabályok várhatóan 2007. második felében készülnek el.

22. Egyesült Királyság

Az Egyesült Királyság a **részben központosított** közbeszerzési szervezetrendszerek közé sorolható, a kulcsfontosságú intézmény szerepét a **Kormányzati Kereskedelmi Iroda (Office of Government Commerce – OGC)** tölti be. Ugyanakkor számos feladatot megosztva látnak el

különböző szervezetek a nemzeti szinten, és Skócia, Észak-Írország és Wales regionális önkormányzatai is rendelkeznek saját intézményekkel.

Az OGC-t 2000-ben egy miniszteri rendelettel hozták létre, miután Sir Peter Gershon – az iroda későbbi első vezetője – irányításával felülvizsgálták a polgári kormányzat közbeszerzéseit. Az OGC-t a Királyi Kincstár (Pénzügyminisztérium) független irodájaként hozták létre, számos korábban különálló központi közbeszerzési intézmény – ideértve a Vásárlási Ügynökséget (Buying Agency), az Állami Tulajdon Tanácsadóit (Property Advisors for the Civil Estate), a Központi Számítógép és Telekommunikációs Ügynökséget (Central Computer and Telecommunications Agency) és a Kincstár Közbeszerzési Osztályát – összevonásával. Az OGC létrehozása jól tükrözi annak az igénynek a felismerését, hogy **szükség van egy erős központi tapasztalatgyűjtőre a közbeszerzési ügyekkel kapcsolatban**, annak érdekében, hogy segíthessenek a közszektornak jobb eredményeket elérni kereskedelmi tevékenységeik során, és így hozzájárulhassanak a kormány ambiciózus közszolgálati eredménymutatóinak megvalósításához. Az OGC működési köre jelenleg túlmutat az eredeti központi polgári kormányzati körön, és kulcsszerepet játszik abban, hogy véghezvigyék a kormányzat próbálkozásait a közigazgatás lehető leghatékonyabb működése megvalósítása érdekében. Ide tartoznak a következők: költségmegtakarítások, melyeket élvonalbeli szolgáltatások megvalósításába fektetnek be; a közszektor nagyobb projektjei és programjai sikerrátájának növelése, részben a projekt helyzetének felmérésére irányuló ellenőrzések formális rendszerének működtetésével; a közbeszerzési piac hatékony működésének megkönnyítése, szervezeti igazgatás és menedzsment. Az Egyesült Királyságban a közbeszerzési **joganyag** legnagyobb része másodlagos jogszabály szintű. Az OGC-ben működő **Kincstári Jogi Főosztály (Treasury Solicitor's Department)** jogászai felelősek az OGC irányításával a jogszabályok megalkotásáért. Az **egyeztetéseknek** jellemzően részét képezi az, hogy közzéteszik az egyeztetésre bocsátott, megfontolandó javaslatokat tartalmazó dokumentumot, és a kapcsolódó további javasolt kezdeményezéseket. A válaszokat az érdekelt érintettektől várják, határidőt szabnak a válaszok benyújtására. A válaszokat ezt követően szétosztják, és a javasolt álláspontot megfelelően módosítják. A teljes egyeztetési folyamatot a Miniszterelnöki Hivatal Jobb Szabályozási Igazgatója (Better Regulation Executive of the Cabinet Office) által kibocsátott Egyeztetés Gyakorlatának Útmutatója (Code of Practice on Consultation) szabályainak megfelelően kell lefolytatni. Az **eljárásminták** és munkafolyamatok, a közbeszerzési dokumentum- és szerződésminták, iránymutatások és utasítások kidolgozása az OGC feladatai közé tartozik. E tevékenységbe ugyanakkor más intézmények is bekapcsolódnak, hatáskörükön belül. Az OGC fejleszti a **közbeszerzési politikát**, betölti a Bizottság kapcsolattartójának szerepét. Felelős az EU tanácsadó bizottságaiban, a PPN-ben, az UNCITRAL-ban és a GPA-ben a nemzeti álláspont képviseléséért, valamint más **nemzetközi képviselőért**. Nem készítenek éves beszámolót a kormány számára a közbeszerzési rendszer működéséről, de az OGC betölt egy hasonló feladatot. A **statisztikai és egyéb adatgyűjtés**, és az iránymutatások elkészítése szintén az OGC feladatai közé tartozik. Körülbelül 10 egyedi iránymutatást tettek közzé 2005-ben. Az OGC egy másik fontos feladata a **tanácsadás a kormány részére** a közbeszerzési politikával kapcsolatban. Az OGC jogi és egyéb tanácsadást végez a klasszikus, közszolgáltató ajánlatkérők, illetve az ajánlattevők számára (általános jelleggel, nem egyedi ügyekben – az ajánlatkérőknek ilyen esetben saját ügyvédeiktől kell tanácsot kérniük). Az OGC részt vesz a közbeszerzés jogi, gazdasági és politikai vetületeivel foglalkozó nemzeti és nemzetközi tudományos és egyéb eseményeken: 2005-ben körülbelül 10 ilyen eseményre került sor.

Az OGC jogi, közbeszerzési politikai vagy központi főosztályra, valamint szervezési és pénzügyi főosztályra tagolódik. Az OGC **Közbeszerzési Politikai Részlege (Procurement Policy Division – PPD)** feladata az Egyesült Királyság képviselője közbeszerzési ügyekben az Európai Bizottságnál, más EU-s partnereknél, valamint a WTO-nál és tagjainál, továbbá segítségnyújtás az Egyesült Királyság közszektora szervezetei számára a szabályok alkalmazásában. Vezető szerepet tölti be a kormány „pénzért értéket a közbeszerzésekben” politikája megvalósításában. E

szerepkör részét képezi az is, hogy az OGC megfontolja, tanácsot, illetve iránymutatást nyújt, hogy milyen mértékben vegyenek figyelembe egyes kérdéseket – mint például a fenntarthatóság – a jogi és politikai keretek kialakításakor. A PPD csapata két fő funkcionális egysége a következőkkel foglalkozik: 1) közbeszerzési politika fejlesztése, különösen az EU-s és WTO-s ügyekkel kapcsolatban, és 2) e politika alkalmazása, segítségnyújtás az érdekelt szervezetek számára a másik csapat részvételével kifejlesztett politikák alkalmazásában. A PPD-t egy vezető köztisztviselő felügyeli, a Részlegmenedzsmen Iroda (Divisional Management Office) segítségével, aki évente egyszer számol be az OGC igazgatósága egyik ügyvezető igazgatójának. Az OGC **Jogi Szolgáltatások Csapata (Legal Services Team)** támogatja a PPD tevékenységeit az OGC további részeivel együtt, jogi szempontból tanácsot ad a politika fejlesztéséhez és alkalmazásához. Mintegy nyolc ember dolgozik az OGC jog csapatában. Az OGC egész szervezetének 2005-2006-os pénzügyi évre tervezett költségvetése körülbelül 58 millió font lesz (86,117 millió Euró). A jelenlegi pénzügyi évre a PPD mintegy 1 millió fontot (1,485 millió Eurót) különített el. E számok fedezik valamennyi folyamatban levő költséget, és csak egy részt fordítanak az áruk és szolgáltatások külső forrásokból való beszerzésére. Az OGC éves költségvetését a Királyi Kincstár hagyja jóvá, miután megvitatták az üzleti terv megvalósításához szükséges források szintjét. Az üzleti terv az egyedi szervezeti egységek üzleti terveinek összessége. Az egyedi üzleti terveket és költségvetéseket az OGC Befektetési és Végrehajtási Tanácsa (Investment and Implementation Board) vizsgálja meg, biztosítva, hogy a különböző szervezeti egységekhez csoportosított források megfeleljenek a szervezeti célkitűzéseknek. Az OGC jelenleg körülbelül 500 embert foglalkoztat, többségében köztisztviselőket, ugyanakkor tanácsadókat is; közülük csak kevesen foglalkoznak a központi közbeszerzési politikával – összesen 25-en körülbelül. A munkatársak iskolai végzettségi háttere különböző. A PPD-nél dolgozók közbeszerzési szakképzésben részesültek, és jól ismerik az EK-t és a közbeszerzési jogot. A munkatársak nagy része ismeri a közbeszerzés pénzügyi és technikai vetületeit is.

A **Kormány Nemzeti Iskolája (National School of Government)** és a **Beszerzés Okleveles Intézete (Chartered Institute of Purchasing and Supply)** együttműködik a közbeszerzéssel foglalkozók közbeszerzési oktatása érdekében. Az OGC a képzések tartalmi részéhez járul hozzá.

Számos szervezet foglalkozik a keretmegállapodások előmozdításával; közülük a legfontosabb a **Vásárlási Megoldások (Buying Solutions – az OGC egyik egysége)** és a **Nemzeti Egészségügyi Szolgáltatások Beszerzési Ügynöksége (National Health Services Purchasing and Supply Agency – PASA)**, de más szervezetek is aktívak ezen a területen, mint például a **helyi önkormányzatok regionális közbeszerzési társulásai** és a **Nemzeti Egészségügyi Szolgálat (National Health Service)**. A Buying Solutions-nek több száz megállapodása van. A PASA 4500-zal rendelkezik. A Partnerships UK (Egyesült Királyság Partnerség) és a 4Ps PPP-kel és koncessziókkal is foglalkozik. Számos szervezet, köztük az OGC Buying Solutions és a **Közösségek és Helyi Önkormányzatok Minisztériuma (Department of Communities and Local Government)** is folytat elektronikus közbeszerzési eljárásokat. A Buying Solutions három fő e-közbeszerzési sémát felügyel.

Az OGC nem tölti be a közszeaktor központi beszerzőjének szerepkörét. E feladatot az OGC Végrehajtó Ügynöksége, az **OGC Buying Solutions** látja el, mely saját tevékenységein keresztül finanszírozza működését és saját ügyvezető igazgatóval rendelkezik, bár tagjai az OGC igazgatótanácsának. A közszeaktor szervezetei nem kötelesek az OGC szolgáltatásainak használatára, ugyanakkor úgy vélik, hogy segítségükkel magasabb értéket érnek el pénzükért.

Számos szervezet vesz részt a központi beszerzésben – legjelentősebb közülük az OGC Buying Solutions és a National Health Services Purchasing and Supply Agency (PASA). Az OGC Buying Solutions működése az Egyesült Királyság egész közszeaktorára kiterjed (több mint 1000 különböző ajánlatkérőre). A PASA tevékenysége pusztán a National Health Service-re irányul

(körülbelül 500 ajánlatkérő). 2005-ben a teljes közszektor közbeszerzési kiadásai meghaladták a 100 milliárd fontot (148,5 milliárd Euró). 2005-ben a Buying Solution-on keresztül megvalósított kiadások meghaladták a 2 milliárd fontot (2,97 milliárd Eurót). A 2004/05-ös költségvetési évben a PASA teljes kiadásai elérték a 3,6 milliárd fontot (5,35 milliárd Euró). Amint arra már a fentiekben utaltunk, más központi beszerzők is vannak, mint például a helyi önkormányzatok beszerzési társulásai.

Az Egyesült Királyságban a nemzeti bírósági rendszer felelős a közbeszerzési döntések elleni jogorvoslatért. A bírósági rendszert az Alkotmányügyi Minisztérium felügyeli, de egyébiránt függetlenül működik az állam végrehajtó hatalmától. Ezeket az ügyeket Angliában és Walesben speciálisan a Felsőbíróság (High Court) folytatja le, a bírósági rendszer e része kifejezetten ezen polgári ügyek vizsgálatára specializálódott. A büntető, mint például a korrupciós ügyekben általában a különböző nyomozhatóságok járnak el, a cselekmény jellegétől és súlyától függően. A szerződést kötő hivatalnokokkal szemben az ajánlatkérők alkalmazhatnak fegyelmi intézkedéseket.

Egyes fontos közbeszerzéseket Skócia, Észak-Írország és Wales regionális közigazgatásai, a megyék, városok, illetve városok csoportjainak közbeszerzési hivatalai folytatnak le. E szervezeti egységek jogi alapjai különbözőek, hiszen a feladatmegosztás módja összetett, és átfedés van a központi és helyi önkormányzatok ellenőrzése alatt álló különböző szervezetek között. Regionális szinten a közbeszerzési politika értelmezésében a következő szervezetek játszanak szerepet: a három Anglián kívüli tartomány, törvényi alapon; a Helyi Önkormányzat Fejlesztéséért Ügynökség (Improvement and Development Agency for Local Government); és Regionális Közbeszerzési Tudásközpontok (Regional Centres of Excellence for Procurement), melyhez a helyi önkormányzatok regionális csoportjai tartoznak. E kapcsolatrendszer összetett és hierarchikus viszonylatban nem definiálható pontosan. Általánosságban ugyanakkor a nemzeti szint alatt elhelyezkedő szervezetek az átfogó központi közbeszerzési politika és a speciális tevékenységi körüket érintő jogszabályok alkalmazásához nyújtanak segítséget. Értelmezéseik nagyban függenek a nemzeti szerv, az OGC PPD iránymutatásaitól.

Az Egyesült Királyság közbeszerzési szervezetrendszerének összetett, kompromisszumot testesít meg a központilag irányított, hierarchikus megközelítés és a szövetségi jelleg között, tükrözi a közigazgatás központi, regionális és helyi ágai közötti kapcsolatrendszer összetettségét. Ugyanakkor ez azt jelenti, hogy a részben szövetségi jellegből adódóan a rendszer velejárója a rugalmasság és érzékenység. Egyúttal a központi vezető szerepet a legfontosabb központi közbeszerzési szerv, az OGC tölti be, mely szilárd központi támpontot jelent a közbeszerzési politikában, közel a kormányzati központhoz és képviseli az Egyesült Királyságot a nemzetközi partnerekkel folytatott érdemi eszmecserében. A nemzeti szint alatti szervezetek képesek a közbeszerzési politika tevékenységi körük által érintett részének értelmezésére koncentrálni, és azt igényeikhez alakítani.